

Miloš „Inky“ Píkala

HOVORY

ozvena nevyhoviteľného medzi človekom a Bohom

XI

jeseň 2022

Úvod

Tieto texty sú jedenástou časťou Hovorov z jesene smutného vojnového roku Pána 2022.

Samotný text je upravovaný len minimálne, z podstatnej časti ostáva tak, ako bol zapísaný počas adorácií. Text neprešiel ani žiadnou jazykovou korektúrou. Berte to ako ďalšiu súčasť autenticity toho, čo čítate.

Neberte ho preto, prosím, ako teologický traktát s precízne vycizelovanými formuláciami. Sú to slová, vety, ktoré vznikali tak ako vznikali, počas modlitby a hľadania na Pána. Ak by sa Vám aj náhodou zdalo, že si možno niektoré časti akoby odporujú – neodporujú si 😊. To len kresťanstvo, ktoré žijeme a Boh, s ktorým žijeme, sú paradoxné v samej svojej podstate. V Bohu však aj to, čo sa môže na prvý pohľad javiť ako protirečivé, nachádza svoje prekvapivé zjednotenie.

Jednotlivé kapitoly na seba nejako veľmi nenadväzujú. Sú zaznačené v takom poradí, v akom vznikali. Každá je svojim spôsobom samostatná. Predsa však možno niekomu príde užitočné čítať ich v takom poradí, v akom napísané sú.

Obsah

ÚVOD	2
OČISTIŤ OBRAZ BOHA	8
ČISTÉ PRIATEĽSTVO	10
ČAS ODLOŽIŤ HRAČKY	12
ŤAŽKÉ KREŠŤANSTVO? LEN KEĎ UTEKÁME!	13
NAVYKÁME SI BYŤ V KRISTOVI	15
SOLO DIO BASTA	16
KTO MÔŽE BYŤ SVÄTÝ?	17
KEĎ NEVIEŠ AKO ĎALEJ...	19
UŽ TU PRE NÁS NIET MIESTA	20
V EUCHARISTII JE BOH TÝM, KÝM JE...	22
LEKCIA TOMA BOMBADILA	24
VŠETKO	27
BYŤ A ZDIEĽAŤ, TIETO DVE	27
KRÍŽ JE TÁ CESTA I SLÁVA	29
SEDEMBOLESTNÁ...	32
ČRIEPKY I	35
ODPÚTANÝ	36
VYVÝŠENOSŤ	38
DIABOL ČÍHA, HRIECH ČÍHA...	40
EUCHARISTIA A HNEĎ PO NEJ SÚ GETSEMANY	41

VÍZIA, KTORÚ ŽIJEME	43
JE MOŽNÉ ZMENIŤ SA NARAZ A ÚPLNE?	44
ZÁVISLÝ A PRETO SLOBODNÝ	46
TU A TERAZ SA PÁČIŤ BOHU	48
NEMÔŽEME SA NEDELIŤ	49
DAR ODPOČINUTIA	50
TEMNÁ, ČIŽE DOSPELÁ VIERA	51
SYNOVSTVO ŤA NAUČÍ VŠETKO	52
PÔST AKO PREJAV ZMENY PARADIGMY?	54
STRACH ZO SMRTI?	55
SLOBODA BOŽÍCH DETÍ	57
VYDAŤ SVEDECTVO PRAVDE	59
ADORÁCIA - PROSTO IBA BYŤ	61
ČRIEPKY II	62
POZEMSKÉ OVOCIE VYKÚPENIA	63
ZHODIŤ BREMENO A BYŤ	64
SVÄTÝ HRIEŠNIK	65
VÝMENOU ZA BOHA...	67
BYŤ BOHOM JE KRÁSNE.	70
KLERIKALIZMUS NIE JE LEN...	71
NEEXISTUJE BLAŽENOSŤ BEZ ZDIEĽANIA.	73
PREČO JE POTREBNÁ VIERA?	74
BISKUP? FARÁR? ŽIADEN PROBLÉM!	76

NAOZAJ OTEC	77
NEUVERITEĽNÁ MILOŠŤ,	79
OTCOVIA NA OBRAZ OTCA	81
SYNOM, BRATOM, OTCOM BYŤ	83
"ROZDAJ VŠETKO, ČO MÁŠ..."	84
POKRM BOHOV A ZÁLOH SLÁVY	86
ŽIJE, KTO NIČ NEVLASTNÍ	88
NÁDEJ JE ČINNÁ	89
ČRIEPKY III	91
MODLITBA JE AKO TANEC	94
KREŠŤANSTVO NIE JE NIČ INÉ, NEŽ SKUTOČNOSŤ.	95
NASLEDOVAŤ DUCHA K INAKOSTI	96
JE OBRÁTENIE POSTUPNÉ?	98
KRISTUS JE NAŠA IDENTITA	99
KEBY LEN SVET TUŠIL	101
NIČ NEHCEM,...	102
LÁSKA JE TO, O ČO IDE	103
AK JE LÁSKA ŽIVOTOM NEBA,...	106
DÔVOD MILOVAŤ	108
SME TÍ, KTORÍ NEROBIA ROZDIELY	110
SVETLOM V TEMNOTE	112
KEĎ VŠETKO ZMIZNE,...	113
PATRÍME K BOHU	114

PEKLO	116
SVET JE NAŠE IHRISKO	117
NAOZAJ NIE SME CEZ KOPIRÁK	119
ČRIEPKY IV	122
SÚŽENIE, VEĽKÉ PRANIE A BIELENIE	125
SKUTOČNE ZOMRIEŤ, ABY SME MOHLI ŽIŤ	126
PREBUDENÝ - K ČOMU?	128
BOŽIE MYSLENIE JE "ZA"	129
V BOŽOM POKOJI	131
PREBUDENÝ ČLOVEK...	132
LÁSKA ZNAMENÁ PRIJÍMAŤ I DÁVAŤ.	134
TELO, HMOTNÝ SVET...	136
ZAKOTVENÝ...	139
ÚSILIE PRESTAŤ SA USILOVAŤ	140
UČIŤ SA ŽIŤ NA BOŽEJ VÝŠINE.	142
AKO ZA DNÍ LOTA, AKO ZA DNÍ NOEMA...	144
DO NEBA IBA NAHÝ...	145
PRVÁ ÚLOHA PRE SYNA	147
ÚPLNE OPAČNÉ MYSLENIE BOHA	147
ČRIEPKY V	149
LEN ŽIADNE NADŠENIE!	151
SPRAVODLIVÍ - AJ VOČI BOHU...	152
NAŠLI SME HODNÉHO UCTIEVANIA!	154

PALICA DO TEMNEJ NOCI	155
VŽDY TEN ISTÝ POSUN	157
SLUHA UCTIEVA. PARTNER SPOLUPRACUJE.	160
AGRESIVITA V SLUŽBE EVANJELIA?	162
NAOZAJ TO TAK JE!	165
BOJÍME SA VEĽKOSTI?	167
PLNÝ ŽIVOT	170
MYSTIKA APATHEIE	172
APATHEIA A ROZKOŠ LÁSKY	173
NEBO... TAK BLÍZKO!	174
LÁSKA. NIČ VIAC. TO JE VŠETKO.	176
ČO JE NA SVÄTOSTI ŤAŽKÉ?	177
STAČÍ BYŤ MALIČKÝM	178
SEKULARIZMUS	179
ČRIEPKY VI	181
SLOVNÍČEK A VYSVETLIVKY	184

Očistiť obraz Boha

"Lebo milosrdenstvo chcem, a nie obeť a poznanie Boha viac ako celopaly."
(Oz 6, 6)

Ako často hodnotíme Boha a pozeráme na Boha cez okuliare naše svetskosti! Myslíme si, že Bohu sa páči a vyžaduje uctievanie a klaňanie sa, lebo nám samým sa páči, keď si nás iní ctia a oslavujú a chvália a takto si my sami vo svete potvrdzujeme svoju veľkosť. Myslíme si, že Boh je na tieto veci háklivý a uráža sa a ak nie sme dost' ponížení a ak sa Ho náhodou niečím dotkneme, hneď sa prchko rozhnevá. A ani nás nenapadne, že Boh, nekonečne veľký sám v sebe, by mohol nič také nepotrebovať, považovať to za niečo úplne cudzie a zbytočné a ani na myseľ mu niečo také nezíde.

Poviete si, prečo sa potom necháva uctievať a prijíma poklony? Lebo, ako hovorí jedna z prefácií liturgie: *"Naše chvály nepridávajú nič k tvojej veľkosti, ale nám prispievajú k spásu"* - pretože Boh nás sprvu necháva k sebe pristupovať na náš spôsob, po ľudsky a po svetsky, *inkulturuje sa* do našich spôsobov. Ale cieľom je, aby sme my mohli objaviť Božie spôsoby a navyknúť si na ne. A tie sú v bratstve a jednote lásky, kde veľkosť a malosť, darca a obdarovaný, prvý či posledný strácajú zmysel vo všeobjímajúcej jednote *druženia* Boha a človeka, kde je všetko všetkých a každého a láska stiera každý rozdiel a vytvára rovnosť z milosti.

A tak je to aj s darmi, obeťami, titulmi. Na začiatku ich Pán prijíma, pretože je to jazyk, ktorému my, ľudia sveta a synovia hriechu, rozumieme. Ale potom nás vedie od tohto do svojho sveta, ako to robil aj učeníkom. Len počúvajte tu: *"Keď im umyl nohy a obliekol si odev, znova si sadol k stolu a povedal im: "Chápete, čo som vám urobil? Vy ma oslovujete: "Učiteľ" a: "Pane" a dobre hovoríte, lebo to som. Keď som teda ja, Pán a Učiteľ, umyl*

nohy vám, aj vy si máte jeden druhému nohy umývať"" (Jn 13, 12-14). Začína u oslovenia, ktoré rozlišuje na väčšieho a menších, na pána a sluhov. Ale súčasne ich vovádza do sveta, kde sluhovia sú zrazu ako páni a Pán koná ako sluha a všetko toto sa zotiera a nastupuje nevídaná, svetu cudzia rovnosť, keď hovorí: "*Už vás nenazývam sluhami... Nazval som vás priateľmi*" (Jn 15,15) a stáva sa tak "*prvorodený medzi mnohými bratmi*" (Rim 8, 29).

Nie obeť, ale lásku. Nie poklonu, ale bratstvo a priateľstvo. Nie dary, ale oddanosť a vernosť, ktorú On sám prvý preukazuje nám ľuďom, dokonca už vtedy, "*keď sme boli nepriateľmi*" (Rim 5, 10)! Toto je tá pravá úcta - keď ju vzdávame a ctíme si Boha a vdáčíme Mu nie podľa seba, ale podľa Neho, nie tak, ako si to my predstavujeme, ale ako sa to Jemu páči. A Jemu sa páči, keď sa stávame ako On, z milosti Bohu rovni, keď sa stávame bohmi ako je On Bohom a tak môžeme s Ním tvoriť skutočnú družbu, skutočné spoločenstvo, skutočné priateľstvo *Okrúhleho stola* Trojice. Preto nás prišiel skrze Krista zbožštit'.

K tomu nás vedie aj liturgia, ktorá obsahuje pre každého to, čomu rozumie. Zástupom ohlasuje Evanjelium. Začiatočníkom ponuka klaňanie sa a uctievanie na spôsob jazyka a spôsobov sveta. Pokročilým jednotu s Pánom i navzájom v spoločenstve Pánovho Stola a Pánovej Večere.

Evanjelium je o pozvaní do tohto spoločenstva. *Obrátenie* je o vystúpení do tohto spoločenstvá, o rozhodnutí prijať toto pozvanie a vojsť doň. *Kresťanstvo* je o žítí tohto spoločenstva a učení sa dôvere aj vernosti a láske a jednote medzi sebou a Bohom ako medzi priateľmi, druhmi, bratmi, ako naozaj medzi z milosti a lásky Boha rovnými. *Nebo* je, keď sa k tomuto pridá sláva Boha. Lebo na zemi žijeme toto spoločenstvo ako ľudia s Bohom, ktorý sa stal človekom ako my. *Nebo* je, keď ho žijeme už ako bohovia s Bohom, zbožštení a plní Jeho Slávy.

Byť ako Boh... Začiatočníkovi to znie ako rúhanie. A keď to nakoniec zdráhavo prijme, začne si pod tým predstavivosť, aké poznanie a moc a všetky tieto Božie veci by raz mal mať a vlastniť, ak teda naozaj je Nebo o zbožštení. Až postupne, ako rastie v spoločenstve s Bohom, spoznáva, že toto nie je zďaleka to hlavné! To hlavné a zázračné na zbožštení je, že milosťou pozdvihnutí na úroveň Boha konečne nielen smieme, ale aj naozaj môžeme tvoriť s Bohom spoločenstvo, jednotu, *komunitu*, ktorá môže jestvovať len a jedine medzi *rovnými*! Už viac niet väčšieho ani menšieho, prvého ani posledného, všetko je prekonané, zotrené, vyrovnané láskou do skutočnej rovnosti, kde všetko všetkých je každého, ako obrazne naznačuje Písmo: "*V jeho svetle budú kráčať národy a králi zeme doň prinesú svoju slávu*" (Zjv 21, 24).

Preto ono "*Ak sa neobráтите a nebudete ako deti, nevojдете do nebeského kráľovstva*" (Mt 18, 3). Deti nemajú žiadnu vlastnú veľkosť - a tam, kde sa iní klaňajú v bázni pred veľkosťou kráľa, oni mi bez rozpakov vyskočia na kolená, objímu ho, dajú mu pusku a odvedú ho, aby mu ukázali svoje hračky a podelili sa o ne a hrali sa s kráľom ako s kamarátom... A On, kráľ, ide, prijíma to a teší sa, aby ich potom zase on vzal za ruku a posadil, svojich kamarátov, vedľa seba na svoj trón - zatiaľ čo *dospeláci* pohoršene a ukrivdene stoja stále tam, vzadu, dole. A to je tá ohromujúca zvesť Evanjelia!

Čisté priateľstvo

Boh, sám Boh, krásny svojou večnou mladosťou, slávou, svetlom a žiarivou čistotou prichádza k nám, ľuďom a svojim tvorom, aby nám ponúkol priateľstvo - tak nesmierne hlboké, číre, čisté, ušľachtilé, bez najmenšieho sebeckta, verné a oddané. Kvôli nemu sa stal človekom a stal sa nám rovným

- aby zase nás v Duchu pozdvihol a urobil rovnými sebe, za cenu vlastnej Krvi.

Stať sa kresťanom, obrátiť sa znamená rozhodnúť sa byť Bohu rovnakým priateľom. Nemať už inú túžbu, len byť, smieť mu byť, môcť mu byť rovnakým priateľom, oddaným, ako On je oddaný, slúžiť Mu ako priateľovi tak ako slúži On, aj život bez zaváhania dať tak, ako ho dal On.

Ako inak by sa to dalo, keby sme sa nestali svätí ako On, bez čo i len smietky sebeckva, vypočítavosti, strachu, obáv, nedôvery, čohokoľvek, čo nie je číra láska? Všetko toto i všetka závislosť na čomkoľvek musia byť úplne odstránené - veď závislosť z nás robí otrokov samej seba a plní nás sebeckvom a strachom otrokov. Ako by mohol otrok žiť toto vznešené a čisté, číre priateľstvo? Ale to sa deje iba vtedy, ak stojíme na Skale, ktorou je On, na jej istote a sme vystavení prúdu Jeho lásky, skutočnej lásky, bezpodmienečnej lásky, opravdivo bratskej lásky Boha k človeku, hlbokej, priateľskej, (prepáčte ten komunistami sprznený ale inak tak neuveriteľne krásny výraz) *sú-družskej* lásky opravdivých *sú-druhov* - a táto istota a láska nás premieňajú a uzdravujú.

Akákoľvek iná túžba po čomkoľvek inom, než byť priateľom Priateľa by nás z tohto priateľstva vylučovala, pretože by ho otráвила sebeckvom a vypočítavosťou. Už by sme neboli vnútri, ale von. Tak sa to deje každému, kto chápe kresťanstvo len ako plnenie si čohosi, nejakých povinností - ba dokonca sa pýta, kde je to minimum, ktoré si musí splniť, aby bol ešte katolíkom a kresťanom. *Predstavte si trebárs Old Shatterhanda, ako sa pýta Winnetoua, kde je to minimum, ktoré si musí splniť, aby ho ešte stále považovali za člena kmeňa...* Absurdné, že? O čo viac potom v kresťanstve, ktoré je Nebom a toto Nebo je týmto čistým, čírym, svätým, krajným, nepoškrveným, dokonalým priateľstvom Boha a človeka v rovnosti lásky až do samej krajnosti - a práve toto robí z Neba nebo?

Svetskí ľudia riešia svoje Ego, pýchu, lakomstvo. Veľkosť a malosť. Slávu a moc. Bohatstvo a chudobu. Zástupy riešia vieru, dôveru Bohu. Ale učeníci, kresťania, priatelia a bratia Boha, neriešia už nič z toho, iba lásku. Stále je to o tom jednom: Budeš mojim priateľom? Bratom? Zanecháš kvôli mne všetko? Zanecháš? Pôjdeš so mnou? Lebo presne o tomto skutočné priateľstvo je, že nám je priateľ nadovšetko, naozaj nadovšetko. Preto o tejto škole priateľstva Boha a človeka, kde On kvôli nám "nepridržal sa svojej rovnosti s Bohom, ale zriekol sa seba samého" (Flp 2, 6-7) hovorí, že nik "ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojim učeníkom" (Lk 14, 33).

Čas odložiť hračky

Keď sa teda človek rozhodne prijať a stať sa priateľom Boha, Priateľa a čas váhania a otáľania sa skončí, nastane aj čas zanechať veci, ktorými si doteraz krátil čas a vyplňal svoj život, lebo odteraz začína život nový, skutočný. A aj keď jeho náplň bude v mnohom stále navonok akoby svetská - veď ešte stále žijeme vo svete a Ježiš žije vo svete s nami - predsa bude iná. Budú veci, ktoré sme doteraz nerobili alebo sme sa im vyhýbali, teraz však s Kristom ich konať a žiť začneme. A všetky a všetko bude žité úplne inak vnútri, pretože v tomto všetkom už budeme žiť Nebo, ktorým je práve toto zázračné priateľstvo s Bohom.

Je to ako v onom podobenstve, kde "nebeské kráľovstvo sa podobá hospodárovi, ktorý vyšiel skoro ráno najať robotníkov do svojej vinice. ... Keď vyšiel okolo piatej popoludní a našiel iných postávať, povedal im: "Čo tu nečinne stojíte celý deň?" Vraveli mu: "Nik nás nenajal." Povedal im: "Chod'te aj vy do mojej vinice!" (Mt 20, 1.6-7). Končí sa čas hračiek a postávania. Začína sa dobrodružstvo priateľstva a bratstva s Bohom v Jeho Kráľovstve.

V praxi to znamená, že z nášho života a ešte viac z našej mysle zmizne všetko naše Ego a všetky jeho doterajšie ambície a plány a nahradí ich jedna myšlienka, jedna túžba, jedna láska, jediná ambícia: byť priateľom Priateľa. *"To sú tí, čo... nasledujú Baránka, kamkoľvek ide. Oni sú vykúpení z ľudí ako prvotiny Bohu a Baránkovi. V ich ústach sa nenašla lož: sú bez škvrny"* (Zjv 14, 4-5). Život nám to zmení, to hej, úplne - *veď miesto postávania na námestí ideme s Priateľom pracovať bok po boku do Jeho vinice* a tou je svet a vzťahujúce sa Kráľovstvo v ňom.

Boh ma pojal za priateľa a druha. Myslel' nevie niečo tak obrovské obsiahnuť, oceniť veľkosť toho ani hĺbku. Ale láska - láska to dokáže prijať. A potom konať. Žiť. Preto musíme byť ako deti. *"V tom čase Ježiš povedal: "Zvelebujem ťa, Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým"* (Mt 11, 25). Kým prví sa snažia lyžičkou rozumu obsiahnuť more a pojať ho do nej, maličkí, deti, sa tým nezdržujú a s láskou a prostotou prijímajú toto priateľstvo bez toho, aby sa ho márne snažili pochopiť, miesto toho prosto žijú a prijímajú a dosahujú Večný Život. Nesúdia, ale žijú. Nešpekulujú, ale žijú. Nepochybujú, a tak prijímajú a dostávajú.

Ťažké kresťanstvo? Len keď utekáme!

Zložité isto nie je, veď milovať bratov, byť priamy a pravdivý, to je tá najprostejšia vec na svete. Ale ťažká, ak sa *naháňame*. Myslím, že toto slovo dobre vyjadruje to, čo žijeme, kým sme ešte vo svete.

Myslíme si, cítime, že by sme mali byť niekde inde. Utekáme za vecami, o ktorých si myslíme, že nám prinesú šťastie. Nemáme kedy zaoberať sa inými ľuďmi, milovať bratov, slúžiť im, byť im verní. To je obtiaž. Nestojíme o to - lebo veríme, že nie spoločnosť, nie bratia a sestry, nie vzťahy oddaného priateľstva a bratstva nás urobia v Bohu šťastnými, ale veci. Veci, za ktorými sa ženieme a od ktorých máš oni iba zdržujú.

A potom strach. Obavy z ublíženia, zrady, podrazu... Ale aj obyčajnej straty času a energie, ktorá nám zabráni získať veci, po ktorých prahneme. A tak utekáme za vecami a utekáme pred ľuďmi, na ktorých aj tak nemáme čas ani chuť.

Čo sa zmení, keď uveríme a obrátíme sa? Prestaneme utekať a naháňať sa. Pochopíme totiž, že Kristus je tu a teraz, nie je potrebné Ho hľadať ani sa za Ním niekam naháňať. Pochopíme tiež, že Nebo, Kráľovstvo, je žité a založené na vzťahoch Boha a tých ľudí, ktorí práve pred nami a s nami sú a teda zase nie je za čím a kam sa naháňať - a už vôbec pred nimi utekať. A keďže láska a viera vyhánajú aj strach - zase niet pred čím unikať, čomu sa vyhýbať, pretože práve v tomto tu a teraz k nám prichádza Kráľovstvo a Boží Život.

No a keď už nemáme v sebe pudenie utekať pred niečím a naháňať sa za iným a byť niekde inak a inde ako práve sme - tak zrazu na tom už nie je nič ťažké. Zrazu je to všetko jednoduché a ľahké - a príjemné, plné radosti, lebo konečne, Nebo je tu!

Navykáme si byť v Kristovi

... a tak sa nám Boh stal otcom, matkou, bratom, sestrou, priateľom a druhom, stal sa samými nami, keď sa s nami stal jedným Telom.

A teraz sa my učíme, navykáme si byť Bohu tým istým, aj matkou, aj bratom, aj sestrou (Mk 3, 35), priateľom, druhom aj spoločníkom, ba viac, Ním samým, lebo sme s Ním jedno Telo a jedna Krv.

Tak sa s Bohom stávame *"dvaja v jednom tele"*, ako vraví Pavol, že *"toto tajomstvo je veľké; ja hovorím o Kristovi a Cirkvi"* (Ef 5, 31-32). Výsledok? Zrazu objavujeme, že priamo v nás je ktosi ďalší. Nie cudzí. Skôr naše nové Ja, ktorým je Kristus, ktorý sa stal nami, aby sme sa my stali Ním. Stojí pred nami krok viery a obrátenia, ktorý spočíva v tom, aby *"Krista sme si obliekli"* (porov. Gal 3, 27), tak to Pavol vysvetľuje, *"oblečte si Pána Ježiša Krista"* (Rim 13, 14). Prijatť Krista ako svoju novú identitu. Obliecť si Krista, toho, ktorý v nás už je, už sa stal nami v dare vody a Krvi, krstu a Eucharistie. Stať sa Kristom. Začať byť Kristom. Synom v Synovi. Bratom v Bratovi. Aby bol nakoniec jeden v jednom tele - *"Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus"* (Gal 2, 20).

Sú pred nami dve voľby, dve možnosti. Alebo byť ponorení vo svete, alebo byť uprostred sveta vo všetkom ponorení v Kristovi, ba úplne byť Kristom, lebo sme v Ňom a On v nás. Prekonať strach z tohto prechodu zo sveta do Krista, ktorý je naším novým svetom, On je Kráľovstvo, On je Nebo. Lebo aj keď vidíme krásu toho, k čomu prechádzame, predsa naše staré Ja cíti strach a obavy - a právom, veď to znamená jeho smrť a pochovanie!

Aké to je, byť Kristom? Úplne nové, iné, odlišné od všetkého, čo sme kedy zažili. Pretože tak, ako sa Kristus stal našim svetom, Kristovým svetom je Jeho (a teraz i náš) Otec. On je Vesmír, v ktorom odteraz budeme v Kristovi žiť a odteraz sa už nebudeme v ničom a nijako vzťahovať v ničom voči nikomu a ničomu, iba k Otcovi, ako aj Pavol píše: "*Chcem si teraz nakloniť ľudí alebo Boha? Alebo sa usilujem páčiť sa ľuďom?*" (Gal 1, 10) a dodáva: "*Preto odteraz nepoznáme nikoho podľa tela*" (2Kor 5, 16), podľa slov samého Pána, že "*len jeden je váš Otec, ten nebeský*" (Mt 23, 9).

Solo Dio basta

"Neboj sa, lebo ja som s tebou" (Gn 26, 24).

Tí, nechcem povedať, šťastnejší majú spoločenstvo. Komunitu Cirkvi, kde uprostred nich je Pán. A tí ostatní... majú Pána. Stačí to? Stačí On? Stačí. "*A bude medzi nimi prebývať; oni budú jeho ľuďom a sám Boh — ich Boh — bude s nimi*" (Zjv 21, 3). *Úplne stačí Boh sám*, vraví svätá Avilská. "*Lepšie je utiekať sa k Pánovi, ako sa spoliehať na človeka*" (Ž 118, 8).

"Zlorečený je muž, ktorý dôveruje v človeka a telo urobil svojou oporou" (Jer 17, 5). Jediná Skala, na ktorej stojíme, jediná Opora, jediná Istota, je náš Pán, náš Boh, Kráľ, Manžel, Otec, Brat. Ale aj jediná odmena, jediná rozkoš a radosť - a rýchlo a poznávame, že k tomu už nič viac netreba, ba ani predstaviť si k tomu ešte niečo viac nevieme. A túžime sa jemu páčiť a rozhodujeme sa pre Neho žiť a náš život, všetko, sa odteraz odohráva iba medzi Ním a nami. Všetko je *skrze Neho a s Ním a v ňom*. "*Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne. Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto*

ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia; lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť" (Jn 15, 4-5).

A tak bez túžby, bez strachu, pokojne plyneme Riekou Života, ktorou je sám Boh, plyneme samým Životom, naplnení, spokojní, blažení. A naozaj, okrem hriechu neexistuje nič, čo by sme nemohli a čo by sa nedalo žiť a konať v ňom. On je úplne nový a skutočný svet, Vesmír, On je Nebo.

Kto môže byť svätý?

Svätý môže byť naozaj iba ten, kto nepozná žiadostivosť, nepozná strach, nie je na ničom závislý, za ničím neuháňa, pred ničím neuteká, nič neskrýva, prosto iba je, prúdi, otvorený všetkému, nezávislý na všetkom, lebo je závislý len a jedine na Bohu a jeho život prúdi iba medzi ním a Bohom. Preto je pripravený a schopný naozaj milovať, bezvýhradne, bezpodmienečne, ako sám Boh. A ani nič iné nerobí a ani nevie lebo ani nič iné mu viac nedáva žiaden zmysel.

"Ježiš sa na nich zahľadel a povedal im: "Lud'om je to nemožné, ale Bohu je všetko možné." (Mt 19, 26)

Takto je svätý Boh. Je Láska. A tou je v každej chvíli a nijako sa na tom nič nemení. A na spôsobe, akým Laskou je, nezáleží v tom zmysle, že Boh nie je upriamený na ten či onen spôsob, ale so skutočnou slobodou Boha koná práve to, čo Jeho Láska práve vyžaduje: Stvoriteľ. Zákonodarca a Sudca. Človek. Vykupiteľ. Posvätitel'.

Hriech vychádza z toho, že sa svojou túžbou upíname na nejakú konkrétnu vec, lebo po nej túžime - a nemusí to byť nič veľké, napríklad iba si v kľude

niečo robiť, alebo hoci aj slúžiť iným, ale podľa seba a s túžbou po ovocí, aké si my sami predstavujeme. A keď nás v tom niekto vyruší, reagujeme nechut'ou, hnevom, lakomstvom,...

Svätosť je naopak na spôsob Boha. Máme iba jednu túžbu a to naučiť sa umeniu byť bohmi. Zakotvení v Bohu učíme sa milovať ako On. A je nám jedno, akú konkrétnu podobu táto láska bude mať, či to bude služba chorému, pomoc slabému, prednášanie na škole, písanie knihy, slávenie liturgie, kopanie kanálu, počúvanie zraneného človeka, modlitba, ohlasovanie, politika, delenie sa s chlebom, veľké či malé, ľahké či ťažké, pohodlné alebo namáhavé, navyknuté alebo nové, nijako nechceme ani neuprednostňujeme to či tamto, láska ostáva stále tá istá a o tú nám ide, o nič iné. Nezáleží nám už na tom, kde sme a čo konkrétne robíme, záleží nám iba na láske, pre ktorú a s akou je to konané a na tom, aby ona bola veľká - aj keď spôsob, akým je konaná, by sa mohol navonok javiť ako nepatrný. Dokonca nezáleží ani na vonkajších výsledkoch a ovocí konania - o tie sa postará Pán, "*vzrast dáva Boh*" (porov. 1Kor 3, 6) - ale len na tom vnútornom a tým je sama láska uskutočňovaná v samom konaní.

Ale táto sloboda je možná naozaj iba ak sme Bohu uverili, v nádeji sa obrátili a ak Jeho naozaj milujeme. Potom náš život prúdi už len a jedine medzi nami a Bohom, je *Teotelický*. Už len Bohu sa chceme podobať a páčiť vo všetkom a s Ním a v Ňom konať všetko a jedno čo. Všetka naša motivácia od Boha vychádza, všetko naše konanie k Bohu smeruje a všetka naša odmena a uspokojenie sa v Bohu nachádza - a ku všetkému ostatnému tak pristupujeme už len skrze Boha a s Bohom, v slobode a hlbokom pokoji lásky, dôvery a nasýtenosti. Naozaj, ako "*Ježiš... povedal: "Ja som chlieb života. Kto prichádza ku mne, nikdy nebude hladovať, a kto verí vo mňa, nikdy nebude žízniť."*" (Jn 6, 35).

A tak slobodný je naozaj iba ten, kto netúži po ničom, iba milovať, milovať tu a teraz, vtom hocičom, čo práve žije a koná, čo mu okamih prináša. A k

tomuto sa musíme rozhodnúť - že už nechceme nič iné, iba milovať. A *"túto slobodu nám vydobyl Kristus. Stojte teda pevne a nedávajte sa znova zapriaľnuť do jarma otroctva"* (Gal 5, 1).

Ked' nevieš ako ďalej...

... a zdá sa Ti, že nič nevychádza a nefunguje, tak si spomeň na Pavla. Snažil sa v Damasku, bez výsledkov. Snažil sa v Jeruzaleme, bez výsledkov. Len čo musel utekať. Ale Peter a apoštoli a cirkev v Jeruzaleme pochopili. Ešte nenastal jeho čas. A toto nebolo jeho miesto. Čo teda urobili?

"Zaviedli ho do Cézarey a poslali do Tarzu. A Cirkev mala pokoj po celej Judei, Galilei a Samárii; upevňovala sa, žila v bázni pred Pánom a rástla v úteche Svätého Ducha." (Sk 9, 30-31)

Cirkev mala pokoj, lebo Pavol, akokoľvek obrátený, to, čo konal, konal ľudsky a viac škodil Dielu, než prospieval. A Pavol? V tichu žil v Tarze a prežíval to, čím musel ako človek prejsť aj sám Pán: *"Chlapec rástol a mocnel, plný múdrosti, a Božia milosť bola na ňom"* (Lk 2, 40). A predtým Peter a ostatní apoštoli, ktorí si prešli tým istým a museli odumrieť svojim spôsobom, aby po Turicach ich mohol Duch použiť už Božím spôsobom.

A tak Pavol konečne odumrel sebe. A keď bol pripravený, z Antiochie Barnabáš *"odišiel do Tarzu vyhľadať Šavla. Keď ho našiel, priviedol ho do Antiochie. Celý rok pobudli v tamojšej cirkvi a učili početný zástup. V Antiochii učeníkov prvý raz nazvali kresťanmi"* (Sk 11, 25-26).

Predtým sa snažíme svojimi silami a Boh nemá priestor. Vidíme veľké pastoračné plány na obzore, až nevidíme človeka a to potrebné tu a teraz.

Sústredíme sa - ako sme boli zvyknutí vo svete - na ovocie a výsledky a neuvedomujeme si, že pre nás je ovocím sama cesta, samo konanie, sama lásky žitá a konaná tu a teraz. A to ostatné ovocie, to dáva Boh, keď konečne môže cez nás konať. A vtedy sa aj na Petrovu neobratnú reč obrátia zrazu a náhle tisíce.

Niekedy nám to dosť trvá, kým to pochopíme a musíme sa tomu učiť doslova na staré kolená. Ale radšej neskoro, ako nikdy.

Už tu pre nás niet miesta

"Túžim zomrieť a byť s Kristom, a to by bolo oveľa lepšie" (Flp 1, 23). Kto by mu to zalieval?

Dnes lepšie ako inokedy vidíme svet plný zla, vraždenie, nenávisť, lúpenie, klamu, závisť, zrady, nedôvery, žiadostivosti, špiny, hlúposti, lakomstva, bezcitného sebecka, bezohľadnosti, ... a súčasne vidíme, že mu niet pomoci. Máme liek, poznáme ho a sami užívame - ale pacient si myslí, že je zdravý, liek považuje za jed a na nás hľadí ako na vrahov... *"Pane, kto uveril tomu, čo sme hlásali" (Jn 12, 38)?*

"Keď sa rúcajú základy, čože môže spravodlivý urobiť?" Pán prebýva vo svojom svätom chráme, Pán tróni na nebesiach. Jeho oči hľadia na úbožiaka" (Ž 11, 3-4). A tak už len tam sa upína naša nádej. Tu, na zemi, sa stále viac cítíme ako zviera v klietke, ako vo väzení, ako v blázinci, prinútení vidieť príliš veľa príliš desivých vecí uprostred hulákajúceho spitého davu - "... bola oblečená do purpuru a šarlátu, vyzdobená zlatom, drahými kameňmi a perlami a v rukách mala zlatý pohár, plný ohavnosti a nečistoty svojho smilstva. Na čele mala napísané meno, tajomstvo: "Veľký Babylon,

matka smilstva a ohavnosti zeme. "I videl som ženu spitú krvou..." (Zjv 17,4-6).

Kedysi by nám to nevadilo. Kedysi by sme sa sami do toho zapojili a pridali. Pripadalo by nám to normálne. Niečo dokonca zábavné a zaujímavé. Ale už nie. Čím viac poznávame, zažívame iné, Krista, tým viac je nám toto všetko neznesiteľné. Nedivíme sa mníchom a pustovníkom, že aj takto opustili svet, aby uprostred neho vytvorili hoci malý ale predsa ostrov záchrany a normality. My sami *"radšej sa chceme vzdialiť z tela a bývať u Pána"* (2Kor 5, 8) - a cestou pozbierať, koho môžeme, ako Pavol pred nami, keď píše, že *"pre všetkých som sa stal všetkým, aby som zachránil aspoň niektorých. A všetko robím pre evanjelium, aby som mal na ňom podiel"* (1Kor 9, 22-23).

Je čas kričať, volať, naliehať - *"a ešte mnohými inými slovami ich zaprisahával a povzbudzoval: "Zachráňte sa z tohoto zvrhlého pokolenia!"*" (Sk 2, 40), *"vyjdite spomedzi nich, oddel'te sa, hovorí Pán, a nečistého sa nedotýkajte; a ja vás prijmem a budem vaším Ocom a vy budete mojimi synmi a dcérami, hovorí všemohúci Pán"* (2Kor 6, 17-18), *"nemajte účasť na jalových skutkoch tmy, radšej ich odhaľujte"* (Ef 5, 11).

Sme *Ecclesia emigrans*, ľud na odchode, účastníci skutočného Exodu, veľkej evakuácie, ktorí *"podľa jeho prísľubu očakávame nové nebo a novú zem, na ktorých prebýva spravodlivosť"* (2Pt 3, 13).

A ak túto bolesť cítime už aj my - akú musel, musí cítiť Kristus, svätý a nepoškvrnený, keď všetko toto bral, berie na seba, keď ostáva uprostred sveta - ako Cesta pre nás?

A tak, ako Jeho, aj nás: Túžba tiahne k Nebu, odísť preč, preč z tohto desivého sveta, preč z tohto šialenstva, domov, do Neba - ale láska nás ešte drží ostať a pracovať. *"Ak žiť v tele znamená pre mňa plodnú prácu, ... s istotou viem, že zostanem a budem s vami všetkými na váš osov a radosť z*

viery" (Flp 1, 22.25). Túžime odísť domov, ale pre lásku sa nezdráhame ostať a slúžiť každému, kto zatúži odísť ako my. Ale mysl'ou, srdcom sme už odst'ahovaní, už sme opustili svet, sme v ňom, ale už nie z neho. Aj to je dôvod, prečo sa zhromažďujeme - ako *pozemskí emigranti nútení žiť mv cudzine* - aby sme aspoň medzi sebou vytvorili *cirkev*, farnosť, spoločenstvo z *iného sveta* uprostred tohto sveta, kúsok *Vlasti* uprostred cudziny!

"Ste silní, Božie slovo ostáva vo vás a premohli ste Zlého. Nemilujte svet, ani to, čo je vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska. Ved' nič z toho, čo je vo svete, ani žiadostivosť tela, ani žiadostivosť očí, ani honosenie sa bohatstvom, nie je z Otca, ale zo sveta. A svet sa pominie, aj jeho žiadostivosť. Kto však plní Božiu vôľu, ostáva naveky." (1Jn 2, 14-17)

"A nermúťte sa, lebo radosť v Pánovi je vaša sila!" (Neh 8, 10)

V Eucharistii je Boh tým, kým Je...

... : Dávaním. Láskou, ktorá sa dáva. Nehybným Dávateľom, ktorý je Darcom všetkého a ktorý zo seba vyžaruje všetkej a všetkým a všetkému. Od stvorenia cez Vykúpenie až po zbožštenie človeka i anjelov. V Kristovi daroval všetko a Kristus daroval všetko, sám sa stal Darom v Eucharistii. Nehybný Dávateľ, *"u ktorého niet premeny ani tieňa zmeny"* (Jak 1, 17), ktorý *"je svetlo a niet v ňom nijakej tmy"* (1Jn 1, 5), *"v ňom bol život a život bol svetlom ľudí"* (Jn 1, 4). Nikdy sa nevyčerpá ani neunaví, nikdy nepovie dosť, *"toho, kto prichádza ku mne, neodoženiem"* (Jn 6, 37), hovorí. Je len na nás, koľko načerpáme, koľko dokážeme prijať, pojať do seba. *"Ak je*

niekto smädný a verí vo mňa, nech príde ku mne a nech pije. Ako hovorí Písmo, z jeho vnútra potečú prúdy živej vody" (Jn 7, 37-38).

Bijeme sa a ruveme o zbytky a smeti a nevšímame si Hojnosť, ktorá je pri nás a čaká na nás. "*Ved' dvoch ziel sa dopustil môj ľud: mňa opustili, prameň živých vôd, aby si vykopali popraskané cisterny, ktoré vodu udržať nemôžu*" (Jer 2, 13). Keby všetci ľudia čerpali z tohto Zdroja, neboli by na zemi vojny, závisť ani nijaké zlo. Len naša viera, s ktorou sa vyprázdňujeme od Ega a vytvárame v sebe priestor limituje, koľko z tohto večne prúdiaceho Zdroja pritečie do nás.

To, čo Pán v Eucharistii vylieva, je Duch, ktorý "*spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti*" (Rim 8, 16). To, čo sa vylieva, je naša nová identita, jednota s Bohom v Duchu skrze Krista. A v nej je všetko, pretože "*ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení*" (Rim 8, 17). "*Otrok neostáva v dome navždy; navždy ostáva syn*" (Jn 8, 35). Je to plnosť synovstva určená synom a dostávajú ju synovia.

Musíme nájsť sami seba - a náš "*život je s Kristom ukrytý v Bohu*" (Kol 3, 3). Nájdí Boha a V Ňom nájdeš seba. Prijmy seba, skutočného seba - a prijmeš Boha. Hriech, to je nevedieť, kto som. Si synom, nič iné, nič viac, nič menej. A keď sa tak stane, sami sa staneme na obraz Eucharistie, *nehybní dávatelia* - nehybní, lebo všetko už sme a všetko už máme. A dávatelia, lebo nás naplňa tá istá láska a z plnosti Božej, ktorá nás naplňa, môžeme sami štedro dávať, podľa slova Pána, že "*z jeho vnútra potečú prúdy živej vody. To povedal o Duchu, ktorého mali dostať tí, čo v neho uverili*" (Jn 7, 38-39). Tak to je. Ego a synovstvo sú nezlučiteľné. Zánik Ega je zrod synovstva.

Lekcia Toma Bombadila

Peklo je nekonečná nuda. Tak to vystihol Pascal. Nuda, ktorá vám lezie na mozog až z toho úplne zošaliete.

Keď čítate Pána prsteňov, potýkate sa s rasou elfov, ktorí sú potenciálne nesmrteľní a žijú tisícky a tisícky rokov, tí najstarší. Ako to môžu uniesť? Bremeno toľkých rokov, ako to dokážu niesť, bez toho, aby boli na smrť unavení, znudení, znechutení, otrávení zo stále znova a znova sa opakujúcej rutiny dňa za dňom?

Jedna z bočných a predsa veľkých postáv - ktorá sa vo filme neobjavila, škoda, i keď pochopiteľná - je Tom Bombadil. Tvor starší, než samotní elfovia, sám o sebe odpovedá Frodovi: *"Ještě pořád neznáš mé jméno? To je jediná odpověď. Pověz mi, kdo jsi ty, sám a bezejmenný? Ty jsi však mladý a já jsem stár. Nejstarší, to jsem já. Dejte na má slova, přátelé moji; Tom tu byl dřív než řeka a stromy; Tom pamatuje první kapku deště a první žalud. On prošlapal stezky před Velkými lidmi a viděl malý nárudek přicházet. Byl tu před králi a hroby a Mohylovými duchy. Když elfové odcházeli na západ, Tom už byl tady, dříve než Moře vytvořilo oblouk. Znal tmu pod hvězdami, dokud v ní ještě nebyl strach – než přišel odjinud Temný pán"* (Spoločenstvo Prsteňa). Gandalf o ňom hovorí: *"Je svým vlastním pánem. Nemůže však Prsten změnit ani zlomit jeho moc nad jinými. A teď se stáhl na malé území s hranicemi, které si sám stanovil, ač je nikdo nemůže vidět, a tam možná čeká na změněné časy a nevychází ven."*

A čo tam, akoby dobrovoľne uväznený, robí, čím žije, čo ho zamestnáva a naplňa, takže je stále plný spevu a radosti a veselosti? Počujme jeho vlastné slová: *"Půjďte domů se mnou! Stůl je plný žluťoučké smetany, medových plástů, bílého chleba a másla. Zlatěnka čeká. Na otázky bude dost času u*

večeře. Pojd'te za mnou, jak rychle jen umíte!" A potom: "V křesle na druhém konci, tváří ke dveřím, seděla žena. Dlouhé žluté vlasy se jí vlnily po ramenou, háv měla zelený jako mladé rákosí, stříkaný stříbrem jako kapkami rosy; pás byl zlatý, z tepaných lilií, mezi nimiž se proplétaly pomněnky. U nohou v širokých zelených a hnědých hliněných mísách plavaly lekníny, takže se zdálo, jako by trůnila uprostřed jezírka. "Vejděte, dobří hosté!" řekla, a když promluvila, poznali, že to byl její jasný hlas, který slyšeli zpívat. Plaše popošli kousek do pokoje a začali se hluboce klanět. Připadali si podivně zaražení a neohrabaní jako lidé, kterým, když zaklepali na dveře chalupy s prosbou o trochu vody, otevřela mladá elfí královna oděná kvitím. Ale než mohli otevřít ústa, přeskočila lehce mísy s lekníny a se smíchem se jim rozběhla vstříc; háv jí v běhu šelestil jako vítr v rozkvetlých luzích u řeky. "Pojd'te, lidičky drazí!" řekla a uchopila Froda za ruku. "Smějte se a veselte se! Já jsem Zlatěnka, dcera Řeky." Pak lehce prošla kolem nich, zavřela dveře, postavila se zády k nim a rozepjala bílé paže. "Nechme noc zavřenou venku!" řekla. "Bojíte se snad ještě mlhy, stínů stromů, hluboké vody a nevzkročených zvířat? Nebojte se ničeho! Dnes v noci jste přece pod střechou Toma Bombadila." Hobiti na ni hleděli s úžasem; podívala se na každého z nich a usmála se. "Krásná paní Zlatěnko!" řekl konečně Frodo a cítil v srdci radostné pohnutí, které sám nechápal. Stál, jako někdy stával očarován elfími hlasy, jenže kouzlo, které teď na něm spočinulo, bylo jiné: méně pronikavá a vznešená rozkoš, avšak hlubší a bližší srdci smrtelníka; podivuhodná, a přece ne cizí. "Krásná paní Zlatěnko!" opakoval. "Teď je mi jasná radost, která se skrývala v písních, které jsme slyšeli."

Áno, Zlatěnka je to tajemstvo. Zlatěnka a Tom. A láska, skutečná a hlboká medzi nimi. Viac nie je potrebné. Tom je sám sebou, svojim vlastným pánom. Zlatěnka podobne. A tak aj ich láska je niečo hlboké, bytostné. Preto nič viac nepotrebujú. Dom. Trochu jedla pre telo. Záhradka pod oknom, les dookola, voda v rieke a potokoch, obloha nad nimi pre oko... Čo viac treba? Nestačí číre bytie? Nestačí skutočná láska? Podľa Tolkiena stačí. Dokonca

aj keby sa to vonkajšie stratilo, nič by to na tom nezmenilo. Toto je tajomstvo večnosti - ktorá je aj v čase je už akoby odpútaná od času a je ponorená v čírom Bytí a v čírej Láske, vzťahu, zdieľaní, ktoré je samo v sebe zázračné a hoci stále rovnaké, predsa znovu a znovu nové.

Tolkien nám v tejto postave - tak často prehliadanej a pritom po tejto stránke možno jednej z najdôležitejších v celom diele - ukazuje tajomstvo šťastia, tajomstvo blaženej nekonečnosti. Môže to tak byť aj naozaj? Myslím, že hej. V tom je tajomstvo Cirkvi. Tajomstvo jej paradoxu, že ľudia, ktorí v nej žijú a naozaj žijú tento Boží model života, v ktorom naplno žijú samo bytie a jeho zdieľanie sa v láske, už viac nedychtia a ani nepotrebujú takmer nič vonkajšie. Moc, sláva? Nič im to nehovorí. Majetok? Bohatstvo? K čomu je, iba ak k oštare! *"Uspokojíme sa s tým, že máme čo jesť a čo si obliecť. Lebo tí, čo chcú zbohatnúť, upadajú do pokušenia a osídla"* (1 Tim 6, 8-9). Je to prvotina sveta, v ktorom sú všetky problémy ľudstva vyriešené, kde problémy vojen či drancovania Zeme neexistujú, lebo sa pre ne pominuli dôvody.

Tom Bombadil so Zlatenkou sú tak obrazom Neba v diele Tolkiena. Valinor je Nebo v jeho sláve. Bombadilova ríša je Nebo na zemi, Nebo v časnosti, Nebo uprostred smrteľných zemí. Obraz Cirkvi. Obraz kresťana, Božieho syna a Božej dcéry. Ale funguje to iba ako celok: *dokonalé bytie, slobodné od strachu či žiadostivosti, zdieľané vo vzťahu čistej a čírej lásky*. Bez prvého ani láska nedokáže byť dokonalá, lebo je poznačená sebestvom. Bez lásky zase bytie nemôže dosiahnuť svoju plnosť a dokonalosť a zavŕšiť sa v zdieľaní. Oboje spolu je to, čo žije sám v sebe nekonečne blažený dokonalý trojjediný Boh. Dokonalosť v spoločenstve. Spoločenstvo v dokonalosti.

Všetko

"Tak ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom." (Lk 14, 33)

Je to obojstranné. Na jednej strane vidíme a stále viac cítime, že nasledovanie Krista, ten život lásky a jednoty a priateľstva s Bohom vyžaduje celého človeka, inak nie je skutočný.

A na druhej strane, kto takto žije, zanecháva všetko ostatné, pretože všetko, čo dáva svet, akoby bledlo, rozplývalo sa a strácalo pred Tým, ktorý nás povolal do svojej jednoty a dal nám preto svojho Ducha.

Rozhodujeme sa byť svätí, čiže *oddelení* - aby sme mohli byť svätí, čiže *dokonalí* v Bohu a v Ňom *zdieľajúci* Božiu dokonalosť v láske. Naozaj, všetko už je, už tu, už teraz, v Kristovi. Kto je slobodný v Ňom, stáva sa schopný aj žiť v Ňom Jeho Život. Lebo na to sa treba doň úplne pohrúžiť a práve tu, teraz, v tomto. Lebo toto je Spása a toto je byť spasený: že *"hoci sme boli pre hriechy mŕtvi, oživil nás s Kristom — milosťou ste spasení — a s ním nás vzkriesil a daroval nám miesto v nebi v Kristovi Ježišovi"* (Ef 2, 5-6), už teraz.

Byť a zdieľať, tieto dve

Dokonalosť je výsledkom lásky.

Je to láska, ktorá nás motivuje byť najlepší možní. A je to láska, kochanie sa v Milovanom, ktorá nás napína a oslobodzuje od každej žiadostivosti i

strachu. Preto v Tolkienovi *Prsteň moci nemá nad Tomom Bombadilom žiadnu moc. Tom netúži po moci ani po sláve. Netúži nič vlastniť (preto by najskôr aj sám Prsteň kdesi stratil či zapotročil). Nemá z ničoho strach, lebo nemá čo stratiť. Preto nad ním Prsteň nemá moc. Úplne rovnako, ako nemá Diabol žiadnu moc nad tým, kto je v Kristovi - nemá sa na ňom v čom a ako zadrapiť.*

Bez lásky neexistuje dokonalosť a bez dokonalosti niet ani skutočnej lásky. Preto Boh je svätý a je láska. Preto sme aj my povolani byť "*pred jeho tvárou svätí a nepoškrvnení v láske*" (Ef 1, 4). Kto našiel toto, každý deň zažíva a kochá sa vo večnej novosti takéhoto života, nie preto, že by každý deň prinášal nejaké rozptýlenie, ako to svet robí, ale preto, že nikdy nezovšednie. Nepotrebuje o nič usilovať, pretože všetko má - a predsa oplýva ovocím skutkov, ktoré sa rodia práve z toho, čím je a čo takto žije.

Takýto človek je všade a vo všetkom doma, ved' je stále v sebe samom a je stále s milovaným a v milovanom, bez ohľadu, kde a ako navonok žije. Tak o tom hovorí sv. Ján Zlatoústý: "*Čoho sa, prosím, bojíme? Smrti? „Pre mňa žiť je Kristus a zomrieť zisk.“ (Flp 1,21) Vyhnanstva? Povedz mi! „Pánova je zem i všetko, čo ju naplňa.“ (Ž 24,1) Alebo zhabania majetku? „Nič sme si na svet nepriniesli a je isté, že si nič nemôžeme ani odnieť.“ (porov. 1Tim 6,7) Pohrdam hrozbami tohto sveta a smejem sa jeho dobrotám. Chudoby sa nebojím a po bohatstve netúžim; zo smrti nemám strach a žiť sa mi nežiada, iba ak pre váš osoh. Preto myslím na prítomnosť. [...] Kristus je so mnou, koho sa mám báť? Aj keby sa proti mne vzbúrili vlny či more alebo aj zúrivosť mocnárov – to všetko mi pripadá slabšie ako pavučina. A keby ma nezdržiavala láska k vám, nedbal by som odísť hoci aj dnes inam. Ved' stále hovorím: „Pane, nech sa stane tvoja vôľa.“ (porov. Mt 6,10; 26,42) Nech nerobím to ani ono, ale čo ty chceš. To je moja veža, to je moja nepohnutelná skala, to je moja spoľahlivá palica. [...] A tak kde som ja, tam ste aj vy; a kde ste vy, tam som zasa ja. Sme jedno telo. Ani telo od hlavy,*

ani hlavu od tela nemožno oddeliť. Miestom sme vzdialení, ale láska nás spája. Ani smrť nás nebude môcť odlúčiť. Lebo aj keď moje telo zomrie, duša bude žiť a bude pamätať na svoj ľud. Vy ste moji spoluobčania, vy ste moji otcovia, moji bratia, moje deti, moje údy, moje telo, vy ste moje svetlo, ba milší ste mi ako toto svetlo."

A tak dokonalosť číreho bytia tu a teraz robí Jána slobodným a láska, ktorou spočíva v Bohu, ho robí šťastným a blaženým a toto všetko ho nakoniec robí pripraveným a schopným žiť a zdieľať toto všetko so svojou jedinou a skutočnou rodinou a tou je Rodina Boha, Cirkev. *"O jedno prosím Pána a za tým túžim, aby som mohol bývať v dome Pánovom po všetky dni svojho života, aby som pociťoval nehu Pánovu a obdivoval jeho chrám. A on ma vo svojom stane schová v deň nešťastia, ukryje ma v skrýši svojho príbytku a postaví ma vysoko na skalú. A už teraz dvíham hlavu nad svojich nepriateľov, čo ma obkľučujú. V jeho stánku mu prinesiem obeť chvály, budem spievať a hrať Pánovi"* (Ž 27, 4-6).

Pôst ako ovocie toho, že už sme. Áno, toto je nová podoba pôstu, ktorý je viac ovocím ako nástrojom, radostnou slobodou než zaprením sa. *Modlitba* ako vzťah a výmena a zotrvávanie v láske. A nakoniec verná, oddaná, milosrdná, priateľská *láska*, ktorá tvorí spoločenstvo radostného zdieľania tohto všetkého. *Cesta Toma Bombadila*, obrazu kresťana v cieli - tak, ako *Sam* a *Frodo* sú kresťanmi na ceste a Frodo po návrate dosahuje podobný stupeň slobodnej odpútanosti od sveta.

Kríž je tá cesta i sláva

A prečo? Pretože kríž je len znamením. Čoho? Tohoto:

"Zmýšľajte tak ako Kristus Ježiš: On, hoci má božskú prirodzenosť, nepridržal sa svojej rovnosti s Bohom, ale zriekol sa seba samého, vzal si prirodzenosť sluhu, stal sa podobný ľuďom; a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka. Uponížil sa, stal sa poslušným až na smrť, až na smrť na kríži. Preto ho Boh nad všetko povýšil a dal mu meno, ktoré je nad každé iné meno." (Flp 2, 5-9)

Samo Vtelenie je súčasťou kríža. A súčasne nám, spolu s Ježišovým životom, odhaľuje jeho podstatu, pretože celý Ježišov ľudský život je súčasťou slávy Kríža a Krížom, ako sám Otec odpovedá na Synovo volanie: *"Otče, osláv svoje meno!"* A z neba zaznel hlas: *"Už som oslávil a ešte oslávim."* (Jn 12, 28) a inde sám Syn hovorí rovnako: *"Teraz je Syn človeka oslávený a v ňom je oslávený Boh. A keď je Boh oslávený v ňom, aj Boh jeho v sebe oslávi, a čoskoro ho oslávi"* (Jn 13, 31-32) Už je oslávený a ešte bude.

A v čom táto sláva spočíva? Že Syn aj ako človek - a práve ako človek, ved' preto sa človekom stal - koná ako Boh. A to je: ako *priateľ*. Skutočný priateľ človeka. Ktorý netuži po bolesti ani utrpení ani neuctieva obetovanie sa ani nič podobné. Sám uzdravoval choroby a tíšil hlad, smútok i utrpenie ľudí a aj za seba samého *"padol na tvár a modlil sa: "Otče môj, ak je možné, nech ma minie tento kalich"* (Mt 26, 39). Ľudia o Ňom hovorili: *"Hľa, pažravec a pijan, priateľ mýtnikov a hriešnikov"* (Lk 7, 34) a Jeho učeníkom vyčítali: *"Prečo sa Jánovi učeníci a učeníci farizejov postia, a tvoji učeníci sa nepostia?"* (Mk 2, 18). Ale prijíma a neustupuje, ak obeť a utrpenie vyžaduje láska k tým, ktorých miluje, skutočne miluje a ktorým ako svojím priateľom prichádza na pomoc, aby ich zachránil: nám.

Toto je podstata, toto je sláva: láska. Priateľská láska. Verné a oddané priateľstvo Boha voči ľuďom. Kto by si to už len pomyslel, Stvoriteľ verný stvoreniam, Boh verný ľuďom? Augustín nad tým žasne a píše: *"Prečo sa krehký človek zdráha uveriť, že raz budú ľudia žiť s Bohom? Omnoho neuveriteľnejšie sa už stalo: Boh zomrel za ľudí!"* A práve toto priateľstvo,

táto láska, ktorá je podstatou Boha, je slávou Syna človeka, keď súč človekom neprestáva byť Bohom.

Preto sa kríž nemôže vyhnúť ani nám. Nie v podobe utrpenia, ale v podobe vernej a oddanej lásky, skutočného verného a oddaného priateľstva voči ľuďom tak, ako ho má Boh, ako nim je Boh. Preto Pavol píše o kríži, čiže tejto láske a priateľstve, s výzvou: *Zmýšľajte ako Kristus Ježiš! Zmýšľajte rovnako, buďte rovnakí! Chcete byť ako Boh? Potom buďte ako Boh! Buďte aj vy takí. Myslite tak. Konajte tak. Buďte priateľmi, oddanými a vernými, všetkým ľuďom. A ak sa tomu nebude dať vyhnúť, tak aj za cenu obety, aj za cenu bolesti, "žehnajte tým, čo vás preklínajú, a modlite sa za tých, čo vás potupujú! Tomu, kto ťa udrie po líci, nadstav aj druhé. A tomu, kto ti berie plášť, neodopri ani šaty. ... Buďte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec"* (Lk 6, 28-29.36)!

Takáto láska a takéto priateľstvo, podobnosť s Bohom, je potom aj našou slávou, ako píše a oboje spája dohromady Pavol, keď hovorí, že *"ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení. A myslím, že utrpenia tohoto času nie sú hodny porovnávania s budúcou slávou, ktorá sa na nás má zjaviť"* (Rim 8, 17-18).

Viera znamená uveriť, že Boh je mojím skutočným, verným a oddaným Priateľom a dokonca *"ak sme neverní, on ostáva verný, lebo seba samého zaprieť nemôže"* (2Tim 2, 13). Obrátenie znamená rozhodnúť sa byť rovnakým, stať sa rovnakým priateľom Boha aj ľudí ako je Boh voči mne, pretože Boh nás pozval a povolal byť bohmi ako Boh. Ak treba a inak to nejde, aj za cenu obety - tak, ako Boh.

Toto je ten nový model života, nový pohľad a zmýšľanie, ktoré si volíme a osvojujeme a čím sa rozhodujeme byť, keď sa rozhodujeme stať kresťanmi: Stať sa priateľmi Boha aj všetkých ľudí. Toto sa odteraz stáva zmyslom,

cieľom nášho života, jeho náplňou, tým, čomu sa učíme, čomu v našom živote slúži všetko ostatné: milovať po vzore Boha ľudí a byť im verní nie preto, akí sú oni, ale preto, že my sme sa ich priateľmi - kvôli Bohu a nezávisle na nich - rozhodli byť, a to aj vtedy, ak by cenou za to mala byť námaha, bolesť, dokonca obeta. A pretože v tomto svete sa tejto cene vyhnúť nedá, priamo a úprimne Pavol na ňu upozorňuje, *"že do Božieho kráľovstva máme vojsť cez mnohé súženia"* (Sk 14, 22) - a práve v nich sa naše priateľstvo osvedčuje ako pravé. Preto aj pre nás je kríž slávou. V ňom objavujeme krásu oddaného a skutočného priateľstva a jeho rozkoš a blaženosť.

S radosťou dokážeme byť a konať voči ľuďom ako priatelia - dokonca *"aj k nevďačným a zlým"* (Lk 6, 35), pretože už sme priatelia s Bohom a všetkými svätými i s bratmi a sestrami v Cirkvi a tak v tomto vzájomnom priateľstve už teraz žijeme blaženosť Neba a ona nás naplňa.

A to je aj brána k svätej omši - že túto sviatosť priateľstva dokážeme sláviť a k stolu priateľov môžeme zasadnúť, len ak sami už priateľmi sme. Len ako priatelia! Inak ostávame iba divákmi, nie však ešte účastníkmi. *"Sväté svätým!"*, volá východná liturgia. Chlieb lásky a priateľstva priateľom. Ako inak by to mohlo byť? Preto ten, *"kto je a pije, a nerozoznáva telo, ten si je a pije odsúdenie"* (1Kor 11, 29). Si oddaným, až na smrť verným priateľom Priateľovi, ktorý sa Ti na oltári sám dáva ako Chlieb Priateľstva a teda Božieho Života?

Sedembolestná...

... nás učí, čo je to svätosť. A otvára nám okno do Božieho sveta, aby sme mohli aj cez ňu vidieť, o čom tento svet, Nebo, je.

"Keď ho zazreli, strípili od údivu a Matka mu povedala: "Syn môj, čo si nám to urobil? Pozri, tvoj otec i ja sme ťa s bolesťou hľadali!" On im odpovedal: "Prečo ste ma hľadali? Nevedeli ste, že mám byť tam, kde ide o môjho Otca?" Ale oni nepochopili slovo, ktoré im hovoril." (Lk 2, 48-50)

Neznamená to vždy všetkému rozumieť, ani byť bez chyby. Znamená to milovať bez chyby, bez nedostatku, bez zaváhania. A znakom takejto laky je toto: *"Dobre robte, požičiavajte a nič za to nečakajte! Tak bude vaša odmena veľká a budete synmi Najvyššieho, lebo on je dobrý aj k nevďačným a zlým"* (Lk 6, 35). Lebo *"ak milujete tých, ktorí vás milujú, akúže máte zásluhu? Ved' aj hriešnici milujú tých, čo ich milujú. Ak robíte dobre tým, čo vám dobre robia, akúže máte zásluhu? Ved' to isté robia aj hriešnici"* (Lk 6, 32-33). Práve ochota znášať aj bolesť, stratu, obeť - a bez toho, aby nám to niekto nejako vynahradil a vrátil - je znakom lásky Boha. Takto miluje Boha. Takto miluje Trojica sama v sebe. Táto láska vytvára Kráľovstvo Boha kde vládne vôľa Boha a tou je láska, kde milujúci *"položí svoj život za svojich priateľov"* (Jn 15, 13). Tvorit' s Bohom a svätými takéto spoločenstvo, to je Nebo.

Mária nebola bez chyby, ale bola bez hriechu. Jej láska nikdy necúvla. K tomu sme teraz povolání my, prekročiť túto čiaru, hranicu, ktorá oddeľuje ľudskú láskavosť od lásky Boha. Svet od Neba. Kríž, čiže ochota obetovať sa pre priateľa - Boha či bratov a sestry, dokonca ľudí mimo - je tou deliacou čiarou a hraničným kameňom. Tak to hovorí Ježiš: *"Kto by si chcel život zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho"* (Mt 16, 25). Alebo uprednostníš seba pred priateľmi, alebo priateľov pred sebou. To prvé je sebeckosť. To druhé je láska. To prvé je svet. To druhé je Nebo. Nezáleží, koľko a akých dobrých skutkov si vykonal. Nakoniec záleží na tomto rozhodnutí, na tejto voľbe. *"My vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto nemiluje, ostáva v smrti"* (1Jn 3, 14).

Toto slávime v omši, kde Boh dáva svoje Telo a Krv a svoj život za priateľov, ktorí tiež dávajú svoje telo a krv, život za Neho, svojho Priateľa a za bratov a sestry z Jeho Rodiny, svojich priateľov.

Obrátenie je rozhodnutie stať sa súčasťou takéhoto sveta, kde vládne takáto láska, takéto priateľstvo. Obrátenie je rozhodnutie takto milovať. Rozhodnutie odísť zo sveta, kde nedávate život jeden za druhého (skôr využijete a obetujete druhého pre seba a svoje záujmy) do Božieho Kráľovstva, kde dávame život jeden za druhého. Tak, ako je napísané: "*Čo je láska, poznali sme z toho, že on položil za nás svoj život. Aj my sme povinní dávať život za bratov*" (1Jn 3, 16).

Takto vzniká spoločenstvo Cirkvi a my sa stávame jej súčasťou: že sa zhromažďujeme v Kristovi, aby sme spolu s Bohom takéto spoločenstvo medzi sebou utvorili a tak sa stali súčasťou Kráľovstva. Prero aj Katechizmus varuje: "*Nespasí sa, hoci je začlenený do Cirkvi, kto nezotrvá v láske, lebo zostáva síce v lone Cirkvi, telom, ale nie, srdcom*" (KKC 837).

Preto je kríž, ochota dať život za bratov, za Boha - a teda za priateľov, za ktorých sme ich prijali - vstupenkou do Neba a pasom Kráľovstva a jeho deti, tak, ako Ježiš "*všetkým povedal: "Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme každý deň svoj kríž a nasleduje ma"* (Lk 9, 23) a "*kto neberie svoj kríž a nenasleduje ma, nie je ma hoden*" (Mt 10, 38). Kríž ako láska k priateľom až na smrť, láska ochotná obetovať sa - a každý deň, nie ako jeden skutok, ale ako *životný štýl*, spôsob života, myslenia, identita. Bez toho ešte nie sme hodní, *schopní* (gr. *axios*) Krista a Jeho Kráľovstva, ešte Mu nezodpovedáme. Ešte nie sme synmi Otca, bratmi Syna, deťmi Boha, ktorý takto miluje v Sebe i nás.

Čriepky I

Svetský človek sa sústreďuje na to, čo robí, myslí si, že mu to prinesie naplnenie. Kresťan viac myslí na to, *s kým* robí, čo robí – lebo túži po živote Kráľovstva, po zdieľaní a vie, že práve s týmito ľuďmi bude zdieľať svoje šťastie naveky.

Je zdrojom veľkých problémov a nepochopení, ak sa snažíme na Boha nazerat' z ľudskej perspektívy v kategóriách moci a slávy; sebeckta, pýchy a lakomstva všetkého druhu všeobecne.

Katolík je *učeník - misionár* v *spoločenstve* Rodiny Boha, v ktorej má preto *spoluúčasť* na všetkom.

Spravodlivosť zákona existuje len tam, kde existujú Egá. Kde niet Egá - ako v Bohu - tam vládne milosrdenstvo, odpustenie, milosť. "*Lebo ak zákon bol daný skrze Mojžiša, milosť a pravda prišli skrze Ježiša Krista*" (Jn 1, 17).

Odpútaný

Niekedy uvažujem, ako nazvať ten pocit, zvláštny pocit, ktorý v Bohu nachádzame a ktorý je pocitom Božieho synovstva, ak sa to dá tak nazvať. Lebo Božie synovstvo je neopísateľné, nedá sa slovami odovzdať, dá sa iba zažiť, ako aj Pavol píše, že *"sám Duch spolu s našim duchom dosvedčuje, že sme Božie deti"* a že sme *"nedostali ducha otroctva, ... ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva"* (Rim 8, 16.15).

Jedno slovo, ktorým by som sa odvážil ho predsa len opísať, je *odpútanosť*.

Písmo tomu hovorí *svätosť* v onom prvom zmysle slova, čiže v zmysle *oddelenosti* od sveta. Ale slovo *odpútanosť* dáva do popredia nielen nejakú vonkajšiu oddelenosť, vydelenosť od sveta v skutkoch a v spôsobe života, ale hlavne jej pôvod - a tým je sloboda od sveta, odpútanosť od sveta: *"Nech teda nevládne hriech vo vašom smrteľnom tele, žeby ste sa poddávali jeho žiadostiam, ani nevydávajúte svoje údy hriechu za nástroj nepravosti, ale oddajte sa Bohu ako živí, čo vstali z mŕtvych, a svoje údy dajte Bohu za nástroj spravodlivosti"* (Rim 6, 12-13). Nech nevládne... Nie: odporujte mu, jeho vláde. Nech nevládne. Nech ste slobodní. Voľní. Svätí. Oddelení. Odpútaní!

Odpútanosť = apatheia + bezstarostnosť. Je základom pre uvoľnenosť. Pre stav, kedy konečne slobodne, bez pretvácky, bez umelosti, bez čohokoľvek neautentického konečne úplne, priamo, pravdivo, otvorene sme, čím sme: synmi Boha. V onej prirodzenej ladsťi, *vznešenosti* - áno, kľudne to tak nazvem, - džentlmenskosti, vnímavosti,... zase kopím slová. Ale ako to opísať? Ako v krste vrodennú vnútornú a prirodzenú vznešenosť, vnútornú krásu, vnútornú veľkosť detí Boha, ktoré konečne povstali z prachu sveta a

konečne sú prvý raz slobodné od jeho pút a reťazí a jeho otroctva a prvý raz obmyté, vyhojené, uzdravené a posilnené môžu a smú stáť sami za seba?

Odpútanosť, oddelenosť od sveta nám tak dáva možnosť a schopnosť skutočne uchopiť, prijať, stať sa, začať byť, čím sme, začať tým naozaj byť, myslieť a konať tak. A súčasne, slobodní, vidieť svet okolo seba z nadhľadu, ako niekto, kto už nie je jeho súčasťou (hoci telo ešte vo svete chvíľu pobudne) - *viac z pozície orla vznášajúceho sa vysoko nad lesom, než z pozície vlkov štvúcich dole medzi stromami laň či z pozície ich štvanej obeť.*

Svet padá a bude padať. Rúca sa a bude sa rúcať. Aj keď sa niečo podarí, nemá to dlhé trvanie. Keby sme boli jeho súčasťou a keby sme v ňom hľadali a mali svoj cieľ a svoju nádej, potom by sme naozaj boli plní nielen žiadostivosti, ale aj strachu, obáv, dokonca zúfalstva. Ale my už nie sme. Práve kvôli tomuto z neho odchádzame, emigrujeme s Kristom. Nehľadáme už vo svete nič ani od neho nič nečakáme a preto už ani nemôžeme z neho byť sklamaní, veď už vieme, o čom a aký je. A hoci sme z tohto smutní, predsa pokoj, ktorý sme našli v Kristovi, nádej, ku ktorej v ňom a s Ním smerujeme, nás robia viac mužmi a ženami radosti, než smútku - a smútok iba dodáva hĺbku tejto pokojnej radosti. Kedysi sme boli živí, len aby sme umierali. Dnes sme mŕtvi a preto konečne skutočne žijeme. Zomreli sme svetu a našim svetom sa stal Boh.

Odpútaní a slobodní od sveta a stojaci v Bohu si tak začíname navykať na úplne iný pohľad na všetko, úplne inú perspektívu, často radikálne a prekvapivo odlišnú, než ako sme veci brali a videli doteraz.

Bez tejto odpútanosti kresťanstvo možné nie je. Nič možné nie je. Dokonca ani užitočne sláviť sv. omšu, prijať sv. prijímanie. Nedá sa to. A aj toto je jeden z významov Ježišových slov: "*Tak ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojim učeníkom*" (Lk 14, 33).

Vyvýšenosť

Nie povýšenosť, ale *vyvýšenosť* spolu s *odpútanosťou* charakterizujú kresťana, syna Boha vo svete. Je mimo. Je nad. Je svätý. Oddelený. Pozdvihnutý nad svet a jeho smutné zápasy.

Aký je to pocit, byť takto oddelený, slobodný, môcť byť skutočne sebou? Nie spontánny, lebo spontánny vie byť aj otrok vo svojom otroctve. Viac než spontánny. Byť sebou, skutočným sebou, tým, čím sme sa v krste narodili. Aké to je? Jedno je isté hneď na samom začiatku: úplne iné. Cudzie a krásne. *Ako prvá jazda, prvý pokus na bicykli.*

Byť ďaleko za hranicou súdenia, toho špinavého a malicherného boja o odpadky a smeti sveta... Dotýkať sa krásy toho nového stvorenia, ktorým sme sa pri krste stali... Čo už len môže byť nadto?

A žiť s Bohom ako s Otcom... ale nie na náš obraz, keď pozeráme na Otca pozemskými očami ešte pozemského človeka a snažíme sa Ho akosi vtisnúť do našej predstavy o otcoch, ale s Otcom takým, aký naozaj je. A On je - iný. Úplne a dokonale iný. Nádherne iný ale súčasne len ťažko dokážeme chápať inakosť Boha - kým sa my nevymaníme čo najviac z pre zmenu naše inakosti voči Bohu, z našej pozemskosti, zo strachu, nedôvery, neschopnosti obsiahnuť niečo tak odlišné a ušľachtilé, ako je Boh, náš nový Otec.

A to všetko vo svete, kde je všetko skutočné, v Božom svete, nie v tom iluzórnom svetskom svete. Všetko je skutočné, autentické, pravdivé. Také, aké je. Dobro aj zlo. Boh aj diabol. Krása aj ošklivosť. Život. Skutky. Slová. Skutočné. Všetko skutočné.

Všetko je tak krásne. Krásne normálne a normálne krásne tou krásou, ktorú v sebe má len to, čo je samo v sebe dokonalé a teda normálne a prirodzené, nepokrútené, neznetvorené, nedeforované. Ako sám Boh...

Všetko toto sa deje v prázdnote, plnosti prostého bytia. Preto pôst. Preto mlčanie. Preto chudoba. Aby nič nevyrušovalo, aby nič nezaťažovalo slabé, krehké telo, *nádobu z hlíny* plnú nie pominuteľného a nestáleho ohňa, ale *prúdu Živej Vody*. A je v tom ešte viac. Je to forma a súčasť smrti, stíchnutia a znehybnenia starého pozemského človeka, aby ho mohol, ako *prach zeme*, naplniť Duch a on mohol vstať, ale už ako nový človek na nových cestách.

Boh nehovorí slovami, nie zvyčajne. Hovorí, keď slová mlčia, rečou samého bytia. A človek počúva tým, že sa stáva. Vstupuje do tohto nového sveta a stáva sa súčasťou tohto nového sveta. Rozhoduje sa preň a celý a skutočne prechádza zo sveta do Sveta, zo sna do Skutočnosti, z tmy do Svetla, zo smrti do skutočného Života. Bez opustenia niet vojdenia. "*Nemilujte svet, ani to, čo je vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska*" (1Jn 2, 15). Nik, kto lipne na čomkoľvek pozemskom nemôže byť dokonalý a žiť túto dokonalosť nového bytia. "*Ved' nič z toho, čo je vo svete, ani žiadostivosť tela, ani žiadostivosť očí, ani honosenie sa bohatstvom, nie je z Otca, ale zo sveta. A svet sa pominie, aj jeho žiadostivosť. Kto však plní Božiu vôľu, ostáva naveky*" (1Jn 2, 16-17). Už viac žiadne divadlo, žiadne prispôsobovanie sa, žiadne predvádzanie sa, žiadne lakomstvo, nič také. Ani žiadostivosť, ani strach. Ani otročenie telu. Už len skutočnosť. Sloboda byť skutočný. Priamosť. Pravdivosť. Láska.

Diabol číha, hriech číha...

Obzvlášť hriech panovačnosti, samolúbosti a lakomstva.

Lebo stačí príležitosť, a ani nevieme ako prepadáme opojeniu z toho, že máme nad niekým moc, môžeme ho ovládať, určovať a rozhodovať, čo je pre neho dobré a správne...

Alebo stačí tak málo, aby sme začali samolúbo hľadiť na seba, na to, akí sme výnimoční, vyvolení, dôležití, Bohom poslaní k niečomu výnimočnému a ani nevieme ako, stále viac sa pozeráme na seba, kocháme v sebe, stále viac sa utvrdzujeme v pocite tejto vlastnej dôležitosti a výnimočnosti a predurčenosti.

Alebo stačí trocha peňazí, majetku, pocit, že by sme azda mohli niečo nahromadiť a byť aspoň trochu bohatí, alebo aspoň majetní - a zrazu, čím viac máme, čím viac sa nám darí, čím viac vidíme, že to ide, tým viac je v nás pokušenie lakomstva. Chudobný sa často rád podelí, veď je chudobný a chudobným ostane. Ale človek na ceste bohatstva sa už deliť nechce, lebo by mu ubudlo, schudobnel by. A to nechce, nie teraz, keď sa mu konečne začalo dariť, keď konečne sa môže trochu pozdvihnúť!

Aké ľahké je upadnúť do týchto stereotypov, do týchto návykov, postojov, pudov a inštinktov starého svetského človeka a života!

Nový človek, ktorým nás Boh urobil a ktorým si navykáme byť, nič z toho nepozná. Vo svete, tom skutočnom, Božom, nemá miesto Ego, ktoré by sa samolúbo kochalo v sebe alebo by vládlo nad inými a opájalo sa mocou. A

majetok tam neznamená vôbec nič. Nič z toho tam jednoducho nedáva zmysel, nemá žiaden účel, význam, osoh, nič. Je to tam úplne zbytočné. Navykať si žiť v tomto novom Božom svete tak znamená spoznávať túto skutočnosť a navykať si žiť slobodní od panovačnosti, samolúbosti i lakomstva. A kým sa tak stane, byť bdeli na ono pokušenie, sklon sklíznuť do starých svetských kol'ají.

Eucharistia a hned' po nej sú Getsemany

To, čo nás drží nažive, je naozaj len to, že už teraz srdcom žijeme v Nebi, že už teraz sme schopní odpočinúť v náručí Boha, spočinúť v Ňom. Keby niet toho, tak by sme sa v tomto svete, prázdnom, slepom, hluchom zbláznili. A ak svet je aký je - aké je potom samo Peklo, ktoré je jeho zavŕšením práve tak, ako Nebo je zavŕšením Cirkvi putujúcej stredom sveta?

I tak je bolesti dost'. Náš Pán a Život, Kristus, sa potil krvou a sám hovorí: "*Moja duša je smutná až na smrť*" (Mt 26, 38) - úzkosť na Neho doľahla z obety, ktorá Ho čakala. Ale smútok vari z toho istého: že svet trpí a zmieta sa vo svojich kľčoch a svojej chorobe - a súčasne odmieta so všetkou zanovitosťou jediný liek, ktorý ho môže uzdraviť a ním je Kristova obeta, On sám, Jeho Krv. Transfúzia Krvi, transfúzia života... Či nie je bezmocnosť voči milovaným najväčším utrpením? A. Tak Boh trpí, smutný v tele až na smrť...

Kde inde môžeme my sami nájsť útočisko, ak nie v náručí Toho, ktorý pozná našu bolesť a smútok nad svetom? "*Ved' nemáme veľkňaza, ktorý by*

nemohol cítiť s našimi slabosťami; ved' bol podobne skúšaný vo všetkom okrem hriechu" (Hebr 4, 15). Kde inde môžeme plakať bolesťou a súčasne byť potešení blaženosťou Jednoty, súznenia, pochopenia, splynutia s Ním? Blažení v smútku a bolesti, pretože i v nich nachádzame hlbokú jednotu, v zdieľaní sa aj s nimi. A paradoxne v nich povrchná radosť sa mení na blaženosť. Lebo zdieľanie spoločného dobra, to je radosť a veselosť. Ale zdieľanie aj spoločnej bolesti z lásky, to je skutočná blaženosť. Preto Pavol píše: *"... ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení"* (Rim 8, 17). Bez zdieľania bolesti, smútku a utrpenia niet ani skutočnej jednoty a jej blaženosti. Preto *"s Kristom som pribitý na kríž"* (Gal 2, 19).

On sám nás k tomuto pozýva, k tejto jednote a zdieľaniu aj bolesti a smútku, keď vraví: *"Ostaňte tu a bdejte so mnou"* (Mt 26, 38) a inde: *"Pod'te ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení, a ja vás posilním"* (Mt 11, 28). A tak *"On nás potešuje v každom našom súžení, aby sme mohli aj my potešovať tých, čo sú v akomkoľvek súžení, tou útechou, ktorou Boh potešuje nás. Lebo ako sa v nás rozmnožujú Kristove utrpenia, tak sa skrze Krista rozhojňuje aj naša útecha"* (2Kor 1, 4-5).

Po Eucharistii to najhlbšie, k čomu Kristus učeníkov povolal, boli Getsemany. Pozvanie zdieľať utrpenie Boha. A zdieľať ho s Bohom, ktorý na seba vzal utrpenie sveta, aby mohli to svoje vlastné zdieľať s Ním. Ale aj sama Eucharistia je obeta, Obeta Lásky a je prijímaná ako spoločenstvo v obetí. Getsemany, Eucharistia a Kríž sú neoddeliteľne jedno. V Getsemanoch kľíči Nebo, tam sa jednota a učeníctvos završujú.

Vízia, ktorú žijeme

Lebo už teraz, keď do Neba vstupujeme a očami srdca na neho prvý raz pohliadame, stáva sa Nebo našou rozkošou ale súčasne aj našou víziou. Veď Nebo sa ešte len tvorí, rastie, vzrastá ako ono *horčičné semienko*, ako *stavba*, ktorá sa ešte len stavia. Iní pred nami boli doň vbudovaní pred nami a iní budú po nás, až kým sa nezavrší počet všetkých vyvolených.

Tak. *Zjednotiť všetko v Kristovi*, v Jeho Kráľovstve, v Jeho Tele, Cirkvi. Nebo, to je v tejto chvíli budovanie, práca na našom Večnom Dome, ktorý práve zo *živých kameňov* vzniká. Ako inak sa stať jeho súčasťou, než že sa stotožníme s touto víziou a ňou pohltení a uchvátení priložíme ruku k dielu? Tak sa stávame deťmi Otca, po vzore Syna, ktorý hovorí, že *sám pracuje, lebo aj Jeho Otec pracuje* - a Syn i synovia a dcéry sú vždy tam, kde je ich Otec. Preto sú Jeho deťmi.

A znova to znamená to isté: mať pred sebou víziu tejto veľkej krásy, veľkej vznešenosti, číreho a prostého Dobra. Byť súčasťou jej naplňania - a znova je tu téma oddelenosti a vyvýšenosti, odpútanosti nad svet, v ktorom naše telo ešte žije, ale srdce už v kráse, ktorú nedokážeme obsiahnuť rozumom, popísať, vysloviť, len akosi intuitívne vnímať, vidieť, dotýkať sa jej a pokúšať sa ju obsiahnuť srdcom tam, kde rozum zlyháva. "*Boh v duši žije, prebýva a pôsobí. Tu sa duša stáva Bohu úplne podobnou, zbožšťuje sa. Milosťou sa stáva všetkým tým, čím je Boh svojou prirodzenosťou. Je s Ním úzko spojená, je do Neho ponorená a v Ňom povznesená nad samú seba*" (Ján Tauler).

Denne musíme byť takto v Bohu ponorení. Denne túto krásu kontemplovať. Denne potom túto krásu učiť sa žiť, byť v nej a ňou, byť povznesení na jej výšku a krásu.

Kým nie sme veriaci ani obrátení, neistota, beznádej nás vedú viac k pasivite. Naopak, skutočné zobudenie sa a precitnutie, uverenie, uvedomenie si a následné obrátenie sa nás neomylné priam pudia, nútia, ženú k činnosti, k práci na tom, čomu sme uverili a čoho súčasťou sa práve stávame.

Je možné zmeniť sa naraz a úplne?

Asi hej. Nielen kvôli Pavlovi. Vidíme to aj v normálnom svetskom živote. Všetky tieto premeny a ich príbehy majú spoločné jedno: dejú sa ako odpoveď na uverenie. Akonáhle človek v niečo naozaj uverí, ale naozaj, úplne a celým srdcom, tak v tej chvíli začne podľa toho aj úplne samozrejme konať - hoci by to bol aj presný opak toho, čo konal a čím žil až dovčera.

Čo teda vyžaduje, takto uveriť? Možno zmĺknuť. Prestať sám v sebe o veci diskutovať. Rozhodnutie uveriť nemôže byť slepé. Musí byť racionálne, podložené. Ale akonáhle dospejeme k istote, je diskusia skončená. Viera, ku ktorej sme takto dospeli, musí byť už odteraz akoby slepá. Ako hovorí Písmo: "*K čomu sme už dospeli, toho sa držíme*" (Flp 3, 16)! Znova a znova sa vracáť k tomu, čo sme už spoznali a vyriešili, spochybňovať nanovo to, o čom sme už zistili, že je to isté, nemá zmysel. *Je to podobné, ako vo vojne: keď padne rozhodnutie, končí diskusia a začína konanie.* Vnútro sa žije ale aj mení cez rutinu na povrchu.

Nie nekonečné dumanie, ale konanie. Nie závislosť od pocitov, ale prosté rozhodnutie. Toto je vzorec úspechu aj v diele Kráľovstva: keď k niečomu

dospejeme, odložiť myšlienky a začať konať, vybrať sa za tým. A pretože máme oprávnenú nádej, nechať tak strach z omylu, veď sme všetko predtým dôkladne zvážili. Takto to je, takto to teda konáme. A to nie je nič ťažké. Stačí zmĺknuť vo svojej mysli a prosto konať a odmietať znovu a znovu neplodne uvažovať o tom, čo už bolo zvážené. A tak, namiesto nekonečných myšlienok a namiesto čakania na nálady a pocity prosto ideme a konáme, čo treba a o viac sa nestaráme. Tak, ako hovorí Ježiš Petrovi: "*Čo teba do toho? Ty pod' za mnou!*" (Jn 21, 22).

Viera je vo svojej podstate stav istoty, ku ktorému sme po dlhom a dôkladnom zvážení všetkého dospeli a teraz už iba prosto konáme podľa tohto poznania bez potreby o ňom ďalej a znovu uvažovať rovnako, *ako inžinieri a vedci už len používajú poučky a zákony fyziky a nemajú potrebu ich znova a znova objavovať či o nich siahodlho znova a znova diskutovať*. Toto je viera: záverečná konečná istota, po ktorej nasleduje už len konanie.

Aj sama modlitba a adorácia sa vo viere menia. Už tiež nie sú ani hovorenie, ani hľadanie nejakých pocitov a potvrdení či znamení od Boha. Stávajú sa prostým bytím pred Pánom v hĺbke pokoja tejto istoty, je to akoby *konanie nekonania*, plné nádeje, lásky, radosti z blízkosti, zamerané už nie na nás a naše pochybnosti a problémy, ale na Neho, s ktorým v tejto chvíli intímneho ticha a pokoja zotrývame, istí si Bohom, a v Bohu istí si aj sebou a cestou, ktorou spolu ideme. Nie je to riešenie vecí, ale spoločenstvo osôb.

Vnútro je na povrchu, neviditeľné sa dosahuje viditeľným, duchovný cieľ sa dosahuje materiálnym konaním za pomoci nástroja, ktorým je náš pozemský majetok, naše pozemské telo, náš pozemský čas. A na otázku, či to nie je ťažké alebo či nemáme obavy a strach, môžeme odpovedať slovami mladého talentovaného hokejistu Juraja Slafkovského na rovnaké slová svojho trénera: "*Robíte si srandu? Je to skvelé!*" Presne tak! Nie strach, nie pochybnosti. Nie premáhanie sa a nútenie. Užívame si to! Je to skvelé!

Áno. Viera. Dôvera. Istota. Bez nich nejde nič. S nimi všetko. A kľudne aj hneď. A viera je rozhodnutie. Nie je to mágia. Nie je to niečo, na čo musíme tróne čakať kým to na nás nejako odkiaľsi "spadne". Viera je rozhodnutie, ktoré môžeme pohnúť Božou milosťou urobiť. Rozhodnúť sa uveriť.

Závislý a preto slobodný

Vždy sme závislí. Alebo na Bohu, alebo na svete. Kým sme vo svete, sám na sebe badám, ako je vo mne stále duch pýchy a porovnávaní sa, ako stále podvedome sledujem, čo si o mne iní, hoci aj cudzí ľudia myslia, ako z ich pohľadu vyzerám - a mám pokušenie konať, dať najavo, že v skutočnosti som iný, než si myslia, lepší, správnejší. A hoci sa tomu hneď aj vysmejem, už o sekundu to robím znova, úplne podvedome, automaticky.

Dá sa to prekonať? Myslím, že nie. Neexistuje *lahostajná nirvána* a keby aj, *bude si ten človek stále myslieť, že teraz je lepší ako ostatní ľudia, lebo si myslí, že žije lepšie a chápe viac, ako oni...*

Dá sa to len zameniť. Tak, že sa naozaj, ale naozaj úplne a konečne skutočne prest'ahujeme do Božieho sveta, do Kráľovstva a začneme tam žiť a začneme sa skutočne, ale naozaj skutočne vzťahovať len a jedine voči Bohu a Jemu sa podobať a páčiť a byť podľa Neho. Toto znamená *vyrásť zo sveta* a dospieť do plného veku Božieho syna. A keď sa tak stane, sme konečne slobodní od sveta, máme iný základ, na ktorom stojíme a závisíme.

Vo vzťahu k Bohu to, čo vo svete vedie k pokrútenej pýche s porovnávaním sa a súpereniu a závisťou a všetkému tomu, začína konečne fungovať, ako má a stáva sa to nástrojom lásky. A keďže pred Bohom si s ľuďmi nie sme konkurenti ale druhovia v tom istom, stávame sa konečne slobodní aj jeden

od druhého a v tejto slobode sa rodí aj láska jeden k druhému. Preto je to nutná postupnosť a bez prvého neexistuje ani druhé: *"Milovať budeš Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou myslou! To je najväčšie a prvé prikázanie. Druhé je mu podobné: Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého! Na týchto dvoch prikázaniach spočíva celý Zákon i Proroci"* (Mt 22, 37-40).

A tak človek, ktorý žije s Bohom a všetko koná už len s Bohom, v Bohu a pre Boha, je svätý. Prirodzene a samozrejme, rovnako, *ako keď vták lieta a ryba pláva*. A je blažený, veď žiť s Bohom nie je obeta, ale vytúžené naplnenie všetkého, po čom len naše srdce túži a sníva, ani o tom dovedy nevieme. A netreba k tomu žiadne veľké uvažovanie, dumanie, nič mimoriadne. Naopak. Stačí prestať dumat' a prosto to urobiť, vojsť a prosto tým byť, v úplnej prostote *vnútra, ktoré je na povrchu*, múdrosti, ktorá spočíva v prostom vykonaní, urobení. Nič viac v tom nehľadať, nič viac v tom nie je, lebo práve v tom, v prostom konaní nezaťaženom dumaním a zbytočnými prázdnyimi myšlienkami je skutočná rozkoš a sám Pán, ktorý sám Je Skutočnosť. A tak *"ostáva viera, nádej, láska, tieto tri; no najväčšia z nich je láska"* (1Kor 13,13).

Toto znamená, byť zobudený! *"Prebud' sa, ty, čo spíš, vstaň z mŕtvych a bude ti svietiť Kristus"* (Ef 5, 14), *"však viete, aký je čas, že už nadišla hodina, aby ste sa prebudili zo sna"* (Rim 13, 11).

A tak, v tomto zmysle: Nemysli (stále o tom istom dookola). Už iba ži. V Bohu. Už iba konaj. Prosto. V pokoji. V prostej, hlbokoj a čirej radosti. Bez strachu. Bez starostí. *Ty spúšťaj siete*. O ryby sa postará Boh. Otec. Brat.

Tu a teraz sa páčiť Bohu

Nebyť závislý na ničom konkrétnom, novom jednotlivom. Na ničom konkrétnom pozemskom v skutočnosti nezáleží. Záleží na tom, páčiť sa Bohu. Jedno, kde sme a čo robíme, ale páčiť sa v tom Bohu. Čiže, byť v tom ako Boh, podobať sa Mu. Lebo Boh nie je človek. Nepáči sa Mu pochlebovanie ani nič podobné. Páči sa Mu, keď sa človek zbožšťuje, keď sa Mu stáva podobným.

Preto nemá zmysel byť naviazaný na nič konkrétne. Čo na tom? Je jedno, čo práve robíme, ak to robíme ako Boh a páči sa to Bohu. Môžeme pokojne zo sekundy na sekundu zanechať, čo sme práve robili a ísť robiť niečo iné - tým istým Božím spôsobom. Nič nás v ničom viac nemôže vyrušiť, pretože neexistuje nič, z čoho by sme vyriešení byť mohli, žiadna jednotlivosť, ku ktorej by sme boli pripútaní.

Žiadna vec. Žiadne miesto. Žiadna činnosť. Žiadne postavenie. Žiadna konkrétna služba. Nič. Nič nás nepúta, iba to, aby sme práve tu a práve teraz a v tom, čo práve robíme, boli bohmi ako Boh a páčili sa Mu. To je všetko. V každej chvíli ide nie o to, čo a kde práve robíme, ale to, čím sme a ako to robíme. Výsledok, o ktorý nám ide nie je nejaká jednotlivá pozemská vec, ale stále hlbšie osvojovanie si Božieho synovstva a umenia nebeského života cez to, čo práve prežívame a robíme.

Nemôžeme sa nedeliť

Byť kresťanom, synom Boha, skutočné znamená, slovami podobenstve, objaviť poklad. Alebo skôr niečo ako *nevyčerpatel'ný zdroj Života*, šťastia, pokoja, plnosti, všetkého. Zdroj, kde je dosť pre všetkých ľudí a ktorý so sebou nesie riešenie všetkých bolestí a problémov celého sveta.

Keď toto nájdeme, naozaj nedokážeme mlčať. Naozaj nás napĺňa túžba ísť a podeliť sa, sprostredkovať všetkým ľuďom, celému svetu tento kolosálny objav a skúsenosť. Nedá sa to inak. Jednoducho nie je možné inak. Tak, ako to povedal pápež Pavol VI., že je nemožné byť veriacim a obráteným katolíkom a súčasne nebyť aj zanietým ohlasovateľom Evanjelia a človekom, ktorý pracuje na tom, aby sa *Boží zámer spásy uskutočňoval stále viac na všetkých ľuďoch všetkých čias a všetkých národov*, ako dodáva už Koncil.

A skutočne cítime bolesť, skutočnú bolesť, keď nám v tom čokoľvek bráni alebo keď táto zvesť je odmietaná. O to viac, že nejde len o pozemský život, ale o večný. A upadli by sme do zúfalstva a depresie, keby sme sa týmto odmietaním nechali pohltiť. Jediné, čo nás drží je viera, že nad tým všetkým je ešte Boh a vedľa nás iní bratia a sestry a spása sveta nestojí ani nepadá iba na nás. A tak, slobodní od smútku a v dôvere v Pána radostne žijeme slobodu Božích detí a s radosťou a bez ustarostenosti a smútku sa s ňou delíme, "*vhod i nevhod*" (2Tim 4, 2), vždy, všade, vo všetkom, pretože sa nedokážeme nedeliť.

A keď to robíme a máme príležitosť deliť sa a dokonca hovoriť o objave, o radosti, o našej vášni a pasii, naša radosť sa ešte násobí. Tak, ako to úprimne vyznáva Ján: "*Čo sme videli a počuli, zvestujeme aj vám, aby ste aj vy mali spoločenstvo s nami. Ved' my máme spoločenstvo s Otcom a s jeho Synom*

Ježišom Kristom. A toto píšeme, aby naša radosť bola úplná" (1Jn 1, 3-4). Píšeme a delíme sa s vami, aby naša radosť bola úplná - radosť zo života i radosť z delenia sa súčasne!

Bezstarostne, plní radosti ísť, žiť, konať, deliť sa, bez rozpakov, bez otáľania, v slobode detí Boha. Boží Život je Láska a láska je delenie sa a žije sa delením. Delenie nie ako skutok, ktorým si získavame zásluhu, ale delenie ako spôsob života. Boh sa delí so mnou so všetkým a ja sa delím so všetkým so všetkými, lebo som si zvolil takýto Boží spôsob života. Takto žijem. Toto je môj život: radosť delenia sa. Alebo inak, láska. *"Neúnavne konajme dobro, lebo ak nechabneme, budeme v pravom čase žat'. Kým teda máme čas, robme dobre všetkým, ale najmä členom rodiny veriacich"* (Gal 6, 9-10). A čo iné je konanie dobra, než delenie sa s tým, čo sami máme a čím sami sme, s dobrom, ktoré s nami zdieľa Boh obzvlášť?

Svet je o hromadení. Kráľovstvo o delení sa. A náš život o voľbe, čo z toho si vyvolíme.

"Nedivte sa tomu, lebo prichádza hodina, keď všetci v hrobách počujú jeho hlas a vyjdú: tí, čo robili dobre, budú vzkriesení pre život a tí, čo páchali zlo, budú vzkriesení na odsúdenie." (Jn 5, 28-29)

Dar odpočínutia

Ježiš hovorí: *"Pod'ťe ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení,... a nájdete odpočinok pre svoju dušu"* (Mt 11, 28-29).

Nie je to odpočinok nečinnosti. Je to niečo viac. Je to odpočinok od bičov sveta, žiadostivosti, strachu, vášni, ktoré nás nútia byť otrokmi sveta a veci.

Je to pokoj a odpočinok človeka, ktorý konečne spočinul v tom jedinom prirodzenom stave, v tom jedinom normálnom a tým je prostá svätosť, žitá v prosto a jednoduchom spoločenstve priateľstva a lásky a tým je Cirkev. Namáhavé je nebyť prirodzený - a o tom je hriech. Kristus z nás skladá toto bremeno.

A tak sa sám život, samo konanie, stáva odpočinkom. Navonok môže byť isto náročné a namáhavé, pre telo, možno pre myseľ. Ale vnútri je to stále uvoľnenosť, pokoj, odpočinok ducha v Duchu. Konáme, ale pritom odpočívame a z toho odpočinku a pokoja vnútra vyrastá vonkajšia sila schopnosť v rovnakom pokoji neúnavne, vytrvalo konať a neprestať – pretože hoci telo a myseľ sa namáhajú, duch odpočíva a je plný sily.

Temná, čiže dospelá viera

Ján z Kríža opisuje Noc duše a poznamenáva, že v tejto kríze, noci, človek nič necíti, nič nezažíva, cíti sa akoby Bohom opustený. A že v tejto noci oporou mu je iba *temná viera*, viera, ktorá prosto verí, bez opory čohokoľvek iného.

V skutočnosti až toto je skutočná a dospelá viera. *Ak si dieťa nie je iste láskou otca, ak si muž nie je istý láskou ženy, stále potrebuje nové a nové potvrdenia ich lásky a naopak, hocijaké vzdialenie sa, nepozornosť, čokoľvek podobné v ňom prebúdzajú strach, že ho už nemilujú, že ho opustili. Ale ak dieťa verí rodičovi, nebojí sa, aj keď je rodič preč, aj keď ho práve nevidí ani nepočuje. Je v pokoji. Verí.* Takto je to aj s našou vierou Bohu.

Zrelá viera už nepotrebuje žiadne ďalšie dôkazy, nepotrebuje byť znova a znova potvrdzovaná zážitkami. Už dospela.

Preto je skutočná viera plná pokoja. Pokoj ne viac, ako radosť, viac ako nadšenie, viac ako pocity. Pokoj je už začiatok Neba. Pokoj zrelosti. Pokoj istoty. Pokoj. Nie upokojenie sa. Skutočný pokoj. Keď už naozaj *sme*. Radosť je radosťou. Ale pokoj je blaženosťou.

Neustále emócie unavujú. Aj radosť časom začne byť únavná, aspoň kým sme v tele. Pokoj nie. Blaženosť pokoja je spôsobom bytia. A kto takto je, nepotrebuje a ani netúži po nejakých stálych ubezpečeniach a nových a nových dôkazoch toho, že naozaj a stále je Bohom milovaný. Už to vie. Preto je v pokoji. A pokoj v ňom je prameňom a hĺbinou blaženosti Neba. Žije v istote, a nepotrebuje stále ďalšie dôkazy. Koná, a nepotrebuje ihneď vidieť výsledky.

Synovstvo ťa naučí všetko

Vlastne uvedomenie si a prijatie identity syna Boha by malo úplne, ale naozaj úplne stačiť na všetko, čím kresťanský život má byť. Z tejto identity všetko vyplýva úplne prirodzene a dokonale. Byť synom Boha, naozaj ním byť, úplne stačí. Synovstvo samotné ťa naučí a odhalí ti úplne všetko.

Odhalí ti vzťah k Bohu, lebo sa stal tvojim skutočným Otcom a žiješ na Jeho panstve a v Jeho Rodine a si Jeho dedičom. Jemu patrí tvoja vernosť a

oddanosť. Pre Neho žiješ, lebo tak žiješ aj sám pre seba, veď je to už aj tvoje Kráľovstvo a tvoje vlastné dedičstvo.

Odhalí ti vzťah s Kristom, pretože Kristus je odteraz tvoj brat a súrodeneц, v Ňom Boh, ktorý už je tvojim Otcom, stáva sa aj tvojim bratom a spoločníkom - a ty Jeho, ste druhmi a priateľmi a bratmi. Stal sa ti rovným, aby si sa ty stal Jemu rovným. Tu žijete hĺbku a dôvernosť a blízkosť, akú len súrodenci a najbližší pokrvní bratia zažívajú medzi sebou.

Odhalí ti vzťah s Duchom, ktorý, ako syna, naplní teba tak, ako naplnil Krista, tvojho brata a dáva ti život i moc. Potvrďuje tvoje synovstvo, je ako Otcov prsteň syna a dediča na ruke.

Odhalí ti vzťah k svetu a k jeho hračkám, o ktoré sa synovia sveta ruvú, k jeho lichôtkam, jeho papierovej sláve a slamenej sile, z ktorých si práve vyrástol. Hľadíš na ne a vidíš, že už nad tebou nemajú moc, stratili ju. Vyrástol si z nich. Si slobodný uprostred otrokov, dospelý uprostred nedospelých, cudzinec, ktorý svetom už iba prechádza, lebo už je doma inde.

Odhalí ti tajomstvo života, dôvod, prečo na zemi si - lebo ako syn Otca si tu už v Jeho záujme, v záujme tvojej, Vašej Rodiny, ako o svojom zámerne a úlohách pre synov On sám hovorí: "*Primálo je, keď si mi služobníkom, aby si zbudoval Jakubove kmene a priviedol späť zachránených Izraela: ustanovím ťa za svetlo pohanom, aby si bol mojou spásou až do končín zeme*" (Iz 49, 6) a ako hovorí aj tvoj Prvorodený Brat: "*Mám aj iné ovce, ktoré nie sú z tohoto ovčince. Aj tie musím priviesť a budú počuť môj hlas; a bude jedno stádo a jeden pastier*" (Jn 10, 16). Toto je naša práca synov, kvôli tomuto sme na zemi. Na tomto ako bratia s Kristom pracujeme, aby "*ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení*" (Rim 8, 17) - ako inak by to šlo? Veď dedičstvo patrí synom, nie cudzím! "*Otrok neostáva v dome navždy; navždy ostáva syn*" (Jn 8, 35).

A odhalí ti aj vzťah k tvojim ostatným súrodencom, lebo práve toto objavuješ: že si nie ste cudzí, ale ste si navzájom bratia, "*lebo ste boli mŕtvy, a ožili ste, boli ste stratení, a našli ste sa*" (porov. Lk 15, 24)! Cítiš tú radosť, chvenie, túžbu objasť jeden druhého? A potom sadnúť a dlho, dlho do noci rozprávať svoje príbehy o tom, ako sme boli stratení, ako nás Prvorodený našiel, ako nás našli naši ostatní bratia a sestry a ako sme my našli ich a ako sme boli privedení späť, domov, do Rodiny, k Otcovi, uzdravení, zachránení... a radovať sa toho, že odteraz nás už nič nerozdelí, odteraz už navždy ostaneme spolu, jedno Telo, jedna Rodina, dedičia toho istého Dedičstva, synovia a dcéry toho istého Otca, tí najbližší a najvernejší, akých navzájom v tomto už cudzom svete máme!

Áno, synovstvo nás naučí všetko. Obsahuje v sebe všetko, úplne prirodzene. A všetko toto sa aj prirodzene koná a žije, ak synmi naozaj sme - ak sme uverili, ak sme sa obrátili a ak sme teda dar synovstva aj naozaj prijali. Keď sa tak stane, všetko toto sa zrazu stane tak úplne normálnym a prirodzeným, že si ani nevieme už iný postoj, iný spôsob myslenia, života a konania či vzťahov ani predstaviť, bolo by to čosi násilné a neprirodzené. A tak "*všetko, čo sa narodilo z Boha, premáha svet. A tým víťazstvom, ktoré premohlo svet, je naša viera*" (1Jn 5, 4)

Pôst ako prejav zmeny paradigmy?

Je možné brať pôst ako nie zápor, ale ako prejav nového života, novej paradigmy? Jednoducho najprv je jedlo ako spôsob naplňovania sa, spôsob, ako reagujeme na existenciálnu frustráciu. A potom, keď sa paradigma

zmení, tak ho vystrieda niečo iné - a my zrazu už jedlo nepotrebujeme, nie v tejto podobe a funkcii, ale už len ako to, čím samo osebe je, nástroj výživy tela - pretože jeho bývalé miesto zaplnilo niečo iné? Napríklad, Božie synovstvo? Nový, Boží Život? Dokonalosť a cesta k nej? Prosto, niečo skutočné?

A platí to o všetkom, nielen o jedle, ale aj o zábave, internete, televízii, všetkom, čím zabíjame čas a vyplňame ono prázdno. Uverenie a prijatie novej identity - a následne nový život, ktorý z nej plyní... Stačí to na takúto premenu, samozrejmu premenu? Myslím, že ak to je skutočné, tak hej.

Alebo inými slovami, ak náš život konečne dosiahol náplň, už nepotrebuje, aby túto funkciu zaskakovali iné veci a tie sa môžu úplne prirodzene vrátiť späť na miesta, ktoré im patria. Je to tak? Myslím, že hej. Viera je jednoducho kľúč. Viera v identitu, viera ako nová identita. Viera, ktorá je prijatím a staním sa. A je to naopak strach uveriť, ktorý otvára cestu týmto náhradným núdzovým náhradkám chýbajúcej identity syna.

Kto má nové, nepotrebuje staré. Kto má skutočné, nepotrebuje náhrady. Prijmi a začni žiť synovstvo, skutočne, nielen navonok, v hĺbke a s radosťou - a veci sa prosto vrátia na svoje miesto a k svojej vlastnej funkcii.

Strach zo smrti?

A zo súdu? Ale prečo?

Ježiš hovorí: "*Veru, veru, hovorím vám: Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do života*" (Jn 5, 24). Strach je možno, isto, tam, kde nie je ešte skutočné

obrátenie, kde je ešte len " muž s rozpoltenou mysl'ou, nestály vo všetkom svojom počínaní" (Jak 1, 8). Preto vyzýva: "Priblížte sa k Bohu a on sa priblíži k vám. Obmyte si ruky, hriešnici, a očistite si srdcia, vy, čo máte rozpoltenú myseľ" (Jak 4, 8). A presne toto hovoril aj Ježiš.

Ved' čo iné značí *vojsť do života*, než naozaj vojsť do života Božej rodiny ako syn, dcéra Boha a skutočne v nej tak začať žiť? Ved' je to tak prosté! Boh si povoláva synov a zhromažďujú Rodinu. Čo je na tom komplikované, čo už len môže byť prostejšie, než sa prasto súčasťou tejto Rodiny stať a začať v nej ako syn žiť? A ak v nej ako synovia žijeme, čoho by sme sa mali báť? Vari toho, že teraz v nej s Otcom a Bratom a bratmi a sestrami v Duchu žijeme - a potom nás z nej zrazu vyhodí von? Alebo čoho? Ak sme vnútri a žijeme vnútri, potom už niet súdu len slávna večnosť, ako hovorí aj Pavol: "*Dobrý boj som bojoval, beh som dokončil, vieru som zachoval. Už mám pripravený veniec spravodlivosti, ktorý mi v onen deň dá Pán, spravodlivý sudca; a nielen mne, ale aj všetkým, čo milujú jeho príchod*" (2Tim 4, 7-8).

Naozaj *na spásu stačí iba chcieť*, ako vraví Zlatoústý. Naozaj sa stačí prasto rozhodnúť. Uveriť a rozhodnúť sa byť synom, prijať to. To je všetko. Tak prosté, tak ľahké, tak jednoduché.

Vojsť do tejto Rodiny. Spoznávať ju - ved' je pre nás nová! Spoznávať v nej svojho nového Otca. Spoznávať jej život, zvyky, prácu. Jej spôsoby - ved' je to rodina kráľovská, vznešená a ušľachtilá! A stále viac sa do toho všetkého zapájať. Bez akejkoľvek umelosti, prirodzene, normálne, ved' sami to tak chceme, nie je to nič vnútené, sami sme si to zvolili, sami po tom túžime.

"*A tak ospravedlnení z viery, žijeme v pokoji s Bohom skrze nášho Pána Ježiša Krista. Skrze neho máme vierou prístup k tej milosti, v ktorej zotrávame, aj sa chválime nádejou na Božiu slávu.*" (Rim 5, 1-2)

"Milovaní, ak nám srdce nič nevyčíta, máme dôveru k Bohu a dostaneme od neho všetko, o čo len budeme prosiť, lebo zachovávame jeho prikázania a robíme, čo sa jemu páči." (1Jn 3, 21-22)

A naozaj, jedno zo znamení tohto prechodu je, že nám svet naozaj začína pripadať ako *cudzina*, v ktorej sa hýbeme, konáme, chodíme, ale už do nej nepatríme. Už patríme Inému a inde.

Súdu a smrti sa bojí ten, kto lavíruje, je na pomedzí, aj vnútri aj von alebo možno viac von ako dnu, skôr občasný hosť a návštevník v tejto Rodine, než jej člen. Ten sa potom bojí právom, veď *"keď hospodár vstane a zatvorí dvere a vy zostanete vonku, začnete klopať na dvere a volať: "Pane, otvor nám!" A on vám povie: "Ja neviem, odkiaľ ste!" Vtedy začnete hovoriť: "Jedli sme s tebou a pili, na našich uliciach si učil." Ale on vám povie: "Ja neviem, odkiaľ ste; odíďte odo mňa všetci, čo pášete nepravosť!"*" (Lk 13, 25-27). Ale nemusí to tak byť. Môžeme predsa vojsť - a žiť v Nebi tejto Rodiny teraz i naveky!

Idem byť synom, dcérou v tejto Rodine. Synom Otca a vyslancom a agentom tejto Rodiny vo svete, to je odteraz môj nový džob. Čo už len môže byť prostejšie? A to je všetko. Všetko, čo my sami musíme. Ostatné už Otec všetko zariadil.

Sloboda Božích detí

"Lebo vy ste povolani pre slobodu, bratia, len nedávajte slobodu za príležitosť telu, ale navzájom si slúžte v láske!" (Gal 5, 13)

"Lebo niekto robí rozdiel medzi dňom a dňom, iný nerozlišuje dni; len nech je každý úplne presvedčený o svojom. Kto zachováva deň, zachováva ho kvôli Pánovi; kto je, je kvôli Pánovi, ved' vzdáva vd'aky Bohu; a kto neje, neje kvôli Pánovi a vzdáva vd'aky Bohu. Nik z nás totiž nežije pre seba a nik pre seba neumiera; lebo či žijeme, žijeme Pánovi, či umierame, umierame Pánovi. Či teda žijeme alebo umierame, patríme Pánovi." (Rim 14, 5-8)

"Všetko smiem." Ale nie všetko osoží. "Všetko smiem." Ale ja sa ničím nedám zotročiť." (1 Kor 6, 12)

Byť kresťanom znamená pochopiť, že sme synovia a dcéry Boha v Rodine Boha, kde nás Boh adoptoval a stal sa našim Otcom. A tak teda v tejto Rodine žijeme ako synovia a ako synovia sme zemi už len ako vyslanci a agenti tejto našej Rodiny a zastupujeme tu jej záujmy. To je všetko.

Vo všetkom ostatnom vládne dokonalá sloboda. Len, ako hovorí Pavol, nesmie byť viac *príležitosťou telu*, ale má *slúžiť láske* Božích detí, poslaniu a životu Božích detí. Fajčiť, nadávať? Sv. José Brochero robil oboje - ako súčasť svojej misie medzi pastiermi, gaučami, pre ktorých toto bol ich svet. Pápež František opísal Brochera presne ako „*pastiera s vôňou oviec*“ a „*priekopníka*“ *evanjelizácie, ktorý prináša Kristovo posolstvo na „existenciálne periférie“ a stáva sa „chudobným medzi chudobnými“*. Toto je sloboda Božích detí. Už viac žiaden zákon - iba tento jeden: milovať. Byť synom Boha. Čokoľvek, čo tomuto slúži, je dobré a povolené.

Len pamätať, že je veľmi úzka hranica medzi touto slobodou Božích detí a medzi otroctvom, maskovaným za túto slobodu! Preto Pavol hovorí, že on sa nedá ničím zotročiť, lebo sloboda patrí ku kráse a radosti života detí Boha! *"Otrok neostáva v dome navždy; navždy ostáva syn"* (Jn 8, 35)! Ak sme na niečom závislí a otročíme tomu a oháňame sa tým, že však "všetko smiem" (ako to robia niektoré poblúdené protestantské sekty) - potom je to presný opak tejto slobody. Ale ak sme deťmi Boha a žijeme Božie synovstvo, potom

všetko nám je dovolené v tejto službe, v tejto láske. Kým sme synmi, kým milujeme, kým slúžime v láske po vzore Otca a Brata, je nám povolené všetko, všetko smieme, všetko je nám k dispozícii v tejto službe, v tomto živote a poslaní.

Otroctvo, alebo sloboda Božích detí? Navonok oboje môže vyzerat' veľmi podobne, až rovnako. Odlišujú ich pohnútky - a ovocie. Preto Písmo varuje: *"Nesúďte nič predčasne, kým nepríde Pán. On osvetlí, čo je skryté v tme, a vyjaví úmysly srdc. Vtedy každý dostane pochvalu od Boha"* (1 Kor 4, 5)! Vlastne - nesúďme vôbec. Láska začína tam, kde končí súdenie a kde začne súdenie, končí láska a nastupuje sebeckto a pýcha. Ak sme synovia, k čomu nám je súdenie? Veľkosť ani malosť už pre nás stratili každý význam a svet s jeho "rebríčkami dominancie", ako to nazýva Jordan Peterson, je už za nami a my sme z neho srdcom preč.

Vydat' svedectvo Pravde

"Ja som sa na to narodil a na to som prišiel na svet, aby som vydal svedectvo pravde. Každý, kto je z pravdy, počúva môj hlas." (Jn 18,37)

Toto je naša práca - ako synov a dcér Boha, ktorý JE Pravda - čiže skutočne JE.

Vydat' svedectvo Pravde - čiže Kráse, lebo skutočnosť je krásna a Pravda je krásna. Vydat' svedectvo Dobru, pretože Pravda je dobro a každé skutočné dobro je pravdivé - a tiež krásne. Vydat' svedectvo jasu a sláve Boha, ktoré nespočívajú v násilí ani v ničom povrchnom, ale práve v Pravde, Dobre a Kráse. V dokonalom nesebecktve. V absencii akejkol'vek pýchy, každej závidi - pretože nič také Boh nepotrebuje, je nad tým, je Mu to dokonalo

cudzie. Ukázať svetu niečo, čo je zase jeho skvúcim opakom, čo je pre zmenu svetu cudzie, ale čo svet potrebuje, inak sám v sebe zahynie, zadusí sa sám sebou.

A ako? Najprv sebou, tým, že túto Pravdu na sebe necháme zrkadliť, "*Božie deti bez hany uprostred zvrhého a skazeného pokolenia, medzi ktorým svietite ako svetlá na svete*" (Flp 2,15), "*nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je na nebesiach*" (Mt 5,16). To je to prvé. A potom, áno, potom prídu na rad aj slová. Ale najprv musí byť táto *kvalita* detí Boha. Skutočná vznešenosť ľudí, ktorí nemôžu byť ničím urazení, ponížení, nič sa ich nedokáže vo svete dotknúť, lebo sami, v samom svojom vnútri, sú už od sveta slobodní. Vznešenosť ľudí, ktorých pokoj je hlboký a neotrasiteľný a pritom plný skutočného súcitu a úcty ku každému. Vznešenosť ľudí, ktorí zmúdreli pohľadom na Múdroosť, ktorí boli k múdrosti oslobodení z otroctva sveta a veciam sveta. Vznešenosť Dobra. Vznešenosť Pravdy. Vznešenosť Krásy. Žiadna povrchná hra, žiadna vonkajšia etiketa. Niečo skutočné. A hlboké. Pravdivé. Niečo, čím sa musíme stať - a potom o tom samým bytím svedčiť'.

Je to tajomstvo dýchania. Najprv sa *nadychujeme*, naplníme touto Krásou Boha, nadávame do seba Jeho Dobro, Vznešenosť, Lásku - v modlitbe, adorácii, Eucharistii, slove, všade. A potom takto Boha plní, stojaci na Ňom a V Ňom, oslobodení od sebeckta a pýchy sveta, môžeme pomaly *vydychovať*, vyžarovať zo seba to Božie, čím sme sa naplnili, zrkadliť to. Bez *nádychu* niet *výdychu*. Bez *výdychu* niet *nádychu*. Musí to byť oboje.

Alebo skôr, táto krása v nás už je, od krstu, kedy sme ju ako deti Boha dostali. A keď sa *nadychujeme Božieho priateľstva* a naplníme sa spoločenstvom s Ním, Jeho blízkosťou a láskou, potom z nás odpadáva všetko to špinavé a svetské, čo nás ako nejaká ohavná *maska* pokrývalo a zakrývalo a obnažuje túto Krásu, aby sme ju žili a ona z nás žiarila. A tak sa aj my konečne v Bohu stávame samými sebou. "*Všetko môžem v tom, ktorý*

ma posilňuje" (Flp 4, 13). Stačí zmlknúť. Stačí sa poddať. Otcovi. Bratovi. Rodine. Duchu. Bojíme sa, že je to ťažké, ale nie je.

Adorácia - prosto iba byť

Byť, nič viac. Byť s Priateľom, Druhom, Bratom, Bohom. Čo viac treba? Nič. Molinosova *modlitba kl'udu*? Možno tým myslel práve toto. Potom je to modlitba bytia. Prostého a číreho bytia. Prosto iba sme. S Ním, tak, ako On s nami.

A táto modlitba sa potom ani veľmi nelíši, ak vôbec, od dokonalého konania, v ktorom takisto iba proste sme, synovia v Synovi, bratia s Bratom a prosto iba konáme to, čím sme. Bez zbytočného dumania a špekulovania nad tým istým dookola.

Nie je v tom žiadne chcenie, netreba v tom žiadne hovorenie. Stačí iba prosto byť. Vieme, kto sme, kým nás On spravil. A tým prosto už iba sme. To je všetko. To bohato stačí. Nič viac potrebné nie je. Veci zapadajú do seba. Odteraz Otec sa stará o moje veci - a ja sa starám o veci môjho Otca. Som syn. Porovnávať sa? Súperit' o niečo? Ovládať iných? Dokazovať si niečo? Kto po tomto túži, ešte úplne nepochopil, ešte nie je úplne synom. Syn nekoná preto, že *chce*, ale preto, že *je*. Keď takto sme, všetko dáva perfektný zmysel.

Myslím, teda som? Kdeže! Skôr: Som, teda milujem. Lebo dokonalé bytie a láska si jedno. Skutočne byť znamená milovať - jednoducho preto, že všetko

ostatné je už za nami a jedine láska ostáva. Delenie sa s tým, čím sme. Tak, ako Boh.

Čriepky II

Čo je prirodzenejšie, než sa na nebeský život pripravovať *nebeským životom*, na to byť bohmi tak, že sa učíme *byť bohmi* ako je bohom Boh, na život v spoločenstve svätých *životom v spoločenstve svätých* vo farnosti a Cirkvi?

Je to úplne prosté: Nebo je Božia Rodina a život v nej. Evanjelium je pozvanie žiť v tejto Rodine. Kresťanstvo je život v tejto Rodine a učenie sa byť jej dokonalým členom. Spása je tento rodinný život v Sláve Boha.

Bežný človek si myslí, že na Bohu je to hlavné moc, je všemohúci, to ho robí Bohom. Múdry človek pochopil, že moc má kde-kto, ale to najzáračnejšie a to, čo robí Boha skutočne Bohom, však je Jeho absolútna nesebeckosť, to, že Je Láskou. A to je a dokáže iba Boh – a tí, ktorí sú v Ňom zbožštení.

Kde končí súdenia, začína sa láska. A súdenie končí vtedy, keď ho už nepotrebujeme – lebo sme synmi v Rodine Boha a zo sveta sme už odišli.

Pozemské ovocie vykúpenia

"A spievali čosi ako novú pieseň pred trónom, pred štyrmi bytosťami a pred starcami. A tú pieseň sa nemohol nik naučiť, iba tých stoštyridsaťštyritisíc vykúpených zo zeme. To sú tí, čo sa nepoškrvnili so ženami, lebo sú panici. Tí nasledujú Baránka, kamkoľvek ide. Oni sú vykúpení z ľudí ako prvotiny Bohu a Baránkovi." (Zjv 14, 3-4)

Človek sveta sa zmieta medzi žiadostivosťou a strachom. Ale ako kresťania sme z toho vykúpení. Môžeme tak konečne zažiť niečo z toho, čo žije Boh: číre a prosté bytie zdieľané v láske. Sme naozaj slobodní od všetkého. Netúžime žiť, netúžime zomrieť. Prijímame jedno či druhé úplne rovnako, pretože jedno i druhé je len aspekt samého bytia, ktoré v Bohu ostáva nemenné. Ako hovorí o tomto bytí Ježiš: *"Ja im dávam večný život. Nezahynú nikdy a nik mi ich nevytrhne z ruky"* (Jn 10, 28).

Vieme si predstaviť, ale to je, byť takto slobodný? Aká miera sústredenia, *prúdenia* je zrazu možná? A aká kapacita mysle, mozgu sa náhle uvoľní, keď už nie je obsadená stresom, strachom, smädom? Aj keby už nebolo nič iné, aj keby nebolo Ducha ani ničoho, už táto schopnosť a rozkoš by bohato oprávňovali rozhodnutie byť kresťanom!

A tak prijímame každý okamih, každú situáciu, do ktorej nás Pán voviedie, každý skutok, ktorý sa naskytne konať, celým srdcom, pretože v každom jednom môžeme *byť* a v každom jednom môžeme *milovať* a tak žiaden z nich nie je lepší ani horší. A ak ho pre nás vybral Boh, potom je práve on ten správny.

"A ovocie spravodlivosti sa zasieva v pokoji pre tých, čo šíria pokoj." (Jak 3, 18)

Zhodit' bremeno a byť

V Božom náručí to ide, naozaj to ide: všetko pustiť, všetko nechať, uvoľniť sa a prosto iba byť, iba byť a milovať a nič viac, nič iné neriešiť, slobodný z toho strašného bremena, ktoré sme až doteraz vláčili.

Prosto iba *byť*, naplno *byť*, bez potreby a túžby byť inde, inak, v inom, s inými. Len prosto úplne a celý *byť*, naplno *byť*, v Bohu s Bohom *byť* v tom, čo práve je a čo práve konáme, lebo sme pochopili, že toto je cieľ i to, že v tomto je brána k blaženosti Boha.

A prosto *milovať*. Prosto. Bez nejakých veľkých emócií v tom zmysle, že či sú alebo nie sú, nehľadáme ich ani na nich nie sme závislí, pretože sme objavili krásu lásky, ktorá je podstatou samého bytia a samo bytie sa ňou uskutočňuje tak prosto, *ako sa život uskutočňuje dýchaním*. Prosto byť dobrým. Podstatou skutočného, slobodného bytia, je totiž dobro. Skutočne a naplno byť, znamená byť dobrým. A láska je prostým prejavom tohto bytia, tohto dobra - *práve tak samozrejme, prosto a prirodzene, ako je dýchanie súčasťou a prejavom fyzického života*.

Sama láska sa tak stáva zmyslom, konaním, vyjadrením nášho bytia, jeho dobra, ktoré je v samej jeho podstate, dobra, ktorým sme - pretože sme boli uzdravení zo sebeckva, strachu, pýchy, každého zla a stali sa tak vďaka Bohu podobní Bohu. A preto máme aj účasť na blaženosti Boha.

Slobodní od bremena hriechu už nehľadáme nič, iba byť *dobrom*, ktorým sme a konať *lásku*, žiť lásku, ktorá je jeho vyjadrením. Týmto byť a toto konať. V tom je aj náš pokoj a hlboká blaženosť. Nič viac nechceme. Nič iné nepotrebuje. Jedno kde, jedno v čom, s kým, ako. Dobro a láska. Dobro, ktoré miluje. Oboje v prostote, samozrejmosti a prirodzenosti toho, čo je samozrejme, normálne, prirodzené - prasto to je. V tom sme doma, lebo to je Nebo. Sme doma všade, kým skutočne *sme* a teda *milujeme*.

Dobro, to je prasto žiadne sebecko. Žiaden strach ani žiadna žiadostivosť. Istota a bezpečie, ktoré dáva jedine Boh. A láska je potom jediné, čo ostáva a jediné, čo dáva zmysel - i blaženú radosť Božieho Života.

Svätý hriešnik

"Veď ja som najmenší z apoštolov. Ba nie som hoden volať sa apoštolom, lebo som prenasledoval Božiu cirkev. Ale z Božej milosti som tým, čím som, a jeho milosť nebola vo mne márna." (1Kor 15, 9-10)

"Toto slovo je spoľahlivé a úplne vierohodné: Kristus Ježiš prišiel na svet zachrániť hriešnikov; a ja som prvý z nich. Ale dosiahol som milosrdenstvo, aby na mne na prvom ukázal Kristus Ježiš všetku zhovievavosť ako príklad pre tých, čo v neho uveria pre večný život." (1Tim 1, 15-16)

Toto je niečo, čo zažívame denne a každý deň si môžeme opakovať to isté. Lebo aj keď nasledujeme Krista celým srdcom, predsa dedičstvo hriechu, závislosti, zlé návyky, toto všetko spôsobuje, že aj keď sa už nedopúšťame ťažkých hriechov, predsa tie ľahké tu stále sú, chyby, omyly, potknutia, pády. Ale ako ktosi povedal, *len ten, kto sa o niečo usiluje a na niečom pracuje, robí chyby*. S nami to tiež nie je inak. Pozeráme sa za seba, do

minulosti ďalekej rovnako, ako do včerajška či dokonca uplynulej hodiny - a vidíme všade spústu nedostatkov, chýb, dokonca zla, ktoré sme porobili... a znova a znova objavujeme, ako sa nás nevdojak zmocňujú staré návyky sebeckta a pýchy a lakomstva alebo vyviera starý strach.

Sme ako krasokorčuliar alebo gymnasta, ktorý sa učí komplikovanú a pre neho úplne novú a cudziu figúru. Skúša raz, desať ráz, sto ráz - a sto ráz spadne a nezvládne ju. Ale opakuje a skúša znova a znova, lebo vie, že inej cesty niet. Toto je tréning. Takto sa to trénuje. Inak sa to naučiť nedá. V tréningu Božieho života to tiež nie je inak. A tak na jednej strane priznávame všetky tie chyby a nedostatky a zlyhania, veď tak to je. A na druhej strane nezúfame, ale ako Pavol, aj my s radostnou nádejou vždy znovu vstaneme, vyhodnotíme, v čom bol problém a na čo si dať pozor - a potom to skúsime znova a znova, cvičíme, trénujeme, pracujeme na tom, až kým to nakoniec nezvládneme. A Ježiš, náš Tréner, je pre nás zárukou nášho úspechu.

Priznávame si svoju malosť a nedokonalosť a hriešnosť a nemotornosť - nie aby sme vzdali úsilie ani aby sme sa s tým zmierili, ale aby sme nad tým všetkým postupne víťazili, ako sám Pavol píše, najprv: *"Podľa vnútorného človeka s radosťou súhlasím s Božím zákonom; ale vo svojich údoch pozorujem iný zákon, ktorý odporuje zákonu mojej mysle a robí ma zajatcom zákona hriechu, ktorý je v mojich údoch"* (Rim 7, 22-23), ale potom hneď dodáva: *"Ale krotím svoje telo a podrobujem si ho, aby som azda, kým iným kážem, sám nebol zavrhnutý"* (1Kor 9, 27).

To je dôvod, prečo zároveň prežívame radosť, radosť napriek tomuto všetkému. Sme totiž v rukách skvelého Trénera a pod Jeho vedením na Ceste k odstráneniu tohto všetkého a k osvojeniu si slobody a majstrovstva a sily synov Boha, ako píše iný apoštol: *"Ste silní, Božie slovo ostáva vo vás a premohli ste Zlého"* (1Jn 2, 14). Úplne rovnako, ako rovnakú radosť prežíva začiatočník krasokorčuliar alebo gymnasta, keď sa dostane ku skvelému

trénerovi a začínajú od piky trénovať svoj nový šport s nádejou a vyhlídkou, že to síce potrvá, ale do desať rokov z nich môže byť a isto bude šampión.

A tak denne trénujeme. Denne pri tom, *ako onen gymnasta či krasokorčuliar*, padáme, *oni doslova*, my prenesené, ale je to to isté. Ale Ježiš je stále s nami a láskavo odstraňuje následky našich pádov, chýb, zlyhaní. A tak môžeme bez výčítiek a bez smútku vždy znova vstať a s radosťou znova a znova skúšať, trénovať, pracovať, plní radosti, lebo vieme, že *"ak neochabneme, budeme v pravom čase žatí"* (Gal 6, 9) a dosiahneme to, po čom túžime a k čomu nás Otec povolal: byť bohmi.

Sme malé deti, ale v Dome Otca. Sme nemotorní začiatovníci, ale trénuje nás náš starší Brat a Šampión. Preto sme napriek všetkému plní pokoja, dôvery, istoty a radosti, veď *"máme, bratia, smelú dôveru, že vojdeme do Svätyne skrze Ježišovu krv, tou novou a živou cestou, ktorú nám otvoril cez oponu, to jest cez svoje telo"* (Hebr 10, 19-20) a preto *"máme dôveru v deň súdu, lebo ako je on, tak sme aj my na tomto svete"* (1Jn 4, 17) s nami ako náš Učiteľ, Tréner, Uzdravovateľ a záruka nášho úspechu.

Výmenou za Boha...

Boh žije dokonalú slobodu. Neexistuje nič, čo by vlastnil a k čomu by sa upínal, nijaký predmet, vec ani majetok. Aj keď občas hovoríme, že Mu všetko patrí - a sám napríklad hovorí: *"veď moja je zem i s tým, čo ju napĺňa"* (Ž 50, 12), nie je to v zmysle nejakého vlastníctva, *mamonu*, na ktorom by Boh visel a od ktorého by bol závislý. Rovnako ani nedychtí po nehmotných statkoch, po tom niekoho ovládať či si získavať u kohokoľvek nejakú slávu alebo uznanie. Vďaka tejto dokonalej slobode opravdivo a skutočne Je a Jeho najpravejšie Meno je EHJAH, Som.

Preto nasledovanie Krista a vydanie sa na cestu *zbožštenia* vyžaduje urobiť to isté. Tak vraví Ježiš a ja to znova zopakujem, že *"tak ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom"* (Lk 14, 33). Ale toto zrieknutie sa nie je ani strata, ani obeta, len prostá výmena dobrého za nekonečne lepšie, ako vyznáva Pavol, že *"čo mi bolo ziskom, kvôli Kristovi pokladám za stratu. A vôbec všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána. Preň som všetko stratil a pokladám za odpadky, aby som získal Krista"* (Flp 3, 7-8). Vymieňame mamon za Boha, svet za Nebo, ľudský život za Boží Večný Život a s úžasom a bázňou prijímame pozvanie a dar *zbožštenia*. Kvôli nemu sa zriekame vlastníctva vecí ale aj každej svetskej noci, slávy, uznania, vďaky, dokonca pozemského ovocia a viditeľných výsledkov toho, čo ako synovia Boha konáme. Všetko toto s radosťou vymieňame za Boha a Boží Dar - veci niekedy zlé, inokedy sami v sebe dobré - za dobro nekonečne väčšie! Za slobodu, bez ktorej by sme bohmi nikdy byť nemohli a bez ktorej by sme tento Dar nikdy prijať nedokázali.

Naozaj máme iba dve voľby: Ponechať si to svetské za cenu obetovania toho nebeského; alebo s radosťou pustiť všetko svetské a pozemské, aby sme slobodní mohli v slobode detí Boha prijať *zbožštenie* ako Dar od Boha. Preto hovorí Ježiš: *"Nijaký sluha nemôže slúžiť dvom pánom; pretože buď jedného bude nenávidieť a druhého milovať, alebo jedného sa bude pridržať a druhým bude opovrhovať. Nemôžete slúžiť aj Bohu, aj mamone"* (Lk 16, 13). A inde Pavol: *"Túto slobodu nám vydobyl Kristus. Stojte teda pevne a nedávajte sa znova zapriať do jarma otroctva"* (Gal 5, 1).

Zbožštenie. Uvedomili ste si to niekedy? Že vy, áno vy osobne, už zakrátko, za veľmi krátky čas, máte a môžete byť bohmi, ba už teraz nimi byť na spôsob zeme a jej podmienok tak, ako bol na zemi Bohom Ježiš? Uvedomujete si to? Došla Vám, aspoň trochu, veľkosť tohto Daru a povolania? Chvejete sa bázňou, ohromením úžasom, vzrušením nad

veľkosťou tohto? I vlastnou súčasnou nepripravenosťou a veľkosťou práce, ktorú treba vykonať a cesty, ktorú ešte treba prejsť, aby ste z Božej milosti boli pripravení ujať sa tohto svojho Dedičstva? Pripadá Vám zrazu svet a všetok na ňom šedivý a prázdny a malý a tesný v porovnaní s tým, byť v Bohu bohom? Denne bez prestania, nie z povinnosti ale z čirej radosti, chváľte Boha, svojho nového Otca, za tento Dar, toto vyvolenie? Hovoríte o tom všade a každému, plní vzrušenia a tej istej radosti? Pracujete na tom, zo všetkých síl, s hlbokou pasiou, lebo ste sa k tomuto celou túžbou upli a inak ani voči niečomu tak obrovskému nie je možné? Toto je viera. Toto znamená byť veriaci a obrátený človek, kresťan, katolík!

A ak hej, potom zrazu ani nezbadáme ako, všetko ostatné je náhle za nami. Žijeme na zemi, žijeme vo svete, používame pozemské veci, ak ich treba, obzvlášť kvôli telu, potýkame sa s vecami tohto sveta, niekedy jeho chválou, inokedy jeho hanou a nenávisťou - ale v skutočnosti nám už nič z toho nepatrí, ničoho z toho sa nedržíme, po ničom z toho už netúžime, vyrástli sme z toho, je to už za nami. Za inou vecou uháňame, o zmocnenie sa iného Daru usilujeme!

Akým nádherným sa stáva život s Bohom v tejto slobode! Akou nádhernou sa stáva modlitba, adorácia, liturgia,... veď vyjadrujú, otvárajú a završujú v nás túto novú skutočnosť, aby sme ju už teraz mohli žiť! Eucharistia - Chlieb zbožštenia pre tých, ktorí sú na ceste zbožštenia. Adorácia, čas trávený s Bohom, Učiteľom a Majstrom pre tých, ktorí sa v Jeho Duchu aj sami stávajú bohmi. Dokonca vzrušenie a radosť z toho, že veci okolo nás a v našom živote nie sú podľa našich starých nárokov a očakávaní, ale úplne iné - a svojim spôsobom lepšie, prekvapivé a nie nudné a často nové, ale hlavne Bohom vopred vybrané, aby dokonale slúžili nášmu tréningu byť a konať ako bohovia. A to je odpustenie, že so vzrušením a bez odporu prijímame ľudí i veci takých, akí sú a s takými a voči takým trénujeme zásadnú

vlastnosť Boha i Jeho detí, vernú a oddanú milosrdnú lásku. Ale to by sme bez tej slobody od všetkého nijako nedokázali!

Chudobní ľudia sveta potrebujú aj majetok aj slávu i pocit moci a tak sa vo svete javia ako veľkí a bohatí a túžia po tom takí byť. Ale synovia Boha, bohatí Božím Bytím a Božím Životom, už nič také nechcú ani nepotrebujú. A tak sa, nezmerne bohatí v Bohu, svetu paradoxne javia ako pokorní, malí a chudobní.

Byť bohom je krásne.

Nie kvôli moci, nesmrteľnosti, uctievaniu či sláve. To sú veci, ktoré by napadli človeka tohto sveta a ktoré asi napadali kedysi na začiatku aj náš. Ale potom sme pochopili, že toto naozaj nie je to hlavné!

Byť ako Boh je nádherné kvôli slobode milovať, slobode byť dobrý, slobode odpúšťať a byť milosrdný - nie ako činy a skutky, ale doslova ako spôsob bytia. Toto je nádhera. Toto je to, čo robí Boha hodným úcty a obdivu i oddanej lásky. O čo viac, keď sa môžeme aj my takými stať!

A potom to spoločenstvo! Spoločenstvo pravdy, dôvery, lásky, s Bohom a v Bohu aj v Cirkvi medzi bratmi a sestrami Pána, Pánovým Telom! Boží Trojičný život sa v nás rozlieva, aké vtiahnutí, vťahovaní do tejto Jednoty Laky Trojice a znova objavujeme nádheru a krásu Boha i veľkosť daru, že sme si mať na tomto podiel a účasť a byť tak *bohmi v Bohu!*

Toto je to, čo žije Boh: sloboda, nesebeckosť, dobro, láska, vernosť a z toho zrodené odpustenie voči nám, ľuďom. Spoločenstvo, jednota a zdieľanie všetkého. V tomto je blaženosť Boha. Do tohto sme volaní a vťahovaní

Láskou a Krásou Boha. A tam sa všetko stáva spoločenstvom. Liturgia a obzvlášť Eucharistia, ale aj život, konanie, všetko. Dokonca modlitba už nie je niečo, čo konáme smerom k Bohu, ale čo konáme s Bohom a Boh s nami ako súlad, balet dvoch, ba celého spoločenstva.

Vskutku, milosrdenstvo je životom Boha a zdrojom blaženosti Boha - verná, oddaná, pravá a skutočná láska, číra a rýdza. Láska Otca. Láska Syna. Láska Stvoriteľa. Láska Spasiteľa. Toto je Život Boha, Život Trojice, Rozkoš Neba. Byť milosrdný ako Otec znamená byť blažený ako Otec, byť v Nebi, byť spasený.

Aký úžasné iný by bol aj tento náš svet, keby všetci ľudia poznali a mohli tak zažiť, ochutnať, žiť túto krásu a pochopiť, na čom naozaj záleží!

A v strede toho všetkého je akási Nehybnosť, ktorá v sebe obsahuje všetok pohyb, Jednoduchosť, ktorá v sebe zahrňuje všetku tú navonok akoby zložitosť. V Bohu sa všetko stáva jedným, pretože On Je Jeden a v ňom všetko je Jeden. *"Jeden je Boh a Otec všetkých, ktorý je nad všetkými, preniká všetkých a je vo všetkých"* (Ef 4, 6).

Klerikalizmus nie je len...

... to, čo pod ním bežne myslíme. V jeho pozadí je princíp, ktorý má rôzne podoby.

Tradične je to presvedčenie, že len "farári a mníšky" majú a môžu byť svätí a žiť Evanjelium, ostatní "obyčajní veriaci" na to nemajú a ani to nemôžu a

nedokážu, od nich sa to ani nečaká, im stačí pomodliť sa a byť v nedeľu v kostole a nespáchať nijaký mimoriadne hrozný zločin a to stačí, aby sa nedostali do Pekla a teda ich pustili do Neba (o ktorom veria, že je to nejaké miesto).

Ale aj oni "farári a mníšky" môžu zase podobne hľadiť na svätých a hovoriť si, že isto, to boli mimoriadni, vyvolení Boží, ktorých Pán obdaril mimoriadnou milosťou, aby takto hrdinsky boli svätí - ale od nich samých sa nič také nečaká, oni sú takí obyčajní, oni milosť a silu na takýto svätý život nemajú, od nich sa tiež čaká len také "normálne" kresťanstvo.

A môžeme takto všetci podobne hľadiť na ranú Cirkev a prvých kresťanov a obzvlášť na apoštolov a považovať ich za čosi mimoriadne, jedinečné, za akýsi vrchol viery a kresťanstva, ktorý sa už nikdy nezopakoval. Odvtedy je všetko už len menšie a slabšie a redšie. Môžeme isto obdivovať ich vieru a obrátenie a lásku ku Kristovi a radosť a istotu, s akou žili, Ducha, ktorým boli naplnení, ale nikdy sa im nemôžeme podobať. A tak na rozdiel od nich nám neostáva iné, než len s bolesťou denne oplakávať svoje hriechy, triasť sa pred prísny a strašný Sudcom a dúfať už len v Jeho nekonečné milosrdenstvo, že Ho nejako uprosíme a On sa nad nami pre náš plač a nárek zamiluje. Oni žili v radosťi zo spásy, my musíme žiť už len v pokání a neustálom oplakávaní svojich hriechov.

A môžeme tento postoj mať dokonca aj voči Bohu a väčšina ho aj máme. To vtedy keď On nás volá k spoločenstvu a jednote a k radosťi synovstva v Božej Rodine, aby nám bol Otcom a Bratom a Priateľom a Druhom, aby sme boli s Ním ako bohovia s Bohom - a my to odmietame. Miesto nasledovania Ho iba z diaľky uctieваме. Miesto ako k Otcovi a Bratovi k Nemu hľadáme ako k Pánovi a Sudcovi. Namiesto synov a bratov a priateľov sme Mu len sluhami - ba ani to, skôr akoby nejakými Jeho obeťami, poddanými alebo niečo také. Namiesto priateľstva iba odrecitujeme modlitbu. Namiesto spoločenstva Eucharistie iba "sme v kostole". A namiesto toho, aby sme s

Ním hneď už tu a teraz žili ako skvelí druhovia a verní priatelia, žijeme ako cudzi a správame sa k Nemu ako k cudziemu a len dúfame, že keď budeme umierať, tak sa nad nami hádam zmiluje a dá nám podiel so svojimi priateľmi, medzi ktorých sme za pobytu na zemi nikdy patriť netúžili...

Jednoducho, diabol - *diabolos!* - vždy ponižuje a rozdeľuje. Boh naopak vyvyšuje a spája.

A pritom je to tak prosté: byť s Bohom druhovia a priatelia, žiť v jednom Dome, v jednej Rodine. Čo je na tom komplikované?

Neexistuje blaženosť bez zdieľania.

Neexistuje. Preto je Boh blažený, lebo je Trojicou a Stvoriteľom a zbožšťovateľom ľudí aj anjelov. Nedá sa byť blaženým sám.

Je to obeta a vyhnanstvo, žiť ako syn Boha uprostred sveta, ktorý je cudzinou a s ktorým toto zdieľanie nie je možné. Až vtedy, keď toto zakúšame, chápeme, že nielen kríž, ale aj samo Vtelenie Syna bolo obetou a veľkou! Až časom učeníci aspoň trochu umožnili Synovi zdieľať seba, svoje vlastné zdieľanie s Otcom, aspoň trochu. A hľa, "*v tej hodine zaplesal v Duchu Svätom a povedal: "Zvelebujem ťa, Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým. Áno, Otče, tebe sa tak páčilo."*" (Lk 10, 21).

Ak ešte neexistuje farnosť, čiže spoločenstvo zdieľania, tiež sme ako vyhnanci a cudzinci, nesúci oheň a svetlo, s ktorým sa nemôžeme podeliť,

nemáme ako a s kým podeliť a naše srdce umiera od túžby zdieľať bohatstvo, ktorým nás Boh zahrnul, ale "*kto uveril tomu, čo sme hlásali*" (Rim 10, 16)? Aj toto je kríž, ktorý nás Pán vyzýva denne niest' pre spásu sveta, do ktorého cudzoty sme vyslaní ísť a kázať a hľadať, s kým by sme sa podelili o Boží Dar. A nezúfame iba preto, že ako sám Syn pred nami, "*nie som sám, lebo Otec je so mnou*" (Jn 16, 32).

A vskutku, zo zdieľania s Otcom a Synom v Duchu sa rodí úfnosť ohlasovania a svedectva. A z nich sa rodí aj pozemské spoločenstvo ľudí, adoptovaných Bohom ako sme boli my, Cirkev, farnosť.

V tejto úfnosti potom ideme a hlásame Evanjelium všetkému stvoreniu a vydávame celému svetu svedectvo o Bohu Kristovi Ježišovi - lebo sme pochopili, že toto je cesta k neskoršiemu zdieľaniu a iná neexistuje. A tak "*nás ženie Kristova láska*" (2 Kor 5, 14) - a túžba zdieľať ju s inými. Ale kým budeme môcť zdieľať Boha a Život s Ním s ostatnými ľuďmi, musíme my sami zdieľať ľudí, svet, náš život s Bohom - a to je základ, oná *Skala*, z ktorej sa odrážame k misii a k nádeji aj na spoločenstvo ľudí v Bohu.

Prečo je potrebná viera?

Možno preto, že Boh nie je kúzelný deduško ani nejaký automat na plnenie prosieb. Je Osobou a to, po čom túži, je vzťah s ľuďmi. No a viera je počiatkom tohto vzťahu. Znamená dôverovať Bohu - a dôvera už je začiatkom vzťahu, ktorý svoju plnosť dosahuje v láske. Ale ako by ste mohli milovať toho, komu neveríte?

Viera a ako odpoveď uzdravenie. To je vzťah zástupcov. A sám zázrak, uzdravenie, je ovocím tohto vzťahu, jeho súčasťou, prejavom, znamením.

Nie je to niečo izolované. Božie zázraky a skutky vôbec sú dielom Božej lásky - a láska je vzťah. Vzťah s Bohom umožňuje, aby bol Boh prítomný.

Neviera je opak vzťahu. Nedôverujem Bohu. Pochybujem, či Mu na mne naozaj záleží. Mám obavy, strach. Zdráham sa *ako Námán*. Možno sa uchýľujem k pokryteckým úlisným slovám vo svojej modlitbe. Možno dokonca hľadám nejakú "páku" na Boha, nejaké magické "zázračné modlitbičky" - a to už je forma akoby podrazu na Boha, nečestnosti. Už nekonáme priamo. Už nie je medzi nami vzťah. Sme si s Bohom cudzí.

Láska a ako odpoveď priateľstvo, sama Osoba - to je potom už vzťah učeníkov. K nemu ten prvý smeruje, k Nemu aj zázraky ako znamenia ukazujú. Viera sama osebe je vzťah ešte nedokonalý, preto ovocím sú iba skutky a zázraky. Láska však už netúži po veciach ani po zázrakoch, ale po Milovanom. A viac sa túži darovať, než prijímať. A ovocím je Večný Život, zbožštenie človeka v jednote Lásky s Bohom. *"Lebo v Kristovi Ježišovi ani obriezka nič neznamená, ani neobriezka, ale viera činná skrze lásku. A keby som mal takú silnú vieru, že by som vrchy prenášal, a lásky by som nemal, ničím by som nebol"* (Gal 5, 6; 1Kor 13, 2).

Modliť sa s vierou tak tiež znamená veriť, že Boh nás vypočuje. Ale prečo by mal? Lebo je náš Otec, veríme, že je náš Otec a preto veríme, že ak o niečo *"ako otca poprosí syn"* (Lk 11, 11), Otec ho vypočuje. Lenže - aby sme toto mohli veriť, musíme aj sami byť synmi, byť v tomto vzťahu s Otcom. *Čiže kto vidí nás, vidí Otca, našim pokrmom je plniť Otcovu vôľu, robíme len to, čo vidíme robiť nášho Otca* a sme na svete na to, *aby sme plnili vôľu Otca a konali Jeho Dielo* - tak, ako to hovoril a robil Jednorodený Syn, Kristus. Toto znamená byť veriacim katolíkom. Viera je vo svojej podstate synovstvo. Vzťah syna k Otcovi. Preto verí aj v rovnaký vzťah Otca k svojmu synovi, je to *"dôvera, ktorú máme k nemu, že nás počuje, keď o niečo prosíme podľa jeho vôle. A ak vieme, že nás počuje, nech o čokoľvek prosíme, vieme aj to, že dostaneme, o čo sme ho žiadali"* (1 Jn 5, 14-15).

Toto je podstata toho „prosiť v Kristovom mene“ - čiže ako synovia. Skutočne ako synovia, ako skutoční synovia. Nie je to magická zariekavacia formulka!

Biskup? Farár? Žiaden problém!

Lebo sa často vyhovárame na to, že vo farnosti je nezrelý, nie veľmi veriaci a ešte nie obrátený farár alebo podobne v diecéze biskup. Ale aký problém by to mal byť?

Sviatosť, ktorú kňaz či biskup vysluhuje, koná cez neho "ex opere operato" Kristus a nie sú nikdy ani viac ani menej platné a účinné a už vôbec nie v závislosti od kvalít a postojov jeho ako osoby. A to, čo vyučuje, by malo tiež byť učenie Krista v Cirkvi, jasné, isté, spoľahlivé a pravdivé, a nie jeho. Je teda v podstate jedno, koho ústami sa k nám dostáva - a ak by sme parafrázovali Teréziu Avilskú, v núdzi ho vie nahradiť aj dobrá kniha (a že ich je dnes hojnosť). A všetko ostatné nielen môžeme, ale aj máme konať v Cirkvi my sami. *Spoločenstvo, misia, spoluúčasť*, toto všetko sa týka nás a nijako nezávisí od farára ani biskupa, či to robiť smieme a môžeme, pretože my nielen môžeme normálne a úplne legálne, ale sme dokonca povinní ako členovia Cirkvi toto konať a toto žiť!

Možno si poviete, dobre, ale ako to môžeme robiť a žiť, keď nás v tom farár alebo biskup vôbec nepodporia, dokonca občas Božiemu dielu odporujú (čo tiež nie je žiadna novinka, od čias apoštolov podnes sa tak tu či tam deje)?

Ale to tiež nie je problém! Neohlasujeme vari Evanjelium a nepozývame ku kresťanstvu, ktoré je Božím synovstvom? Keby sme ohlasovali nejaké príkazy a zákony a nútili ľudí k niečomu ťažkému a nepríjemnému, potom iste by nám prišla vhod autorita pastiera, ktorý by sa za to jasne postavil. Ale Evanjelium je krásne a plné sily a Božie synovstvo je ako spev a hudba, plné slobody a pokoja a blaženosti, bár by aj telo bolo navonok sužované a prenasledované! Krista nenasledujeme z donútenia, ale kvôli tejto radosi a slobode! A k tomu, aby sme Ho my sami nasledovali a aby sa k nám iní s pasiou a radosťou pridávali, nepotrebujeme veru nijaké nútenie a ani prikazovanie, ani nič podobné! Nemusíme sa opierať o nejakú autoritu kohokoľvek, keď sám Otec a Jeho Krása a Jas, žiariace z Cirkvi a z Jeho synov a dcér, priťahujú ľudí!

Je to tá najprirodzenejšie vec na svete: žiť to, čo je krásne a dobré. Žiť to a nepotrebovať k tomu nikoho, kto by nás do toho musel nútiť. Vari potrebujeme nútiť k slobode a k uzdraveniu, k životu? To hádam nie! Žiť to - a žiarieť. Vydávať svedectvo samým životom, samým bytím. A s radosťou prijímať tých, ktorých táto krása k nám a ku Kristovi medzi nami pritiahne, ako aj Písmo vraví: *"Všetci svorne zotrvali v Šalamúnovom stĺporadí. Ale nik iný sa k nim neodvážil pripojiť, no ľud ich velebil a čím ďalej, tým viac pribúdalo veriacich Pánovi; veľké množstvo mužov a žien"* (Sk 5, 12-14).

Naozaj otec

Boh je naozaj môj Otec. Ježiš naozaj môj Brat. Duch naozaj môj Život. A ja naozaj syn. Syn svojho Otca. Brat môjho Brata. Chrám, schránka Ducha. Naozaj. Áno, naozaj.

Je to ako keď je niekto adoptovaný, ale zatiaľ ešte v novej rodine nebýva, len o tom vie. Áno, vie to. Aj svoju novú rodinu už nejako pozná. Ale... ale stále to ešte nie je také skutočné. To začne, až keď v nej začne žiť. Vtedy konečne naozaj spozná, uvedomí si, zažije, že jeho nový otec je naozaj otec, jeho otec. A jeho nová rodina je naozaj nová rodina, jeho rodina. Lebo môže mu byť nie otcom, ale len otčimom. A v novej rodine môže byť nie prijatým. Ale ak je, potom až táto skúsenosť spôsobuje, že opäť nachádza v tom novom aj skutočného otca, aj skutočnú rodinu, necíti sa tam cudzí, neprijatý, odlišný, prišelec, ale skutočne doma.

Aj u Boha a Božej Rodiny musí viera dozrieť v toto poznanie, túto skúsenosť: že je to naozaj! Naozajstne naozaj. Naozaj Otec. Naozaj Brat. Naozaj Rodina. A my - naozaj syn! A aj tu sa to dá - ako inak, než že v nej začneme skutočne žiť? Nielen formálne, nielen na okraji, ani nielen ako návštevníci, ktorí sa po chvíli vracajú späť do sveta a starého života, ale naozaj v nej žiť. Vojsť do nej a v nej žiť a synmi začať skutočne byť.

"Pretože ste synmi, poslal Boh do našich srdc Ducha svojho Syna a on volá: "Abba, Otče!" A tak už nie si otrok, ale syn; a keď syn, tak skrze Boha aj dedič. Sám Duch spolu s našim duchom dosvedčuje, že sme Božie deti." (Gal 4, 6-7; Rim 8, 16)

Ako vraví Ježiš: *"Nech sa ti stane, ako si uveril"* (Mt 8, 13). Otrok nájde pána a sudcu. Syn nájde otca a rodinu - *"a môj Otec ho bude milovať; prideme k nemu a urobíme si uňho príbytok"* (Jn 14, 23). Domov. Sám Domov príde k nám, aby sme už vždy a všade boli iba doma.

Akým márnokratným synom som Bohu bol! Až keď sa márnokratný syn rozhodne vrátiť domov, naozaj vrátiť a naozaj začať doma žiť a neutekať stále preč, objaví, že Domov je naozaj domov, Otec je naozaj otec, Brat je naozaj brat. Že Doma je naozaj doma, lebo konečne aj on je, stal sa, či skôr začal byť synom. Len sa musíme naozaj vrátiť. Len musíme naozaj vojsť.

Len musíme zostať a začať v Rodine, našej novej Rodine, naozaj žiť. Ostať a žiť.

A tak zanechávame všetko (Lk 14, 33), pretože sa naozaj sťahujeme, nielen ideme na návštevu. A sme ochotní aj namáhať sa s Kristom v Jeho práci (Lk 22, 28n), dokonca s Ním trpieť (Mt 10, 38; Rim 8, 17) - lebo sme sa rozhodli byť v tejto Rodine nielen cudzími návštevníkmi, ale jej členmi, byť v nej nielen na návšteve, na oslave, ale naozaj v nej a s ňou žiť a zdieľať všetko - a ona s nami!

Je to veľké. Tak veľké, že to chce čas a odvahu uvedomiť si to vôbec, prijať, obsiahnuť. Aj o tom je vnútorná modlitba - a vchádzaní, zotrúvaní, navykaní si na toto nové. O rozkoši domova - že *"už nie ste cudzinci ani prišielci, ale ste spoluobčania svätých a patríte do Božej rodiny"* (Ef 2, 19). A toto je svätosť zahrňujúca všetky významy tohto slova: byť úplne v tejto Rodine, úplne v nej žiť, byť v nej úplne synonym. A naozaj neexistuje spôsob, ako sa stať členom a súčasťou tejto Rodiny, než že sa rozhodneme byť v nej synmi, naozaj, úplne.

Neuveriteľná milosť,

... ktorá sa nám dostala!

Nielen, že žijeme v pokoji, mieri, slobode, nielen že žijeme v blahobyte.

Ale žijeme v "poslednom čase", keď Božie zámery sú naplnené a v Kristovi Božie Dielo dokonané. Koľké miliardy ľudí žili pred tým a nemohli poznať, čo my poznáme a žiť to, čo my žijeme. Veru, *"blahoslavené sú vaše oči, že vidia, aj vaše uši, že počujú. Veru, hovorím vám: Mnohí proroci a*

spravodliví túžili vidieť, čo vidíte vy, ale nevideli, a počuť, čo vy počívate, ale nepočuli" (Mt 13, 16-17).

A my to naozaj poznáme, máme milosť, že môžeme Krista a toto všetko poznať!

A ešte viac, nielen poznať, ale aj v plnosti žiť, zakúšať, pretože z Božej milosti sme súčasťou Kristovho Tela, Katolíckej Cirkvi, v ktorej je už teraz, na zemi, prítomné Jeho Kráľovstvo, v ktorej už teraz pulzuje a prúdi Večný Život, ktorá je skutočným Nebom na zemi, jeho počiatkom a prvotinou!

Aká je pravdepodobnosť niečoho takého? Jedno promile? A my, my sme toto dostali! My toto máme! Človek sa za roztrasie, chveje bázňou pri pomyslení na to!

Koľká vďaka za to! Ale aj koľká zodpovednosť voči Bohu i svetu, veď sme tí najobdarovanejší zo všetkých ľudí! Kto už len má viac talentov, dostal viac darov, ako my, obzvlášť na Slovensku, kde žijeme blahobyť a možnosti Západu, ale ešte stále k nám nedorazili jeho excesy a žijeme ešte stále v slobode a Božie Dary a sama Jeho Cirkev sú nám široko prístupné? A znova nás preniká bázeň nad tým, aby sme s týmto všetkým dobre naložili!

A predsa, iba pol percenta z takto obdarovaných si uvedomuje, často len trochu, ale aspoň, niečo z tejto ohromnej milosti a daru a niečo z neho žije! Ako je to možné? A o čo viac a naliehavejšie dolieha na nás, nie zo strachu ale z lásky, zodpovednosť za to, ukázať im toto bohatstvo, odkryť pred ich očami ten ohromný Poklad, u nich však stále ešte *zakopaný v poli*? Ako by sme mohli mlčať a nekonať? "*Lebo my nemôžeme nehovoriť o tom, čo sme videli a počuli*" (Sk 4, 20)! Len či naozaj? Či naozaj vidíme a počujeme? Naozaj už my sami žijeme?

Nedá sa to veru polovičato. "Kto položí ruku na pluh a obzerá sa späť, nie je súci pre Božie kráľovstvo" (Lk 9, 62). Až keď to človek urobí úplne, až keď naozaj vojde, skutočne vojde do Božej Reality, Božieho Sveta, môže to skutočne žiť!

"Môj Ježišu, daruj, prosím, mojej lampe toľko svojho svetla, aby sa mi v jej svetle zjavila tá svätýňa svätých, v ktorej prebývaš ty, večný Veľkňaz večných časov, a vstupuješ do nej cez stĺporadie svojho veľkého chrámu, aby som tam ustavične iba teba videl, na teba hľadel a po tebe túžil. Aby som láskou hľadel iba na teba a aby moja lampa stále svietila a horela pred tebou. Ukáž nám, prosím, milovaný Spasiteľ, keď klopceme, aby sme ťa poznali a iba teba milovali, teba jediného milovali, jedine po tebe túžili, o tebe jedinom vo dne v noci rozjímali a stále o tebe premýšľali. Rozniet' v nás toľko svojej lásky, koľkou sa patrí mať rád a milovať teba, Boha, aby celé naše vnútro zaujala láska k tebe, aby sa nás celých zmocnila láska k tebe, aby všetky naše zmysly naplnila láska k tebe, aby sme okrem teba, ktorý si večný, nevedeli nič iné milovať, aby nebolo v našom ovzduší, na tejto zemi a v našom mori toľko vody, koľko by dokázalo túto lásku v nás vyhlásiť." (sv. Kolumbán)

"V mojom dome nebude bývať pyšný človek a luhár neobstojí pred mojimi očami. Každé ráno umlčím všetkých hriešnikov v krajine a z mesta Pánovho vyženie všetkých, čo pášu nepravosť" (Ž 101, 7-8) - a tým domom a mestom je moja duša, moja myseľ, moje srdce.

Otcovia na obraz Otca

Ten správny postoj, ktorý z nás robí synov Otca a kresťanov je, že sa stávame otcami ľuďom okolo nás, všetkým ľuďom na zemi.

Tak Jednorodný po vzore Otca pristupuje k nám. Hovorí, že *"Syn nemôže nič robiť sám od seba, len to, čo vidí robiť Otca. Čo robí Otec, to robí podobne aj Syn"* (Jn 5, 19). Preto k ľuďom pristupuje ako k svojim deťom, tak ich dokonca aj oslovuje: *"Deti moje..."* (Jn 13, 33). A tak, ako otec, sa o nich aj stará, keď sám svedčí Otcovi: *"Kým som bol s nimi, ja som ich zachovával v tvojom mene, ktoré si mi dal. Ochránil som ich a nikto z nich sa nestratil, iba syn zatratenia, aby sa splnilo Písmo"* (Jn 17, 12).

A takto hovorí, že máme pristupovať k ľuďom aj my, výslovne nám dáva za vzor Otca a vyzýva nás, aby sme boli ako Otec: *"Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, čo vás prenasledujú, aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je na nebesiach. Ved' on dáva slnku vychádzať nad zlých i dobrých a posiela dážď na spravodlivých i nespravodlivých. ... Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec. Buďte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec!"* (Mt 5, 44-45,48; Lk 6, 36)

A tak sme voči všetkým ako Otec, otcovia a matky po vzore Otca - a navzájom sme si všetci, ktorí sme toto prijali a tým sa stali, bratmi a sestrami v spoločnom údele, povolání, vyvolení, synovstve.

Tento postoj sa musíme učiť mať. Navykať si takto hľadiť a myslieť a správať sa i konať. Ako starostlivý otec voči deťom. A práve spoločná skúsenosť tejto zodpovednosti, tohto povolania i vyvolenia, tejto služby a tohto miesta vo svete a voči svetu nás navzájom zblízuje a robí z nás skutočných súrodencov, *sú-druhov*, skutočnú rodinu, opravdivú jednotu, priateľov hlboko spojených.

A cieľom a zmyslom tohto všetkého nie sú nejaké výsledky kdesi v budúcnosti, ale nachádza sa tu a teraz: Tu a teraz byť otcom čo najdokonalejšie, ako vieme. Tu a teraz byť bratom najdokonalejšie, ako vieme. A tak tu a teraz byť najlepšie ako vieme synom Otca, bratom Syna. Chrámom Ducha.

Synom, bratom, otcom byt'

Identita kresťana je vo svojej *vzťahom*. Naozaj je to tak. Ako v Bohu, kde samé mená Otec, Syn ale aj Duch Otca a Syna vyjadrujú vzájomné vzťahy.

Boli sme povolani k synovstvu. Ale samo toto slovo vyjadruje, že podstatou aj našej identity je *vzťah*. Vlastne hneď *tri* vzťahy, ktoré nás ako kresťanov definujú:

Voči Otcovi sme *synovia a dcéry*. To je základ pre všetko ostatné - ako zase všetko ostatné je súčasťou a podmienkou tohto základného vzťahu detí Boha.

Voči sebe navzájom sme si v Kristovi *bratmi a sestrami*, súrodencami, áno, dokonca aj s Kristom, veď sme sa "*nenarodili ani z krvi, ani z vôle tela, ani z vôle muža, ale z Boha*" (Jn 1, 13), keď sme sa vynorili z lona krstného prameňa. V tomto vzťahu nikto nie je ani väčší, ani menší, ani prvý, ani posledný, pretože v Kráľovstve, kam sme boli ako synovia uvedení, tieto svetské kategórie už nemajú žiaden obsah, miesto ani zmysel. Existuje už iba vzájomná blízkosť, zdieľanie, jednota, hlboký súzvuk ľudí spojených spoločným osudom a majúcich podiel na tej istej kráse a sláve vyvolenia. Hlboká rovnosť v láske.

Voči svetu sme nakoniec v Duchu Svätom, ktorý je Duchom Otca, *otcami a matkami* na obraz Otca, vychovávateľmi všetkých a všetkého pre Krista. A tak hoci sme slobodní od sveta a nijako na ňom nezávisíme, my sami so seba máme vzťah voči svetu a ľuďom v ňom, ktorí znova vychádza z nás, z našej

identity a je tiež úplne nezávislý na svete a na tom, aký svet je, lebo nie kvôli svetu a nejakému zisku od neho, ale zo seba samých týmto voči svetu sme.

Ako kresťania existujem len v týchto troch rovinách vzťahov. Identitou kresťanov je vzťah. Nikto nemôže byť kresťanom sám. Žiť kresťanstvo sám je rovnaký nezmysel, ako *železné drievko z umelej hmoty*. Jednoducho nič také neexistuje, kresťanstvo a individualizmus sa navzájom vylučujú. A ak sa o to pokúsime, dostaneme *zakonníctvo*. Áno, dodržiavať zákon, plniť nejaké pravidlá, to sa dá aj individualisticky. Lenže zákon nie je Evanjelium a dodržiavanie nie je synovstvo, ale miera a úroveň sluhu, otroka. Preto ani nevedie do Neba, k spáse.

Syn, brat, otec. Dcéra, sestra, matka. Tieto tri. Vždy tieto tri. A vždy všetky tri. Toto je kresťanstvo, toto je zbožštenie. Identita Božích detí je definovaná práve vzťahmi, týmito vzťahmi a postojmi. Je v samej svojej podstate vzťahom. Kým sme boli neveriaci a neobrátení, boli sme voči Kristovi sluhovia a voči Otcovi tiež. Ale keď sme sa znovuzrodili krstom a vierou a obrátením, stali sme sa s Kristom bratmi, v Kristovi synmi Otca a s Otcom otcami svetu.

"Rozdaj všetko, čo máš..."

Kristus nás láka a volá: "*Pod' za mnou!*" (Lk 9, 59). Pred nami je Brána Kráľovstva, "*zlatá brána otvorená*", ako deti kedysi pri dávnej hre spievali. Dokorán otvorená, stačí vojsť.

A keď sa rozhodneme, že vojsť chceme, vnútri veľmi silne cítime a chápeme, že to naozaj znamená zanechať, rozdať všetko, čo máme. Nehovorím len o majetku, hoci aj toho sa to bude týkať. Skôr o to, čo hovorí Ježiš: "*Vy, farizeji, čistíte čašu a misu zvonka, ale vaše vnútro je plné lúpeže a nepravosti. Hlupáci, či ten, čo stvoril vonkajšok, nestvoril aj vnútro? Ale čo je vnútri, rozdajte ako almužnu a všetko vám bude čisté*" (Lk 11, 39-41). Rozdávame svoje vnútro tým, že opúšťame starý život, starého človeka - a ten nový človek už bude iným, bude synom Boha. Aj život už bude novým, bude to život otca a brata, matky a sestry. A následne aj majetok bude nasmerovaný do tejto služby. Nemusí to znamenať hneď ho rozdať a ostať bez neho, ale znamená to *rozdať ho vo svojom srdci* tým, že ho bez rozpakov a v radosť dáme do služby tejto našej novej identity synov, otcov a bratov v Kristovi.

Ak sa viera nestane takto skutkom a teda skutočnou, k čomu je dobrá? Ved' takto "*aj diabli veria*" (Jak 2, 19) a nie je im to nič platné!

Skutočne obrátenie sa naozaj dotkne úplne všetkého, nielen našej osobnosti, ale aj všetkého nášho konania, nášho hovorenia, správania sa - ale aj všetkého nášho majetku, hmotného ale aj toho nehmotného, ako je postavenie, uznanie od ľudí a podobne. Preto Ježiš hovorí, že "*ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom*" (Lk 14, 33) - tým, že úplne vyzlečie starého človeka, nechce si nič z neho ponechať a nechce si ponechať ani nič z toho a tak, ako na tom doteraz lipol ako starý človeka, ale celý a so všetkým prechádza Bránou Kráľovstva, aby tak celý a všetkým žil a slúžil po novom už ako syn a dedič Kráľovstva, podľa slov Písma: "*králi zeme doň prinesú svoju slávu*" (Zjv 21, 24).

Preto je Abrahám nazvaný otcom veriacich, "*je otcom nás všetkých*" (Rim 4, 16) - pretože takto celý a so všetkým vyšiel z Haranu, aby celý a so všetkým vošiel do zeme, ktorú mu ukázal Pán. Bol "*ospravedlnený zo skutkov, keď obetoval na oltári svojho syna Izáka*" (Jak 2, 21) a tak na

Izákovi, svojom milovanom ukázal, že jeho prerod dosiahol dokonalosť a naozaj je už novým človekom, stvoreným podľa Boha a to celý, so všetkým a vo všetkom.

A tak uveriť a spasiť sa znamená skutočne vojsť, skutočne celý a so všetkým a skutočne konať - nie ako onen mladík, ktorý "*odišiel smutný, lebo mal veľký majetok*" (Mt 19, 22) - a on dúfal, že nový život syna Boha nebude zahŕňať jeho majetok a on bude môcť žiť po starom ako starý človek, a predsa mať účasť na večnom Živote, akoby bol človekom novým. Vojsť a konať. Oboje celý. Oboje úplne. Oboje bez výnimiek. Inak by to nebolo *vojdenie*, inak by to nebola *identita* - iba *návšteva* a *pretváarka*!

Je v tom hlboký pokoj, ticho, jednoduchosť a prekvapivá ľahkosť srdca a čírosť a svetlo, keď toto človek urobí, keď náhle opustí strach, sebeckosť a žiadostivosť, keď takto pustí "všetko, čo má" - dokonca aj to, k čomu sa upínal a túži to vlastniť v budúcnosti, k cieľom, k ovociu, výsledkom, úspechom - a náhle začne skutočne a úplne *byť*. Je to skutočné zobudenie sa, skutočne zmŕtvychvstanie.

Pokrm bohov a záloh Slávy

Boh z nás chce mať bohov, naozaj! Toto je dôvod mnohého - čo ľudia neznajú tohto tajomstva nemôžu pochopiť.

Napríklad, že nám ako Dar dáva svojho Ducha. Nie *dary* Ducha. Samého Ducha ako Dar. Sám svoj Život, ktorým Duch Je.

A potom Eucharistia. Živí nás vlastným Telom, vlastnou Krvou. Stal sa človekom, vtelil sa aby to bolo možné. Živí nás samým Sebou, mäsom svojho Tela, krvou zo svojich žíl. Pretože sme Jeho deti. *Je to podobné, ako keď matka takto kojí svoje vlastné dieťa*, len omnoho hlbšie, intenzívnejšie a radikálnejšie!

Pretože z nás vychováva bohov. Učí nás, hovorí k nám, v Písme, v Cirkvi, v srdci hlasom Ducha. Takto sa zaobchádza, toto sa dáva iba deťom. Iba vlastným. Nej sluhom. Iba deťom. Vlastným deťom Boha.

Preto Eucharistiu i Dar Ducha nazývame zálohom spásy. Sú z Božej strany potvrdením, že sme naozaj boli Bohom v krste zbožštení a stali sa bohmi, ako aj otcovia opakujú: *"Ak budeš poslúchať Jeho vážne prikázania a budeš dobrým nasledovníkom Jeho dobroty, budeš mu podobný a On ťa oslávi. Boh predsa nie je žobrák, on aj teba urobil bohom na svoj obraz"* (sv. Hipolyt). Už si, v tele ako Kristus na zemi bol, a čoskoro budeš aj oslávený, naisto, ako Kristus je. A znamením je práve to, že nás Boh, ako svojich a Sebe podobných, jedného rodu so Sebou - lebo krstom sme sa *"nenarodili ani z krvi, ani z vôle tela, ani z vôle muža, ale z Boha"* (Jn 1, 13) - sýti samým Sebou v Eucharistii a napája svojim vlastným Duchom.

Aj tak môžeme chápať slová Krista: *"kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň"* (Jn 6, 54), že totiž iba syn a dcéra Boha môže toto sväté Telo jesť a svätú Krv piť a ak tým je teraz, naisto má v sebe už teraz život a v budúcnosti naisto bude aj oslávený s Kristom ako Jeho brat a sestra - pravda, ak len sám *"vytrvá do konca"* (Mt 24, 13). Lebo ak by nebol synom či dcérou a predsa by chcel ako cudzí a ako otrok tento pokrm detí Boha jesť, potom taký človek *"si je a pije odsúdenie"* (1Kor 11, 29).

Tak sa Boh obzvlášť v Eucharistii stáva dobrovoľne a z lásky *rukojemníkom lásky*, vydáva sa do našich rúk aby tak bol pre nás vo dne v noci istotou a

potvrdením, "že sme Božie deti... aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia" (Rim 8, 16-17). Tak, ako sám povedal: "Keď odídem a pripravím vám miesto, zasa prídem a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja" (Jn 14, 3). A naozaj prišiel, naozaj s nami je a s nami kráča a vedie nás domov.

Eucharistia je tak vec lásky. Lásky Boha k nám, ale j lásky nás k Bohu, lebo iba v láske sa dá k nej pristúpiť a žiť jej *communio*, spoločenstvo. Podobne aj adorácia, veď kto by netúžil zotrvať ako *Mária Lazarovičovie* pri nohách Milovaného? Láska vyrovnáva rozdiely a v láske Boh sa stal rovným človeku, aby sa človek stal rovným Bohu a mohol tak žiť skutočnú lásku možnú iba medzi podobnými, medzi rovnými. Opovrhnuť touto láskou? Čo desivejšie, tragickejšie, trúfalejšie a urážlivejšie by sme si ešte dokázali predstaviť?

Žije, kto nič nevlastní

Len ten, kto nič pozemské nevlastní, kto po ničom pozemskom nesmädí, kto nemá strach z ničoho pozemského, dokáže a môže skutočne žiť.

A kto iný by to mohol, než ten, vlastní všetko nebeské v Kristovi a v Ňom a s Ním našiel Boha nie ako Sudcu hodného strachu, ale Brata hodného lásky, Otca hodného lásky, Ducha hodného lásky? A tak naozaj, iba v Bohu je možné skutočne žiť, zotrvať v pokoji, byť v neustálej radosti.

A platí to nielen o majetku a veciach, ale aj vo vzťahu k ľuďom okolo nás a svetu vôbec.

Nároky a očakávania sú ovocím sebeckva a robia z nás sudcov, ktorí súdia, odsudzujú a trestajú.

Láska má ale voči svetu a ľuďom miesto nich túžby a želania po ich dobre a ich dokonalosti a dáva sa im do služby a je ochotná obetovať sa a slúžiť a tak sa stáva obetavým priateľom a záchrancom. Nehľadí totiž na svoje pohodlie ani nehľadá sebecké potešenie z nejakého úspechu.

A je to pre nás niečo prirodzené a naplňa nás to radosťou, že môžeme takto, *ako otcovia deťom, ako záhradníci opatrujúci vzácne rastliny*, slúžiť a pomáhať rásť a vzmáhať sa do krásy ľuďom okolo nás i samému svetu, čiže spoločnosti. Ale nebolo by to tak keby sme boli stále spútaní sebeckvom a žiadostivosťou a strachom a teda keby sme voči iným stále trvali na sebeckých nárokoch a očakávaniach.

Nádej je činná

Nie je možná činnosť a aktivita bez nádeje - a ak hej, potom je to ubíjajúca činnosť otroka, ktorý koná z povinnosti a ženie ho strach a nutnosť. Ak ale máme nádej, potom nás to priam ženie do konania, do radostnej práce "*za plné rozvinutie nádeje až do konca*" (Hebr 6, 11).

A to je druhá vec, že neexistuje nádej bez konania, bez činnosti. Nádej priam volá, tiahne ku konaniu. Nádej je vo svojej podstate *proaktívna*. Beznádej je trpná a *reaktívna*, iba uštvane *reaguje* a cíti sa byť bitá zo všetkých strán. Nádej naopak smeruje k tomu, v čo dúfa, o čom je presvedčená. Bez okolkov, bez strachu, otvorene vystupuje a zasadzuje sa a koná na tom, v čo uverila a v čo takto isto dúfa.

Beznádej sa často utápa v myšlienkach, v dumaní stále dookola, v pochybovaní o tom istom stále dookola. Ťažko to nazvať myslením, je to skôr paródia na myslenie. Je to skôr únik pred konaním, možno snaha sám pred sebou si ospravedlniť svoju pasivitu - čiže beznádej, možno dokonca úplnú nevieru.

Ale nádej sa už nevracia k tomu, o čom sa presvedčila, že to tak je. "*K čomu sme už dospeli, toho sa držíme*" (Flp 3, 16), hovorí apoštol. Už neuvažuje o tom, či a vôbec, ale o tom, ako! Smeruje k cieľu a myšlienkami nenahrádza konanie, ale miesto toho myslí na to, ako čo najlepšie smerovať k naplneniu nádeje, o ktorej nijako nepochybuje. Takto oslobodená myseľ sa sama stáva jasnou a vo svojej prostote ostrou a čírou, schopnú vidieť veci aké sú, bez predsudkov, bez strachu, pravdivo.

Nádej pevne chytá príležitosti a využíva ich. Beznádej necháva príležitosti tak, ba skôr v nich vidí bremeno a problém, lebo ju nútia konať. Nádej využíva čas, lebo ho nikdy nemá dosť. Beznádej čas márne, lebo ho nemá ako zaplniť, nemá za čím ísť, netúži pracovať, lebo nedúfa v zmysel práce, nevidí ho.

Dokonca aj adorácia sa stáva akosi činnou, pretože aj keď pri nej nehybne a v mlčaní zotrývame s Kristom, to, čo nás spája, čo medzi nami plynie a vibruje, je *spoločné konanie*, ku ktorému sme obaja upnutí. Tak, ako toto konanie spájalo Syna s Otcom - "*Ježiš im povedal: "Môj Otec pracuje doteraz, aj ja pracujem."*" (Jn 5, 17) -, tak teraz rovnako spája nás so Synom: "*Veru, veru, hovorím vám: Aj ten, kto verí vo mňa, bude konať skutky, aké ja konám, ba bude konať ešte väčšie, lebo ja idem k Otcovi*" (Jn 14, 12).

A tak aj napríklad kontemplatívne rády sú vo svojej podstate a musia byť *činné* a nie pasívne - akurát ich členovia sú Bohom povolaní k inej forme činnosti ako takí saleziáni či jezuiti. Modlitba ani kontemplácia sa nemôžu zameniť za nejakú formu úteku pred činnosťou, prácou pre vzrast

Kráľovstva a zápasu o vlastnú dokonalosť! Nie je to forma nejakého oddychu, zatiaľ čo ostatní sa namáhajú!

Čriepky III

Moc vyvoláva strach a poslušnosť. *Láska* vyvoláva lásku a oddanosť i túžbu podobat' sa. Boh je Láska.

To, čo by sa dalo nazvať spoločným menovateľom všetkých našich pozemských snáh, je *mať prevahu* nad iným človekom, či už majetkovo či slávou, uznaním, mocou, postavením, alebo porovnaním sa, súdom, ponížením druhého,... akokoľvek. Vlastne toto by sa dalo nazvať *definíciou dôležitosti*: pocit, že v porovnaní s okolím, inými, som výnimočný, mám nad nimi prevahu, prekonávam ich.

Nie z pocitov, emócií, nadšenia, motivácie, ale zo samého bytia musí vychádzať a vychádza skutočný impulz pre život a konanie: som, čo som, konám, čo som. Toto bytie sa vznáša nad akýmikoľvek myšlienkami, v tichu bytia, prostého bytia a v tom prameni jeho sila.

Často si v Cirkvi myslíme, že veci sa dajú zorganizovať – a pritom oni sa musia narodiť a to z viery a obrátenia. Myslím, že akcia „milión detí sa modlí (rozumej: naraz recituje) ruženec“ je dobrým príkladom toho. Je veľký rozdiel medzi recitovaním a modlitbou.

Byť ako deti znamená aj toto: *Dospeláci* riešia ťažké teologické problémy a špekulujú, či, čo a ako voči Bohu možné je a čo nie – a zatiaľ *deti* prsto prídu, neriešia, či Ježiš je Boh alebo nie, či je to, čo robia, primerané alebo nie, prsto prídu, spriatelía sa s Ním a začnú s Ním prsto žít'. Skutočne. Ako priatelía.

Keď na človeka príde skleslosť a smútok a znechutenie, riešenie nie je vzchopiť sa premôcť sa, ale skôr sa zobudiť a vrátiť do pokoja prostého a číreho bytia, v ktorom myšlienky prsto neexistujú, existuje len prosté konanie, v slobode a bez prekážok. Nie vzopätie, ale uvoľnenie sa je cesta.

"Hlásaj slovo, naliehaj vhod i nevhod, usvedčuj, karhaj a povzbudzuj so všetkou trpezlivosťou a múdrosťou" (2Tim 4, 2) - nie preto a tak a podľa toho, ako si myslíš, že ťa druhí budú prijímať a počúvať, ale taj, ako prekypuje tvoje srdce, slobodne a bez zábran!

Apoštolí nežili v smútku a zúfalstve to svojho hriechu, lebo boli plní nádeje a žili radostnou nádejou v Kristovi. Ani neboli zrútení zo sveta a množstva neveriacich ľudí okolo seba a z toho, ako malo ich je, lebo aj v tomto žili nádejou Boha, ktorý má moc a ktorý chce, aby všetci ľudia boli spasení a ktorý má moc to aj uskutočniť u každého kto môže spasený byť.

Načo o tom iba stále dookola premýšľať, keď to môžeš skutočne žiť?

Ak chcete pochopiť Boha, porozumieť Mu, musíte pochopiť a porozumieť Eucharistii. Amen.

Najdôležitejšia otázka? *Kto som*. Spoznať to, nie rozumom, mysl'ou, to je hračka, ale. To sú len slová a myšlienky. Spoznať to byť ústne, srdcom.

Najdôležitejšia úloha? *Stať sa tým*, stať sa znovu jedným. Byť. To je všetko. Všetko ostatné, život, konanie, hovorenie, je len formalita, len vychádza ako dôsledok z tohto.

Toto znamená, znova sa narodiť.

Modlitba je ako tanec

Ako spoločné vírenie dvoch. Darovanie sa dvoch. Súznenie dvoch. Je to modlitba, v ktorej platí: *"Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona. Lebo akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám"* (Lk 6, 38). Ale nie je to obchod. Je to láska. *"Milujeme, pretože on prvý miloval nás"* (1Jn 4, 19) - ale naozaj milujeme. Milujeme, lebo sme milovaní - a túto lásku prijímame, dokážeme prijať, lebo milujeme.

Boh pracuje pre nás, my pracujeme pre Boha. On sa dáva nám, my sa dávame Jemu. Akou mierou On meria nám, takou my meriame Jemu - až do dňa, až do krajnosti, tak ako On.

Preto Ježiš hovorí: *"A Boh neobráni svojich vyvolených, čo k nemu volajú dňom i nocou, a bude k nim nevšímavý? Hovorím vám: Zaraz ich obráni. Ale nájde Syn človeka vieru na zemi, keď príde"* (Lk 18, 7-8)? Nájde vieru? Nájde nejakých vyvolených? Synov? Dcéry? Nevestu? Priateľov? Druhov? Niekoho, kto miluje tak, ako je milovaný? Kto slúži Bohu tak, ako je sám Bohom obsluhovaný a obhajovaný? Nájde? Lebo mnohí by chceli Boha iba využiť ako nejakú handru, sluhu, ako nejakého "deus ex machina" - a potom odhodiť až kým zase nebude niečo pre seba potrebovať. Ale to už nie je modlitba!

Boh zaraz obháji svojich vyvolených - ktorí si rovnako vyvolili Boha. Obháji a vypočuje a obdaruje synov - pre ktorých je ale sám skutočným Otcom, pre ktorého žijú a ktorému s radostnou vďačnosťou slúžia, plní radosti nad tým, že aj oni môžu niečo dať, nejakou poslušnosťou Bohu, Otcovi, ktorý im dal všetko a nadto Večný Život a Dedičstvo v Nebi a jeho závdavok, Ducha, na zemi.

"Tu prišiel Amalek a pri Rafidim napadol Izrael. Vtedy Mojžiš povedal Jozuemu: "Vyber nám mužov a choď bojovať s Amalekom! Ja budem stáť na končiaroch vrchu s Božou palicou v ruke." (Ex 17, 8-9). Modlitba je ako tímová práca. Ako skvelo zohraný tím. Boh hovorí nám, my hovoríme k Bohu. Boh koná, my konáme, každý svoje, každý svoju časť práce, svoju úlohu, svoju časť diela. My konáme to, čo nás žiada Boh - a Boh koná, o čo Ho žiadame my - a spoločne tak konáme jedno spoločné Dielo a v ňom potvrdzujeme, že sme synmi a on náš Otec, spolu jeden Dom, jedna Rodina, jedno Dielo.

Ako hovorí Ježiš. Modlitba, to je intímny a hlboký obojstranný vzťah medzi Bohom a Jeho vyvolenými, medzi Otcom a Jeho synmi a dcérami.

Kresťanstvo nie je nič iné, než skutočnosť.

Byť kresťanom, znamená poznať pravdu. Poznať skutočnosť. Znamená to byť skutočným, nie vznášať sa v ilúziách a v myšlienkach a predstavách. Žiť vedome a mať vedomosť, poznanie toho, čo je skutočné, poznanie Toho Skutočného. Znamená to skutočne skutočnosť žiť, nie onú paródiu na život, ktorú sme ako otroci sveta a jeho ilúzií žili predtým. Znamená to skutočne konať, skutočne, priamo, bez divadla, bez pretváranky, z hĺbky seba hovoriť, správať sa. Jednoducho vo všetkom iba s úplne byť. Nič viac. To je všetko.

Realita je Božia. Byť skutočný znamená byť Boží. Nebyť Boží znamená byť ilúziou uprostred ilúzií, stratený v stratenom, neskutočný v neskutočnom.

Božie Kráľovstvo už dorazilo k nám. Už je tu. Už sme v Ňom. Stačí byť v Ňom. Na vonkajšku, čo kde, v čom a ako práve naše telo je, nezáleží. Sme skutoční a v skutočnom. Učíme sa byť skutoční a v skutočnom. Cieľom je stať sa úplne skutoční v skutočnom. V Skutočnom.

Nasledovať Ducha k inakosti

Čo je ľahšie a prirodzenejšie, než nasledovať volanie a hnutia Ducha? A čo vo svojej podstate ťažšie a bolestnejšie, než Mu odporovať?

Ale ten prerod, tá zmena - musia ísť omnoho hlbšie, než si na začiatku myslíme. Musíme naozaj zomrieť sebe. Vzdať seba. Úplne. Nielen trochu. Nielen viac. Úplne. A toto sa pre zmenu nedeje ľahko ani rýchlo. Sme naklonení robiť to najprv povrchno, len akési polepšenie sa. Zdráhame sa zomrieť sebe a úplne. Lenže bez toho niet vstania.

A tak sme akoby v slepej uličke. Je ťažké umrieť sebe a súčasne je ťažké odporovať Duchu. Nakoniec si musíme vybrať. Viera nasledovania alebo beznádej zotrvania a odporovania. Lebo zachrániť seba znamená opustiť Ducha. A nasledovať Ducha znamená vzdať seba. Lebo cítime, že všetko, úplne všetko má a musí byť inak, iné, nové. Ale to nové je nám zatiaľ ešte naozaj nové a neznáme. Cítime to, ale nevieme vyjadriť, nevieme to ešte žiť, konať, úplne vidieť.

Vonkajšia samota. Ústranie. Stačí na čas. Je to niečo, čo môže pomôcť. Veľmi. Analógia hrobu, v ktorej dodýcha starý človek. A nový má čas sa

zrodiť. Z modlitby. Z kontemplácie. Z pohrúženia do Neho. Z Ducha. Z ticha.

Úplne iný je Boží svet. Úplne iní v ňom žijú ľudia. Úplne iným sa musí stať človek, ktorý doň chce vojsť. Dost' bolo hrania sa. Je čas dospieť - do dieťaťa Božieho!

Táto inakosť je v Kristovi, je v Duchu. Človek sa takým stáva, pretože žije skutočne, opravdivo v Bohu, skrze Krista, v Duchu. Vo vzťahu, v jednote. Sám osebe sa človek takým nikdy nestane. Ako inak byť duchovným a žiť duchovné, než v Duchu, než v Bohu? Božský život z Boha pramení a v Bohu ježitý!

Vpíť sa do Krista, Boha. Byť v Ňom znamená, že všetko ostatné, svetské – žiadostivosť a závislosť, strach a lož,... - musí zmiznúť a súčasne v Ňom aj mizne a odumiera. V Ňom je v skutku sloboda a preto *"kto ostáva v ňom, nehreší, ale chráni ho ten, ktorý sa narodil z Boha, a Zlý sa ho nedotkne"* (1Jn 3, 6; 5, 18). Vlastne tak prosté to je: byť a zotrvať v Kristovi. Doslova v Kristovi. V Ňom, vo vnútri Neho.

Áno, taký je človek v Kristovi, už nehľadá seba ani nič, iba Krista a s Kristom v Ňom ostáva už iba jedno a to je láska. Nič okrem lásky nedáva zmysel, nič okrem lásky nemá v takom človeku miesto, nič okrem lásky ho už ani nezaujíma, lebo tak to v Bohu je. A naopak, iba láskou a v láske sa dá v Bohu byť a zotrvať. Dobre to hovorí Ján, že *"my, čo sme uverili, spoznali sme lásku, akú má Boh k nám. Boh je láska; a kto ostáva v láske, ostáva v Bohu a Boh ostáva v ňom"* (1Jn 4, 16).

Kto miluje stráca seba. A má odvahu stratiť seba, lebo je ponorený v Milovanom, v Milujúcom, v Bohu.

Je obrátenie postupné?

Alebo skokové, náhle, úplné?

Dôsledky obrátenia sú isto postupné, preto je kresťan učeník a učeníctvo je zaiste proces. Ale rozhodnutie stať sa učeníkom? Nie je to vari dielo okamihu? Rovnaké, ako zapísať sa na školu a stať sa študentom? Vstúpiť do kláštora a stať sa mníchom?

Kresťanstvo je identita. Dá sa nová identita prijímať postupne? Mat' nejaké obdobie, kedy súčasne už som a pritom ešte stále nie som synom Boha? Kedy som rozhodnutý pre nebeský život ale súčasne ešte preň rozhodnutý nie som? Nie je toto obdobie *pred* obrátením, keď to nové ešte len zvažujem a staré sa ešte stále zdráham opustiť? Ale obrátenie je presne o tomto - o *prechode*. Váhanie skončilo. Konečne padlo rozhodnutie. A to sa deje skokovo - ako každé iné obdobné rozhodnutie vo svete a bežnom živote: pre manželstvo, pre nové zamestnanie, pre kúpu domu či auta,...

"Pozrite, akú veľkú lásku nám daroval Otec: voláme sa Božími deťmi a nimi aj sme. Preto nás svet nepozná, že nepoznal jeho. ... Každý, kto má túto nádej v neho, usiluje sa byť čistý, ako je on čistý. ... Kto ostáva v ňom, nehreší; kto hreší, ten ho nevidel, ani nepoznal" (1Jn 3, 1.3.6). Neopisuje to Ján práve takto? Čímsi sme. Ak tým sme, tak podľa toho aj žijeme, to je samozrejmé a zákonité. Ak by to tak nebolo, potom tým ešte nie sme. Nedá sa jedným byť a niečo úplne iné, opačné žiť.

Obrátenie je rozhodnutie prijať Boží Dar a stať sa synom Boha. Začať nim byť. To je okamih. Rozhodnutie. Kým v tom dosiahneme majstrovstvo, zaberie to čas. Ale už sa učíme. Už to trénujeme. Už tak myslíme. Už tak konáme. Už tak hovoríme. Už sa tak správame. Lebo už sme sa tým stali. Presne to má Ján na mysli - že keby sme tak nehovorili, nekonali, nežili,

potom by to len dokazovalo, že sme sa tým stále ešte ani nestali. A teda ešte stále nie sme rozhodnutí, nie sme obrátení. *"Preto hovorí: "Prebud' sa, ty, čo spíš, vstaň z mŕtvych a bude ti svietiť Kristus!" Dávajte si teda veľký pozor, ako máte žiť: nie ako nemúdri, ale ako múdri. Využívajte čas, lebo dni sú zlé"* (Ef 5, 14-16).

Obrátenie je prebudenie. Potom nasleduje deň, a to je už proces. Ale proces bdelého, už prebudeného človeka.

Kristus je naša identita

On je naše dokonalé Ja. Stávame sa sebou, keď sa stávame Ním, s. Im jedno Jeden. A to doslovne. Nielen nejakým napodobením, ale tak ako to hovorí On sám, samým bytím: *"Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne"* (Jn 15, 4).

Kristus je náš prototyp. V Ňom nachádzame seba, v Ňom sa stávame konečne a naplno sebou. Na začiatku si myslíme, že ak sa touto cestou vydáme, tak stratíme, obetujeme seba. Ale potom objavujeme to prekvapujúce, že *"kto stratí svoj život [dosl. dušu] pre mňa, nájde ho"* (Mt 16, 25). Zistí, že nestratil seba, ale iba umelé a ohavné Ego, paródiu na samého seba. A miesto neho konečne a skutočne našiel v Bohu seba.

To, čo nazývame *duchovným životom*, je vo svojej podstate toto: navykanie si takto byť v Kristovi, byť Kristom. Modlitba je vo svojej podstate ponáraním sa do Neho, prijímaním Krista do seba. Kresťanstvo je navykaním si, trénovaním zotrvávania v Kristovi, žitia Jeho Života, konania Jeho skutkov, hovorenie Jeho slovami uprostred sveta, ktorý všetkému tomu

odporuje - aby sme sa tak mohli v tomto utvrdiť, zosilniť, dosiahnuť dokonalosť.

Áno, všetko je inak. V Kristovi túto inakosť objavujeme a spoznávame, doslova vidíme. Sme pozvaní do novej Reality, iného Sveta - a Ním je Boh, Kristus. A tak *"všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje"* (Flp 4, 13), lebo *"kto je... v Kristovi, je novým stvorením. Staré sa pominulo a nastalo nové"* (2Kor 5, 17).

Ako to opisuje Ján z Kríža na svojej kresbe Výstupu na Karmel, sú v mojom živote mnohé odbočky. Ani jedna nie je tá pravá. Končia slepo. Len jedna cesta vedie ďalej. Tá s Kristom, ku Kristovi, v Kristovi. Postupne všetko bočné a vedľajšie konči, odumiera. Ostáva len jedna cesta, tá posledná a predsa prvá. Božia. K Bohu v Bohu. Preto *"ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojim učeníkom"* (Lk 14, 33). Znakom a nástrojom toho je vnútorné ticho a mlčanie - nielen slov a myšlienok, ale aj túžob a strachov, okrem tej Jednej, ako hovorí On sám: *"staráš sa a znepokojuješ pre mnohé veci, a potrebné je len jedno"* (Lk 10, 41-42).

Kristus Boh je jediný Zmysel. Jediný cieľ. V Ňom byť, v Ňom žiť, pre Neho, podľa Neho. Všetko ostatné je druhotné, len skrze Neho. Toto je kotva a základ pre náš život! Lebo všetko ostatné prichádza a odchádza a mnohé ani nenastane, ale On ostáva a s Ním aj my. Alebo inak a polopaticky: Robiť všetko, žiť všetko, byť všetkým pre Krista, *nevesta* pre *Ženícha*, milujúca a milovaná pre Milovaného a Milujúceho. Nie pre úspech. Takto žiť je úspech! Nie pre výsledky. Toto byť je výsledok! Dokonca ani nie pre ľudí okolo nás – lebo ak naozaj žijeme pre Krista a v Kristovi, potom zároveň v Ňom a s Ním prinášame to najväčšie požehnanie a dobrodenie aj ľuďom, či už sú blízki alebo vzdialení, súčasní či budúci.

Keby len svet tušil

Keby svet tušil... Ale to je naša úloha a poslanie, pomôcť mu v tom!

"Čo je to, Izrael? Čo, že si v nepriateľskej krajine? Zostarel si v cudzej krajine, poškrvnený si mŕtvolami, prirátaný si k tým, čo klesli do podsvetia. Opustil si prameň múdrosti. Keby si bol kráčal cestou Boha, bol by si býval vo večnom pokoji." (Bar 3, 10-13)

Keby svet vo svojich kŕčoch a tápaní tušil, aká miera normality a prirodzenosti sa nachádza v Bohu! Aký Život! Aká harmónia a súlad, ktorý rieši obratom ruky všetky problémy sveta! Raj bol rajom práve preto, že v ňom všetko bolo takto Božie. V jedinej sekunde sa svet môže stať rajom... dobre. Nejaký čas by zabralo odstránenie následkov toho, že tak dlho žil vo svojom vlastnom chaose. Ale i to by už prebiehalo v atmosfére raja, atmosfére života a pokoja a radosti a hlbokého vzrušenia z pravdy.

Keby svet tušil... Možno mnohí ani my netušíme... aká to škoda! Veď Boh pripravil pre nás *"nové nebo a novú zem, na ktorých prebýva spravodlivosť"* (2Pt 3, 13) a ňou je presne takýto súlad, dokonalá harmónia, dokonalý a plný život, ktorý z toho všetkého vyrastá a v tom všetkom prúdi. A túto túžbu a smäd môžeme aspoň trochu utíšiť tým, že už tu a teraz vytvárame uprostred sveta ostrovčeky Neba - farnosť, malé spoločenstvá v nej, Cirkev.

BA aj keby sa k nám nikto nepridal... Aj keby sme svoj život takto žili iba sami v sebe v spoločenstve s Bohom a so svätými, aj tak by sme sami v sebe žili Nebo.

Len sa musíme od sveta a jeho zmätku odpútať. Vyjsť z neho. Nie, nie sme poslaní opravovať svet, lebo je v zásade neopraviteľný. Sme povolaní k niečomu inému - *ako stroskotanec, ktorý opustí stratenú loď a zachráni sa*

na brehu a potom pomáha aj iným dosiahnuť breh - aj my sme poslaní pomáhať ľuďom, aby týmto spôsobom opustili svet a dosiahli brehy Cirkvi. Najprv my sami, "aby ste boli dokonalí a neporušení a v ničom nezaostávali" (Jak 1, 4) a potom s tým pomáhať iným. Ako vraví Pavol, "aby som zachránil aspoň niektorých" (1Kor 9, 22). Neznamená to, že sa nezasadzujeme aj za spoločné pozemské dobro - ale zase len tak, ako keď ľudia pracujú na tom, aby sa loď potápala pomalšie a aby ľudia na jej palube mohli viacerí a lepšie sa dočkať záchrany, inak by sa totiž nakoniec aj tak iba utopili s loďou, ktorej samej niet pomoci.

Áno. Kristus je raj. V Kristovi je raj. Jeho Telo je raj. Byť Jeho súčasťou je žiť v Raji, žiť rajský život. *Kymáčajúca a potápajúca sa loď*, alebo pevná Skala Krista, Boha. To je voľba. Prvé je utrpenie, bolesť, smrť. Druhé je život.

Nič nechcem,...

... - ani vo svete, ani v Cirkvi. *"O jedno prosím Pána a za tým túžim, aby som mohol bývať v dome Pánovom po všetky dni svojho života, aby som pociťoval nehu Pánovu" (Ž 27, 4). Nechcem nič od Boha, chcem Jeho. Neprosím Boha pre seba o nič, prosím o Neho, prosím, aby On ma prijal, aby On bol so mnou, aby som mohol bývať v Jeho Chráme, čiže v Ňom samom a s Ním, lebo "on hovoril o chráme svojho tela" (Jn 2, 21).*

Tu sa rozhodujeme pre svätosť. Ved' aj keby sa dalo žiť v Nebi, čiže vo Svätom Bohu Svätý Život bez svätosti (a to sa nedá), z lásky k Nemu by sme túžili svätí byť, lebo by nám spôsobovalo neznesiteľnú bolesť hrešiť a tak Ho zarmucovať a pridávať bremeno Jeho utrpeniu!

Preto pokánie sprevádza "spasiteľný zármutok, ktoré cirkevní Otcovia nazvali *animi cruciatus* (trýzeň duše), *compunctio cordis* (skrúšenosť srdca)" (KKC 1431) - lebo je to osobné, je to vec lásky a bolesti nad jej zranením a zarmútením. Ako by mohol človek neplakať nad zradou Milovaného? Iba ak by nemiloval a na Boha pozeral len ako na nejakého úradníka, ktorého úlohou je *vybaviť nejaké formality a pustiť ho do Neba, ved' predsa nebol až taký zlý, aby si zaslúžil Peklo...*

Lenže Nebo, to je sám Boh. Byť v Nebi znamená byť zamilovaný do Boha a práve láskou byť v Ňom a On v nás, ved' "*Boh je láska; a kto ostáva v láske, ostáva v Bohu a Boh ostáva v ňom*" (1Jn 4, 16). A ak Boha milujeme - potom plačeme nad svojím hriechom, potom naozaj už nikdy nechceme ani najmenej hrešiť, túžime ak by aj nie kvôli sebe, ale kvôli Nemu, Jemu na radosť byť svätí. A netúžime po ničom na Nebi ani na zemi, iba po Ňom samotnom, po Jeho Láске, po tom, byť s Ním, v Ňom, pre Neho. V tejto láske s Kristom voláme: "*Abba, Otče!... Nie čo ja chcem, ale čo ty*" (Mk 14, 36)!

Láska je to, o čo ide

Milujem Boha - a preto pre Neho žijem, Jemu slúžim, s radosťou a vďačnosťou, ved' "*my milujeme, pretože on prvý miloval nás a vydal seba samého Bohu za nás ako dar a obeť ľúbeznej vône*" (1Jn 4, 19; Ef 5, 2).

Milujem Boha kvôli tomu čím a akým Je - a pretože milujem takým byť, takýto spôsob bytia, takúto podobu, zo všetkých síl sa Mu usilujem pripodobniť, ako to aj Písmo hovorí, že "*napodobňujte Boha ako milované deti*" (Ef 5, 1) a že "*každý, kto má túto nádej v neho, usiluje sa byť čistý, ako je on čistý*" (1Jn 3, 3) - pretože byť takými milujeme, túžime, dychtíme a

celým srdcom vd'ačíme Bohu za to, že takými byť môžeme, že nám *"dal moc stať sa Božími deťmi: tým, čo uverili v jeho meno, čo sa nenarodili ani z krvi, ani z vôle tela, ani z vôle muža, ale z Boha"* (Jn 1, 12-13).

Milujem Boží spôsob života - a preto aj sám túžim žiť ako On žije, konať, ako a čo On koná, žiť život spoločenstva, aké On v Trojici žije. Milujem tak žiť a preto túžim tak žiť, *"aby sme tak, ako bol Kristus vzkriesený z mŕtvych Otcovou slávou, aj my žili novým životom. Lebo ak sme s ním zrástli a stali sa mu podobnými v smrti, tak mu budeme podobní aj v zmŕtvychvstaní"* (Rim 6, 4-5).

Milujem konať Skutky Boha, veď On sám hovorí a ponúka, že *"kto verí vo mňa, bude konať skutky, aké ja konám, ba bude konať ešte väčšie, lebo ja idem k Otcovi. A urobím všetko, o čo budete prosiť v mojom mene, aby bol Otec oslávený v Synovi"* (Jn 14, 12-13) a ja to s radosťou prijímam, je mojou pasiou a záľubou s Bohom v Bohu Božie Skutky konať a aj takto byť s Ním a v Ňom, stále hlbšie, stále viac! To je jedno z poznávacích znamení, že naozaj milujem, On sám hovorí, že *"ak ma milujete, budete zachovávať moje prikázania. A ja poprosím Otca a on vám dá iného Tešiteľa, aby zostal s vami naveky"* (Jn 14, 15-16).

Láska. Tak prosté to je. *Sola caritas!* *"My vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme... Kto nemiluje, ostáva v smrti"* (1Jn 3, 14).

Kde je láska, tam nie sú žiadne problémy. Vo všetkom hľadáme na Pána a spoločne s veľkou starostlivosťou rozlišujeme, čo je Božie, čo zodpovedá Božiemu Životu, čo zodpovedá Jeho vôli, aby sme potom hneď a čo najlepšie tak žili a konali, plní pasie z toho, že tak žijeme, plní radosti z toho, že to môžeme!

Len keď sa láska vytratí, keď nemilujeme Boha, keď nemilujeme byť ako On, *"pred jeho tvárou svätí a nepoškrnení v láske"* (Ef 1, 4), keď

nemilujeme a nedychtíme žiť ako On ani nie je našou záľubou a vášňou Jeho skutky konať, keď nedychtíme s Ním a v Ňom aj medzi sebou vzájomne Jeho trojičný život žiť - no, potom sa nám vracia *farizejstvo, zákonníctvo*, potom sa vracajú spory a sváry, sebecko, pýcha, súdenie, lenivosť, lakomstvo, ako vyčíta Pán: "*Mám však proti tebe to, že si zanechal svoju prvotnú lásku. Preto si spomeň, odkiaľ si padol, rob pokánie a konaj ako prv. Ak nie, prídem na teba a pohnem tvoj svietnik z jeho miesta — ak nebudeš robiť pokánie*" (Zjv 2, 4-5).

Evanjelizovať znamená prebudiť v druhom lásku k Bohu, lásku a túžbu prijať Boží Dar môcť byť ako Boh, zbožštiť sa.

Duchovný život znamená neustále hľadiť na Pána očami lásky, kontemplanovať Ho a stále viac sa stvárňovať podľa Jeho Kráasy. Milovať to, veriť, že je to možné, že naozaj môžeme - a potom to s pasiou konať! Práve tento neprestajný pohľad na Boha a Jeho Krásu v nás lásku neustále živí spolu s dychtivou túžbou vo všetkom sa Mu podobat' a tak byť s Ním a v Ňom.

Toto je podstata Božieho synovstva, že "*čo robí Otec, to robí podobne aj Syn*" (Jn 5, 19), pretože miluje Otca a miluje byť ako Otec a presne toto ho robí synom, čiže Otcovi podobným, na obraz Otca. Táto podobnosť je podstatou synovstva, ako hovorí Ježiš: "*Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, čo vás prenasledujú, aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je na nebesiach. Ved' on dáva slnku vychádzať nad zlých i dobrých a posiela dážď na spravodlivých i nespravodlivých. ... Vy teda buďte dokonatí, ako je dokonatý váš nebeský Otec*" (Mt 5, 44-45.48).

Celé je to o láske. *Sola caritas*. Láska je všetko. Bez nej nič, ani zákon, ani viera nič neznamenajú, iba "*viera činná skrze lásku*" (Gal 5, 6). Ved' "*keby som mal takú silnú vieru, že by som vrchy prenášal, a lásky by som nemal, ničím by som nebol*" (1Kor 13, 2).

Svätá omša nie je nič iné, než slávenie tejto lásky, extáza, spoločné vírenie milujúceho Boha a milujúceho človeka v jedinom mystériu Eucharistie!

Ak je láska životom Neba,...

... potom *misia* je životom lásky. Lebo ak niekoho milujeme, tak mu slúžim, staráme sa oňho, pomáhame mu stať sa tým najlepším možným. Čiže spaseným. Synom, dcérou Boha. Ak nie, potom ho nemilujeme. A "*kto nemiluje, ostáva v smrti. Kto nemiluje, nepoznal Boha, lebo Boh je láska. Kto nemiluje brata, ktorého vidí, nemôže milovať Boha, ktorého nevidí*" (1Jn 3, 14; 4, 8.20). Preto znakom lásky, znakom veľkej lásky, znakom toho, že niekto už dozrel do veľkosti nebeského života je, že "*bude sluhom všetkých*" (Mk 10, 44). Prosto preto, že ich miluje. Prosto preto, že mu na nich celkom normálne a obyčajne záleží.

A to platí aj o Cirkvi. O farnosti. Farnosť je spoločenstvo ľudí, ktorí milujú ľudí okolo seba, túžia preto po tom, aby títo ľudia boli spasení a šťastní. Preto sa spojili a spoločne denno-denne vyrážajú každý do sveta, pod zámienkou susedstva, zamestnania, záľub, školy, zábavy, všetko využívajú na to, aby sa dostali k ľuďom, ktorých milujú, na ktorých im záleží, "*aby svojim spoluobčanom nekresťanom zvestovali Krista slovom a skutkom a pomáhali im plne prijať Krista*" (porov. Ad gentes 16).

Vari aj denne prichádzajú k stolu Eucharistie, aby sa posilnili Chlebom z Neba, stále užšie spájali s Kristom, aby "*posilnení týmto pokrmom*" (porov. 1Krľ 19, 8) išli znova a znova naspäť do sveta, aby tam plnili svoju misiu a

zachraňovali a slúžili ľuďom, ktorých si po vzore Otca zamilovali vrúcnu láskou - nie preto, že sú skvelí a dobrí a zábavní, často naopak, ale preto, že oni sa stali synmi a dcérami Boha a v tomto podobnými Otcovi.

Preto sa aspoň raz týždenne stretajú, nielen aby sa spoločne modlili, nielen aby spoločne sa vzdelávali a radi vo svojom synovstve i v schopnosti služby, ale aj preto, aby sa spolu radili, jeden druhému radili, ako čo najlepšie konať túto misiu, ako prekonať prekážky, ako pri nej spolupracovať. Aby sa navzájom potešili, povzbudili, pookriali jeden pri druhom navzájom.

A potom zase zostupujú, ako kedysi učeníci z Vrchu premenenia, späť, do sveta, medzi ľuďmi tam dole, aby pokračovali vo svojej misii detí Boha uprostred detí sveta. Ved' ako by mohli ostať hore na vrchu s Pánom, keď dole hynú ľudia, hynú tí, ktorých milujú, tí, za ktorých ich Pán vyliat vlastnú Krv?

Táto služba, táto misia, - nie je to nejaká práca, povinnosť, ktorú si splníme a hotovo. Je to vec srdca. Vec lásky. Preto nemá hranice. Nikdy nekončí. Nikdy nenastane žiadne "už je dost". Je to to, čo ako synovia a dcéry Boha s radosťou žijeme. Ak by sa táto misia stala povinnosťou a ak by sme sa dokonca pred ňou vyhovárali a boli k nej vlažní - potom je čas na hlboké pokánie, pretože v nás vychladla láska, ako vraví Ježiš: *"Pretože sa rozmnoží nepravosť, v mnohých vychladne láska. Ale kto vytrvá do konca, bude spasený"* (Mt 24, 12-13) - do konca v láske. A teda do konca v jej misii.

Bez tejto misie omša či stretká strácajú zmysel. Načo posilnenie, ak sme iba "eucharistickí darmožráči", ktorí jedia ale nerobia? K čomu stretko, ak je to len súkromný klub a príjemné posedenie bezcitných ľudí, ktorých okrem seba nikto iný netrápi? K čomu modlitba, ak v nás nie je láska? Láska a misia sú jedno. Kde niet oddanosti misii, niet lásky. A kde niet lásky, tam je *"iba hrozné očakávanie súdu a žiara ohňa, ktorý strávi protivníkov"* (Hebr 10, 27), smrť a zatratenie pre ľudí tvrdého srdca. Ako vraví Ježiš: *"Mám... proti*

tebe to, že si zanechal svoju prvotnú lásku. Preto si spomeň, odkiaľ si padol, rob pokánie a konaj ako prv. Ak nie, prídem na teba a pohnem tvoj svietnik z jeho miesta — ak nebudeš robiť pokánie" (Zjv 2, 4-5).

A ak nevieme, kde pokánie a obrátenie začať - počujme slová Písma: "*My milujeme, pretože on prvý miloval nás*" (1Jn 4, 19). Záhľad sa na Krista, na Jeho Lásku k Tebe! A ak ťa ani ona nepohne k pokániu a k tomu, aby si aj sám miloval, ako On miluje teba a všetkých ľudí - potom ti niet pomoci a si stratený!

Krátko a stručne, milujete ľudí? Potom nepotrebujete žiadne ďalšie vysvetlenia ani povzbudenia, "*lebo nás ženie Kristova láska*" (2Kor 5, 14). A ak nemilujete - potom nič nepomôže tomu, kto sa rozhodol kašľať na druhých a sebecky sa starať iba sám o seba!

Dôvod milovať

Prečo by sme totiž mali? Aj keď láska znamená dávať a nič za to nežiadať späť, predsa aj toto musí nejaký dôvod mať.

Bez Krista ho hľadáme v tomto svete. Nachádzame? Neviem. Svet a jeho stav naznačuje, že najskôr nie. Máme známych. Kamarátov. Ale niekoho, koho naozaj verne a oddane a obetavo milujeme? Možno keď sme zamilovaní a túžime ho k sebe pripútať, získať ho. Ale to už nie je láska. To je lov.

V Kristovi... Krista nepotrebujeme získať, sám k nám prišiel. Nepotrebujeme Ho k sebe pripútať, sám sa nami pri Vtelení zjednotil a

spojil tak, že On s nami naozaj je jedno. Čo teda? Stačí to prijať. Stačí začať s Ním žiť.

Jeho životom je Láska. Nie tá jej romantická karikatúra. Nie povrchná a sebecká zamilovanosť. Láska. Jeho životom je starosť o všetkých a o všetko a zdieľanie svojho božského života so všetkými: *"Ty, prameň života, stvoril si všetko, aby si svoje stvorenia bohato obdaril požehnaním a mnohé z nich oblažil jasom svojho svetla"* (4. Eucharistická modlitba). Je Otcom všetkému, čo je, *"lebo všetko, čo je, miluješ a nič nemáš v nenávisti z toho, čo si urobil; lebo keby si bol nenávidel niečo, nebol by si to utvoril"* (Múdr 11, 24). Žiť s Bohom znamená takto milovať s Bohom.

Milovať s Bohom a milovať Boha, ktorý *"prvý miloval nás"* (1Jn 4, 19). Boh. Kristus. Toto je jediný dôvod a jediný základ dokonalej lásky. Lásky nepodmienečnej, lásky dávajúcej sa, lásky vernej a oddanej, ktorá je súčasne radosťou a životom, ktorá aj keď sa obetuje, nie je obetou - lebo sa obetuje v ladnom a nádherom súzvuку, jednote s Milovaným Milujúcim.

Táto spoločná láska ľudí s Bohom nás vnáša do Neba. Preto Ján hovorí, *"že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Milovaní, milujme sa navzájom, lebo láska je z Boha a každý, kto miluje, narodil sa z Boha a pozná Boha. Kto nemiluje, nepoznal Boha, lebo Boh je láska. Milovaní, keď nás Boh tak miluje, aj my sme povinní milovať jeden druhého. Boha nikto nikdy nevidel; ale keď sa milujeme navzájom, Boh ostáva v nás a jeho láska v nás je dokonalá. A že ostávame v ňom a on v nás, poznávame podľa toho, že nám dal zo svojho Ducha"* (1Jn 3, 14; 4, 7-8.11-13). Kto nemiluje s Bohom, nežije s Bohom a teda ani nepozná Boha, veď s Ním nežije. Kto ale s Bohom takto miluje, ten s Bohom žije, ostáva v Bohu a Boh v ňom - prostredníctvom Ducha Lásky, ktorý nás preniká. A preto *"kto ostáva v ňom, nehreší"* (1 Jn 3, 6) - lebo žije lásku so všetkými jej dôsledkami a láska je opakom hriechu. A zase *"kto hreší, ten ho nevidel, ani nepoznal"* (1 Jn 3, 6), lebo ak hreší,

nežije lásku a ak nežije lásku, nemá spoločenstvo s Bohom a teda ako by Ho mohol vidieť a poznať? Preto *"Kto nemiluje, ostáva v smrti"* (1Jn 3, 14).

Preto *"viera bez skutkov je neúčinná, lebo ako telo bez ducha je mŕtve, tak je mŕtva aj viera bez skutkov"* (Jak 2, 20.26) - lebo neobsahuje lásku, ktorá je v samom srdci konaním, spoločným konaním milujúcich voči milovaným. Takouto vierou bez lásky a bez skutkov *"aj diabli veria"* (Jak 2, 19). Význam má naozaj iba *"viera činná skrze lásku"* (Gal 5, 6), čiže viera, ktorá nás skrze lásku do Neba Lásky aj naozaj priviedla a teda aj spasila. Bez lásky je sama viera úplne nanič, ako píše Pavol, že *"keby som mal takú silnú vieru, že by som vrchy prenášal, a lásky by som nemal, ničím by som nebol"* (1Kor 13, 2).

Sme tí, ktorí nerobia rozdiely

"Bratia moji, nespájajte vieru v nášho Pána slávy, Ježiša Krista, s nadŕžaním osobám. Lebo ak príde na vaše zhromaždenie muž so zlatým prsteňom a v skvostnom rúchu a príde aj chudobný v chatrnom odeve a vy si všimnete toho, ktorý je oblečený do nádherného rúcha, a poviete: "Ty sa posad' pekne tu!", ale chudobnému poviete: "Ty si staň tam, alebo si sadni k mojej podnožke!", vari nerobíte rozdiely medzi sebou a nestali ste sa zlomyseľnými sudcami?!" (Jak 2, 1-4)

Svetské rozdiely pre nás nič neznamenajú a pred Bohom sme si všetci rovní vo veľkosti rovnako ako v malosti. Kresťan nerobí rozdiely medzi ľuďmi,

vrátane seba. Je si rovný so všetkými. *"Preto odteraz nepoznáme nikoho podľa tela"* (2Kor 5, 16).

Veľkosť a malosť tak pre nás nakoniec strácajú význam. V Bohu už nie sme ani veľkí, ani malí, prosto už iba sme - a toto bytie v Bohu presahuje všetky pozemské kategórie.

Podľa tohoto poznať kresťana, poznať kresťanstvo. Podľa tohto poznať pravdivosť viery a obrátenia. Nielen podľa tohto, samozrejme, ale bez tohto, bez tejto slobody obrátenie ani viera ešte nie sú dokonalé. Veď to ľudia sveta delia ľudí na väčších a menších zo strachu pred nimi alebo zo sebeckej túžby zviest' sa popri ich postavení - alebo naopak potvrdiť svoje svetské postavenie voči tým, ktorých majú za menších od seba.

Ako by však mohol veriaci a obrátený človek, ktorý pozná a vidí pravdu a srdcom už žije v Nebi, takto konať? To je nemožné! Veď už vie, žije a vidí, že *"niet rozdielu: veď všetci zhrešili a chyba im Božia sláva; ale sú ospravedlnení zadarmo jeho milosťou, vykúpením v Kristovi Ježišovi. Niet rozdielu... , lebo ten istý je Pán všetkých, bohatý pre všetkých, ktorí ho vzývajú"* (Rim 3, 22-24; 10, 12). Všetci rovnako malí, všetci rovnako veľkí, všetci rovnako milovaní Otcom, všetci rovnako zmierení Kristom, ako vraví Písmo, že *"v Kristovi Boh zmieril svet so sebou a nepočítal ľuďom ich hriechy. A nám odovzdal slovo zmierenia"* (2Kor 5, 19) - a nie vydeľovania sa, súdenia či povyšovania sa!

Ale to a takto dokáže iba obrátený človek, veriaci, už presťahovaný do Neba, srdcom už naozaj žijúci v Bohu, v Kráľovstve! Iba ten ľudí vidí týmto spôsobom, aj samého seba. Prosto je.

Svetlom v temnote

Svet je strašlivé, desivé a odporné miesto - nie preto, že ho tak Boh stvoril, ale preto, že ľudia ho tak odporne skazili a zasvinili. Kam pozrieme, tam je sebeckosť, tam je pýcha, tam je nespravodlivosť, tam je ubližovanie, lož, pretváranka, útlak, bolesť, utrpenie, bezcitnosť, lakomstvo, chtivosť, zrada, bezohľadnosť, útlak slabých, zákernosť silných, zničené životy, zničené osudy. Bieda a zmar. Ľudia žijúci ako tie hoviadka, s očami upretými do zeme - alebo podliatymi krvou.

No a mali by to byť kresťania, ktorí ako synovia a dcéry Boha, slobodní od sveta a uzdravení z jeho obľúznenia, vnášajú do tohto sveta aspoň trochu svetla, trochu dobra, trochu nádeje! Tak o tom, o nich, o nás, hovorí Ježiš: *"Vy ste soľ zeme. Ak soľ stratí chuť, čím ju osolia? Už nie je na nič, len ju vyhodit' von, aby ju ľudia pošliapali. Vy ste svetlo sveta. Mesto postavené na návrší sa nedá ukryť. Ani lampu nezažnú a nepostavia pod mericu, ale na svietnik, aby svietila všetkým, čo sú v dome. Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je na nebesiach"* (Mt 5, 13-16).

Aj preto sa zhromažďujeme a tvoríme cirkev, farnosť - lebo vo svete už nenachádzame žiadne zaľúbenie, túžime ale uprostred sveta vytvoriť malý ostrov, bunku, spoločenstvo, kde sa už teraz žije život Kráľovstva podľa Zákona Kráľovstva, ktorým je svätosť - dokonalé dobro, dokonalá láska, nepoškvrnenosť od sveta.

Sú ľudia, ľudia sveta, ktorí si svet a všetko to jeho bahno obľúbili a cítia sa v ňom ako doma. A iní sa s tým aspoň zmierili a snažia sa po svetsky vo svete žiť a nejakým spôsobom prežiť. Ale to nie je prípad tých, ktorí uvideli Božie Svetlo a uchvátila ich Nestvorená Krása a ktorí pochopili, že svet môže

vyzerat' aj inak, život môže vyzerat' aj inak, že nie sme odsúdení byť väzňami tohto sveta! A tak chápeme slová Písma: "*Nemilujte svet, ani to, čo je vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska*" (1Jn 2, 15). Naozaj nie je možné milovať Božiu Krásu, čírosť, čistotu, svätosť, dobro a lásku a pritom mať v sebe náklonnosť a sympatie pre ošklivosť, zákernosť, zmrzačenosť, zlobu a sebeckosť sveta! Naozaj to možné nie je!

Ked' všetko zmizne,...

... keď zmizne strach a lakomstvo, keď zmizne žiadostivosť a závisť, keď zmizne pýcha a súdenie, keď zmizne porovnávanie sa a boj, keď všetko stíchne, čo ostane? To, čo je. Boh. My v ňom. A láska.

Láska, ktorá je tak prostá, ako dýchanie. Ako samo bytie. Nepotrebuje žiadne motívy, dôvody, žiaden vnútorný boj. Jednoducho je. Láska a bytie, milovať a žiť, oboje sa stáva jedným a my sa konečne začíname podobať Bohu, ktorý Je a ktorého Bytím je Láska.

A tam sa láska stáva naozaj dokonalou, pretože ju viac nezaťažuje nič vedľajšie ani jej neodporuje nič sebecké, ale sama je všetkým. Áno. Bez žiadostivosťou. Bez strachu. Uvoľnene. V pokoji. Prirodzene. A "*túto slobodu nám vydobyl Kristus. Stojte teda pevne a nedávajte sa znova zapriať do jarma otroctva*" (Gal 5, 1)! Lebo ako hovorí, "*bezo mňa nemôžete nič urobiť*" (Jn 15, 5), veď len v ňom je táto sloboda možná.

... a zrazu sa človek stáva úplne novým, iným človekom. Vlastne nie. Po prvý raz *prestáva* byť iným človekom. Stáva sa sebou. Vnútorným pravým Ja.

Patríme k Bohu

Je pre nás prirodzené žiť v Bohu s Bohom.

Hľadáme spôsoby, ako nejako zväčšiť svoju moc a svoje schopnosti a pritom Boh sám hovorí: "*Ak ostanete vo mne a moje slová ostanú vo vás, proste, o čo chcete, a splní sa vám to*" (Jn 15, 7)! Či to nie je viac, než všetka moc aj toho najschopnejšieho človeka samého osebe?

A predsa, kto takto ostáva v Bohu, už ho nezaujímá moc. Pretože ako vraví Písmo, "*Boh je láska; a kto ostáva v láske, ostáva v Bohu a Boh ostáva v ňom*" (1Jn 4, 16). Jedine láskou sa dá byť v Bohu a mať tak účasť na onom prisľúbení "*proste, o čo chcete, a splní sa vám to.*" Lenže láska už nehľadá seba, netúži "*to využiť na svoje nárúživosti*" (Jak 4, 3). Hľadá záujmy milovaného a túži po schopnosti slúžiť. A takáto láska dostáva všetko a všetko jej je k dispozícii, dokonca aj keby taký človek nebol kresťan a nepoznal Krista Boha podľa mena, ako píše budhistický tibetský láma Yongden: "*Pre človeka, čo má srdce naplnené láskou k bytostiam, sú všetky poklady sveta dostupné a môže si z nich vziať koľko chce, aby zmiernil ich biedu. Rozkáže, a voda v potoku sa zmení v mlieko, kameň v maslo...*"

Celé kresťanstvo je o procese oslobodenia sa od sebeckého a pyšného Ega, plného strachu a žiadostivosti, ktoré nás odsudzuje do vyhnanstva ďaleko od Boha - a o návrate do prirodzeného stavu, pre ktorý sme boli stvorení a tým je život v dokonalej jednote s Bohom v láske, "*ktorá je zväzkom dokonalosti*" (Kol 3, 14).

Poviete, prečo potom Ježiš hovorí o viere ako podmienke vypočutia modlitby? Pretože kým neveríme Bohu ani Evanjeliu, ako by sme mohli zanechať svoje Ego, svoj strach i svoju sebeckú žiadostivosť? Len v dôvere môžeme tieto ohavné bremená úplne opustiť a stať sa tak slobodní pre lásku!

Bez viery je láska nemožná. A bez lásky je viera neúplná a neúčinná. Uveriť znamená opustiť Ego a začať milovať, lebo sebestvo už viac nemá miesto ani nedáva zmysel. Preto skutočná viera je len *"viera činná skrze lásku"* (Gal 5, 6).

Kým neveríme v Boha ako v Otca, je pre nás Boh nevyspytateľný a spoliehanie sa na Neho neisté. Alebo je pre nás niekto nie až tak úplne skutočný - veríme v Neho skôr ako v možnosť, v niekoho, kto možno je, než v niečo skalopevne isté. Nemáme odvahu sa Mu úplne zveriť a úplne sa na Neho spoliehať. Stále si radšej nechávame nejaké poistky v podobe čohokoľvek vlastného - majetku, vlastnej vôle,... Viera znamená odvážiť sa toto všetko opustiť a nasledovať Toho, ktorý hovorí, že *"ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom"* (Lk 14, 33) - a to je bez viery naozaj nemožné! Ale ak to urobíme, potom prichádza aj skúsenosť: *"Potom im povedal: "Chýbalo vám niečo, keď som vás poslal bez mešca, bez kapsy a bez obuvi?" Oni odpovedali: "Nie.""* (Lk 22, 35).

Potom už neostáva nič, iba láska. Žiadna túžba po moci, žiadna túžba po sláve a uznaní, žiadna túžba po majetku, iba láska, iba služba lásky, túžba slúžiť v láske. A vtedy, v tejto láske a jedine v nej ostávame v Tom, ktorý hovorí, že *"neprišiel, aby sa dal obsluhovať, ale aby slúžil a položil svoj život ako výkupné za mnohých"* (Mk 10, 45) - a On v nás. A netúžime po ničom inom preto, že toto prebývanie v Bohu sa nám stalo rozkošou, novým zmyslom nášho bytia a života, po ňom túžime a ako Pavol *"všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána. Preň som všetko stratil a pokladám za odpadky, aby som získal Krista"* (Flp 3, 8).

A znova, nie je to namáhavé vzopätie sa. Je to uvoľnenie sa, uvoľnené poddanie sa Bohu, Jeho láske, ako Otcovi, Bratovi, Záchrancovi. Uvoľnenosť od sebestva a krčov strachu. Pokoj.

Peklo

To je, keď človek povie Bohu: *Sorry, Bože! Ja chcem byť bohom sám osebe, bez Teba. Mať vlastnú istotu, nie spoliehať sa na tie Tvoje. Založiť si vlastné kráľovstvo a podľa seba, nie žiť v tom Tvojom.*

No a Boh ho nechá ísť - lebo stvoril človeka slobodného a teda jeho slobodu rešpektuje. Absolútne.

A človek si naozaj začne budovať vlastné kráľovstvo, ďaleko od Boha a bez Boha a skúša v ňom vládnuť podľa seba - no a peklo, to je už len prostý výsledok. A ako inak by mohlo dopadnúť čokoľvek založené na sebestva a na pýche?

Pretože ak by ho chcel naozaj postaviť na láske, potom aj keby ho začal budovať sám, nakoniec by skončilo ako súčasť Kráľovstva Boha, v Bohu a s Bohom, pretože nikam inam by ho láska priviesť nemohla a žiadna láska nevylučuje ani neodmieta žiť s tým, kto nás miluje, milovať Milujúceho - veď miluje ešte aj nepriateľov, o čo viac potom Boha, ktorý nás miluje do krajnosti a ktorý buduje presne takéto Kráľovstvo dokonalej Lásky? A láska spája, nie rozdeľuje! Preto je len jeden Boh, hoci v troch osobách - lebo je láskou. Preto môže existovať miliarda pekiel, pre každého zatratenca jeho vlastné a osobné - ale Nebo, Kráľovstvo lásky, je zo samej podstaty len jedno!

A tak láska vedie neomylné do Neba rovnako, ako pýcha a sebestvo nakoniec vždy a neomylné stvorí peklo...

Svet je naše ihrisko

"Ježiš im vravel: "A nie je napísané vo vašom zákone: "Ja som povedal: Ste bohmi"?"" (Jn 10, 34)

Sme bohmi a svet sa stal našim ihriskom, aby sme sa na ňom naučili vládnuť - veď k tomu sme boli pri krste pomazaní svätou krizmou, na znak, že sme dostali účasť a podiel na postavení, úrade a poslaní Krista Kňaza, Proroka ale aj Kráľa! Veru, aj za kráľov sme boli pomazaní vo sviatosti, ktorá s nás urobila v Synovi synov a v Bohu bohov!

Svet je naše ihrisko, akoby *hračka detí Boha*, aby sme sa v nej učili vládnuť. Nie po svetsky, na to nás Ježiš upozornil rovno a priamo, že *"vládcovia národov panujú nad nimi a mocnári im dávajú cítiť svoju moc. Medzi vami to tak nebude"* (Mt 20, 25-26). My sa učíme inému spôsobu vlády a kraľovania, tomu, o ktorom sám Syn a Kráľ hovorí, že On sám *"neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť a položiť svoj život ako výkupné za mnohých"* (Mt 20, 28). Takto koná skutočný Kráľ, Božský Kráľ. Takto sa učíme kraľovať s Ním a podľa Neho aj my. A len s takýmto kraľovaním je spojený prísľub a odmena Kráľa: *"Ak mi niekto slúži, nech ma nasleduje! A kde som ja, tam bude aj môj služobník. Kto bude mne slúžiť, toho poctí Otec. Toho, kto zvíťazí, posadím vedľa seba na mojom tróne, ako som aj ja zvíťazil a zasadol som s mojím Otcom na jeho tróne"* (Jn 12, 26; Zjv 3, 21).

Ukázal nám aj cieľ tejto služby a tejto vlády, keď hovorí o úrade kráľa ako o práci pastiera a vysvetľuje: *"Moje ovce počúvajú môj hlas, ja ich poznám a ony idú za mnou. Ja im dávam večný život. Nezahynú nikdy a nik mi ich nevytrhne z ruky. Aj svoj život položím za ovce. Mám aj iné ovce, ktoré nie sú z tohoto ovčince. Aj tie musím priviesť a budú počuť môj hlas; a bude jedno stádo a jeden pastier"* (Jn 10, 27-28; 15-16). Neskôr tento cieľ Božej

vlády zopakuje Pavol, že Božím zámerom je "zjednotiť v Kristovi ako v hlave všetko, čo je na nebi aj čo je na zemi" (Ef 1, 10).

A tak sa našou záľubou, koníčkom, vášňou stal svet a vládnutie svetu - po spôsobe Krista. Hľadáme na svet ako *pastier na svoje stádo, ako farmár na svoje hospodárstvo, ako záhradník na svoje záhony*. Pozeráme a vášnivo pracujeme na jeho vzrastie a zveľadení č dobre, krásne, v nesmrteľnosti a spásne ako tí, ktorí "*vytrvalosťou v dobrých skutkoch hľadajú slávu, česť a nesmrteľnosť*" (Rim 2, 7) pre všetkých. Vášnivo a so zápalom hľadáme nové a stále lepšie spôsoby, ako to dosahovať, práve tak, ako to robia *farmár či záhradník, ktorí tiež hľadajú spôsob, ako čo najviac zvýšiť svoje výnosy, čítajú, študujú, skúšajú nové metódy, postupy, prostriedky - a ak sa niečo neosvedčí, hľadajú nové a lepšie, a ak sa niečo osvedčí, hľadajú, ako to urobiť ešte lepším*. Ako kresťania robíme to isté - len našim poľom je svet a výnosom ľudia zachránení a vyšľachtení pre Nebo.

A prečo toto všetko? Lebo sme synmi Boha, bohmi a kráľmi v Kristovi, ktorý je, čujme, "*Kráľ kráľov a Pán pánov*" (Zjv 19, 16), nie sluhov či otrokov! Tak, ako *stredom pastierovho sveta je jeho stádo, ako stredom sveta farmára je jeho farma a polia a stáda*, stredom nášho sveta je sám svet, ľudia, ľudstvo - a nádherná stavba Božieho Kráľovstva, Nebeského Jeruzalema, ktorá uprostred sveta rastie, do ktorého sme boli sami vbudovaní inými a teraz ho my sami v Kristovi budujeme pridávaním ďalších ľudí. A vari by to mohlo byť inak? U ľudí, ktorí s radosťou uverili Evanjeliu o Kráľovstve? Ktorí s radosťou, jasotom a vďakou prijali Boží Dar a stali sa bohmi a kráľmi? Čo už by len malo a mohlo byť našou záľubou a vášňou a radosťou a vzrušením a rozkošou, než práve toto, bohmi a kráľmi uprostred sveta byť, žiť, konať to? O tom predsa kresťanstvo je!

Alebo inak: sme deti Kráľa, ktorý nám zveril do správy ako provincie časti svojho kráľovstva: pracovisko, rodinu, susedstvo, klub, náš *oikos*, aby sme ho spravovali, zveľadili, ideálne povzniesli k sláve Božích detí, ako sme my.

Nedal nám k tomu armádu ani silu donucovať, "lebo jeho kráľovstvo... sa *vzmáha... láskou*" (KKC 160). Preto nás vystrojil inou mocou, ako o nej hovorí: "Hľa, ja na vás zošlem, čo môj Otec prisľúbil. Preto zostaňte v meste, kým nebudete vystrojení mocou z výsosti! Tých, čo uveria, budú sprevádzať tieto znamenia: v mojom mene budú vyháňať zlých duchov, budú hovoriť novými jazykmi, hady budú brať do rúk a ak niečo smrtonosné vypijú, neuškodí im; na chorých budú vkladat' ruky a tí ozdravejú" (Lk 24, 49; Mk 16, 17-18).

Naozaj nie sme cez kopirák

Cesta k svätosti každého z nás bude iná. Nielen v tom zmysle, že jeden bude v rodine, iný v reholi, ďalší ako kňaz, a ďalší ako panna či slobodný. Ani nie v tom zmysle, že niekoho Pán pozve na cestu viac činnú a iného na cestu viac kontemplatívnu. Myslím, že je tu ešte jedna rovina rozdielov.

Každý z nás sa narodil do inej situácie. Mal iného otca a inú matku, žil v inej rodine. Má inú a jedinečnú skúsenosť z rodiny, v dobrom alebo v zlom. Má jedinečnú minulosť a skúsenosť svojho vlastného života. Má odlišnú povahu, odlišný pohľad na svet a veci v ňom, na život, na seba. Vytvoril si svoju vlastnú stratégiu prežitia.

Preto aj k Bohu bude každý pristupovať inak. Iná bude jeho cesta k svätosti - už len preto, že smäd, žiadostivosť a strach hriechu sa u každého budú prejavovať nejakto inak - nakoniec, dobre to vidíme: niekto svoju prázdnotu naplňa čítaním, niekto je vorkoholik, niekto baží po peniazoch, iný po

zážitkoch, ďalší po adrenalíne, ďalší sa našiel v umení a iný pestuje svoje telo a ďalší sedí a zábava sa, hrá hry alebo len čumí do telky. Každý z týchto ľudí potrebuje iným spôsobom iné podoby a prejavy hriechu odstrániť, vyliečiť, každý potrebuje inú terapiu.

Ak sa na to pozrieme, uvidíme, že naozaj to tak je. Každý svätý opisuje v zásade rovnakú, ale v prejavoch odlišnú cestu svojej svätosti. Jeden vyzdvihuje neustále oplakávanie hriechov, ďalší vebí radosť, veselosť a jasanie. Jeden chváli prísnu a neveriteľne tvrdú askézu, ďalší od nej naopak odrádza a považuje ju za nebezpečnú. Jeden chváli samotu pustovníkov a kláštorov, iný spoločenstvo a ďalší angažovanie sa vo svete. Jeden odporúča dlhé hodiny modlitby, ďalší naopak vebí činnosť. Pre jedného je Boh viac otcom, pre iného matkou, pre ďalšieho bratom, inému ženíchom a zase ďalšiemu kráľom, pánom a sudcom. Zbožnosť jedného je vážna a vznešená, iného neformálna až bláznivá, jeden je príkladný v každom pravidle, iný je vskutku *jurodivý*, jeden študuje a vebí poznanie, iný sa chváli svojou prostotou. Jedného uchvacuje krása a vznešenosť kráľovskej latinskej liturgie, kadidla, vysokých sviec a *gregoriánu*, iného chytá za srdce bezprostrednosť stolovania na Večeri s Pánom pri jednoduchom rodinnom stole učeníkov, sedenie na zemi a jemný zvuk gitary a bonga k tomu ... Kto z nich má pravdu?

Každý. Lebo každý na svojej ceste svätosti vychádzal z inej minulosti a z inej skúsenosti a z inej situácie a stavu, v ktorom bol. Každý bol v niečom napred a v niečom zaostával. Každý mal iný spôsob vnímania sveta a života ale aj prijímania Evanjelia. A tak každý jeden potreboval práve tú svoju jedinečnú cestu, ktorá posilnila jeho dobré stránky, ale hlavne liečila a riešila to, v čom zaostával. Na konci ale každý touto svojou cestou dosiahol dokonalosť.

Presne tak aj pre nás jestvuje cesta, na ktorú nás Pán pozýva, nadá vlastná, osobná. Len musíme veľmi dôkladne rozlišovať, ideálne aj s pomocou

dobrého duchovného vodcu a s pomocou komunity, ktorí nám s rozlišovaním pomôžu. Lebo ľahko sa môže stať, že to vezmeme len ako výhovorku, aby sme vo svojej pohodlnosti a lenivosti nemuseli kráčať po tejto ceste zdokonaľovania. Tak pred tým varuje už Pavol, keď hovorí: "*Ste povolani pre slobodu, bratia, len nedávajte slobodu za príležitosť telu, ale navzájom si slúžte v láske*" (Gal 5, 13)! Ľahko sa môže stať, že si práve touto slobodou a odkazom na jedinečnosť našej duchovnej cesty budeme vedome či podvedome ospravedlňovať svoj hriech a svoju ľahostajnosť voči farnosti, voči svojej službe lásky vo svete!

Preto musíme mať v sebe vieru, túžbu, lásku, byť obrátení ľudia - a potom s veľkou starostlivosťou rozlišovať, kam nás vedie Duch! A nesnažiť sa slepo kopírovať cestu iných. Môžeme sa z nej učiť a inšpirovať sa ňou. Ešte viac nech nás inšpiruje ich viera a láska a odhodlanie a zanietenie. Ale potom musíme sami načúvať Duchu a po dôkladnom rozlíšení s odvahou a vierou sa vydať tou cestou, ktorou nás osobne vedie Duch - či už to budú slzy alebo spev, kontemplácia alebo akcia, samota alebo ruch sveta, to či ono, hento alebo tamto. Nie nadarmo Písmo hovorí, že "*všetci, ktorých vedie Boží Duch, sú Božími synmi*" (Rim 8, 14).

A súčasne sa učme a navykajme si rešpektovať cestu ostatných a tak ako oni nám, byť pripravení aj my im pomáhať s rozlišovaním, - nie, aby sme im vnucovali svoju vlastnú cestu a prostriedky, ale aby sme im pomohli nájsť tú ich a kráčať po nej a navzájom sa upevňovať a povzbudzovať každý na tej svojej ceste, každý v tom svojom spôsobe a tak sa navzájom dopĺňať v Tele, ktorým sme sa v Cirkvi stali.

A tak v láske a viere, v nádeji i službe panuje v Cirkvi jednota: "*zmýšľajte rovnako, rovnako milujte, buďte jedna duša a jedna myseľ*" (Flp 2, 2), ale v spôsobe napredovania a slúženia veľká rozmanitosť, veď "*keby bolo celé telo okom, kde by bol sluch? A keby bolo celé sluchom, kde by bol čuch*" (1Kor 12, 17)? A toto je zázrak komunity: jednota v rozmanitosti a slobode,

sloboda a rozmanitosť v jednote. Nikto sa nepohoršuje nad cestou iného, nikto sa nehanbí otvorene a naplno ísť svojou cestou, každý v slobode, obohacujúc jeden druhého a učiac sa jeden od druhého. Prijímame a sme prijímaní.

Čriepky IV

Nebo je v samej podstate *zážitok!* Zážitok dokonalosti a svätosti v Bohu. Kto nie je svätý a dokonalý a nie je v Bohu, nezažije ho – a nikto a nič na tom nemôže nijako nič zmeniť ani mu to bez toho nejako dať, ani sám Boh! Trénujeme svätosť, usilujeme o dokonalosť, učíme sa milovať Boha a žiť v Ňom, aby sme mohli zažiť tento zážitok.

Celý náš pozemský život nie je nič iné – a my sa musíme učiť vnímať ho tak – než nepretržitá reťaz tréningových príležitostí, ktoré nám majú umožniť rásť v Božom synovstve, osvedčiť sa ako synovia Boha, páčiť sa Bohu. To je všetko. *"Preto aj my, obklopení takým oblakom svedkov, zhodme všetku príťaž a hriech, ktorý nás opantáva, a vytrvalo bežme v závode, ktorý máme pred sebou, s očami upretými na Ježiša, pôvodcu a zavŕšiteľa viery"* (Hebr 12, 1-2).

Všetci sme si rovní v pôvode alebo svojej malosti, a všetci sme si rovní aj vo svojom povolání a teda aj vo veľkosti. Nieto medzi nami žiadneho rozdielu. Nikto z nás nie je väčší, nikto z nás nie je menší, sme si úplne rovní.

Nie si väčší, ako malí. Nie si menší, ako veľkí. Každý sme súčasne ten najmenší i ten najväčší.

Ak súdiš svojho brata, je to znak, že ti chýba vedomie malosti. A naopak, ak sa vyhováraš a ospravedlňuješ svoj hriech a svoju nedokonalosť, je to znak toho, že ti chýba vedomie veľkosti.

To, čo potrebujeme, je Boží pohľad, Boží *nadhľad*.

Celú Trojicu a celé Nebo reprezentuje na zemi Jeden, Hlava Cirkvi, Syn človeka, Nový Adam. A tak zase celé Telo Cirkvi, vzpínajúce sa k Bohu, k Hlave, reprezentuje jedna, Žena, Mária.

Niekedy mám pocit, akoby sa zo synodality stalo niečo ako zlaté teľa. Špekulujeme o nej, robíme konferencie a sympóziá, kde hľadáme všetky možné i nemožné paralely, obrazy, významy, symboly, iste zaujímavé, v praxi ale najskôr iba pre nejaký úzky kruh akademikov. Ale máme dobrý pocit, že sme "in", že niečo robíme.

A pritom je to niečo tak prosté a jednoduché a vyrastá to úplne samozrejme a prirodzene z obrátenia a z porozumenia viery! Nie je to akademická otázka, ale zemitá prax skutočného života, do ktorého sme povolani. A toto akoby nám akosi unikalo. Že synodalita je synonymum cirkvi. Že byť v Cirkvi znamená úplne samozrejme synodálni byť - tak samozrejme, ako je *rodina rodinou*.

Synodalita tu nie je na to, aby sme ju uctievali alebo o nej len donekonečna hovorili a diskutovali. Je tu na to aby sa žila - ako ovocie poznania viery a následného obrátenia. Je to ovocie poznania a uvedomenia si a prijatia tej oslepujúcej a prostej pravdy, o ktorej hovorí Ježiš: "*Vy sa nedávajte volať Rabbi, lebo len jeden je váš Učiteľ, vy všetci ste bratia. Ani Otcom nevolajte nikoho na zemi, lebo len jeden je váš Otec, ten nebeský. Ani sa nedávajte volať Učiteľmi, lebo len jediný je váš Učiteľ, Kristus. Kto je medzi vami najväčší, bude vašim služobníkom*" (Mt 23, 8-11). Rodí sa z Evanjelia a vzrastá z rozjímanie, z modlitby, z Eucharistie.

Kde vo farnosti začať? Možno úplne jednoducho, pokorne a skromne pri pozvaní: *Príďte všetci, ktorí túžite byť farnosťou a ktorým táto farnosť leží na srdci...!* Farnosť ako spoločenstvo a rodina, dom, v ktorom môžeme spoločne bývať. Ale aj ako dokonalý nástroj spásy všetkých ľudí a premeny, prekvasenia svojho okolia, bez ktorého nedokážeme uskutočniť výzvu a poslanie lásky, ktoré sme od Boha dostali a prijali za svoje. Niečo, na čom sme pripravení skutočne zapracovať. A začať sa učiť byť farnosťou najprv medzi sebou. Chcieť to. Mať to naozaj na srdci.

Súženie, veľké pranie a bielenie

"I prehovoril jeden zo starcov a povedal mi: "Kto sú títo oblečení do bieleho rúcha a odkiaľ prišli?" Povedal som mu: "Pán môj, ty to vieš." A on mi povedal: "To sú tí, čo prichádzajú z veľkého súženia: oprali si rúcha a zbielili ich v Baránkovej krvi." (Zjv 7, 13-14)

Veľké súženie - to je svet, v ktorom teraz žijeme. Aj keby sa k nám správal milo a prajne, aj keby nás obdivoval či vebil - stále je to súženie, žiť v ňom - rovnaké, ako pre vášnivého poľovníka byť zatvorený v betónovej púšti mesta, pre námorníka sedieť na suchu, pre pilota byť prikovaný k zemi... Stali sme sa nebeskými bytosťami, ale ešte chvíľu musíme žiť na zemi, ako cudzinci a pútnici, ďaleko od Domova.

Ale neplačeme! Je to čas, keď s *opierame rúcha* svojej duše od každej smietky a škvrnky pýchy a sebeckta, žiadostivosti a strachu, lakomstva a lenivosti, od každej závislosti, ktorá bráni tomu nebeskému v nás. Ako inak by sme mohli vojsť do Kráľovstva dokonalej a žiarivej Svätosti, skvúceho a číreho Svetla?

Ale naše úsilie a nasledovanie slov Krista "*chod' a už nehreš!*" (Jn 8, 11), ešte samo osebe nestačí. Čistý človek nie je to isté, ako *zbožštený* človek! Naše šedé rúcho, hoci čisté, je stále šedé. Jedine Kristus ho vie zbieliť do tej *belosti*, o ktorej hovorí evanjelista, že "*tvár mu zažiarila s'a slnko a odev mu zbelel ako svetlo, bol taký biely, že by ho nijaký bielič na svete tak nevybielil*" (Mt 17, 2; Mk 9, 3). Iba moc Jeho Vtelenia, za cenu Jeho Kríža a Krvi, má tú moc. Preto o Vtelení aj Kríži hovorí: "*Ja som živý chlieb, ktorý zostúpil z neba. Kto bude jesť z tohoto chleba, bude žiť naveky. A chlieb, ktorý ja dám,*

je moje telo za život sveta." ... Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň. ... Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom" (Jn 6, 51.54.56).

Až vtedy je Dielo dokonané. Očisťujeme svoje srdcia a čím viac sa to deje, tým viac už teraz žijeme v Nebi - mocou Krista, ktorý ich zbieľuje do jasny svojej Slávy mocou svojho Tela a Krvi. A s istotou vieme, že ak teraz srdcom žijeme v Nebi, hoci telom ešte uprostred súženia *cudziny d'aleko od Domova*, aj naše telo sa raz pridá, keď Boh splní svoj sľub a aj naše telo vzkriesi tak, ako už teraz vzkriesil naše srdce - ako sám v Písme prisľúbil, že s nami urobí: "*S ním nás vzkriesil a daroval nám miesto v nebi v Kristovi Ježišovi, vytrhol [nás] z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna*" (Ef 2, 6; Kol 1, 13). Amen.

Skutočne zomrieť, aby sme mohli žiť

Čo iné je smrť, skutočná smrť, ako prebudenie? Prebývame vo sne oblúžení preludmi a myslíme si, že žijeme. Skutočná smrť - a nemyslím tým fyzickú smrť tela ani zatratenie, ktoré znamená ostať v tomto ťažkom spánku naveky – znamená zomrieť tomuto snu, tomuto snovej a prízračnej napodobenine skutočného sveta a skutočného života. Skutočná smrť je zobudenie sa. "*Prebud' sa, ty, čo spíš, vstaň z mŕtvych a bude ti svietiť Kristus*" (Ef 5, 14)! Zobudenie znamená zomrieť smrti, v ktorej prebývame, aby sme mohli vstať k životu, do ktorého sme povolani. Zobudiť sa zo sna, v ktorom sme umŕtvení a omámení a prebrať sa k životu.

Deje sa tak vierou - ktorá je istotou, poznaním, porozumením, identitou, to áno, ale musí byť ešte niečím: *uvedomením*. Oným okamihom, ako ho opisuje Písmo: "*Vtedy sa Jakub prebudil zo spánku a povedal: "Ozaj, Pán je na tomto mieste a ja som o tom nevedel!" I nadišiel ho strach a povedal: "Aké hrozné je toto miesto! Tu je naozaj dom Boží a tu je brána do neba!"*" (Gn 28, 16-17), alebo: "*Nad ránom sa, kráčajúc po mori, blížil k nim Ježiš. ... A keď vstúpili do loďky, vietor utíchol. Tí, čo boli na loďke, klaňali sa mu a vraveli: "Naozaj si Boží Syn!"*" (Mt 14, 25.32-33).

A deje sa tak následným zomretím - snu a spánku! Zomretím, čiže zmlknutím. Vyprázdnením sa. Lebo zobudenie, to je koniec sna. Sen musí skončiť. Sen musí zmlknúť, aby sme sa mohli prebrať do *skutočného*. Do skutočného bytia, skutočnej reality.

Vierou spoznáваме skutočný svet. Prebudením sa, zomretím snívaniu doň vchádzame. Prostým bytím v ňom žijeme. Vnímaním, žasnutím, chválou, vďakou, láskou, dobrom v ňom naplno prebývame.

Ale chce to naozaj odvahu - opustiť zdanlivé bezpečie sna, svet neskutočný, ale známy a skutočne vyzerajúci, a miesto toho si navykať žiť vo svete skutočného, ale pre nás sprvu cudzom, novom, nezvyklom. Naozaj je úplne iný, odlišný - a dôkladne nám otočí hore nohami celý náš doterajší životný štýl, spôsob života, všetko.

Svätec, to je prosto človek žijúci skutočný život v skutočnom svete, do ktorého takto smrťou / zobudením sa vošiel.

Prebudený - k čomu?

Vo filme Matrix jeden z hrdinov, ktorí žijú skutočný život a nie sú súčasťou Matrixu, sa nakoniec dohodne so strojami, aby ho znovu zapojili do Matrixu, vymazali mu spomienky na skutočný svet a aby mohol znova žiť v ilúzii a sne.

Tak som si na túto postavu spomenul, pretože byť zobudeným človekom bez Boha sa môže stať desivým bremenom, v ktorom na človeka doľahne celá hrôza bezzmyselnosti všetkého, vrátane svojho vlastného bytia a života.

V tej chvíli sa asi človek začne chytro vracat' späť a vytvárať si nejakú vlastnú ilúziu nejakého zmyslu svojho bytia a života, lebo nedokáže byť, žiť, nieť bremeno bezzmyselnosti a úplnej ničotnej zbytočnosti...

Ale pretože už spoznal ničotnosť všetkého ostatného (vrátane morálky, ktorá bez Boh nedáva zmysel, ako spoznal Nietzsche), ľahko sa z neho môže stať skutočný démon, diabol, číre zlo poháňané jedine svojim vlastným "Chcem!" (a sme opäť pri Nietzsche a jeho *vôli k moci*). Nakoniec, nie je toto krédom súčasného západného sveta, ktorý sa ako celok usiluje o nejaké podobné zobudenie - ale len ako cestu a bránu k stvoreniu si *babylonskej veže* nových ilúzií a preludov?

A tak to, čo je u ľudí, žijúcich s Bohom, nástrojom ich posvätenia, pretože v tomto okamihu číreho bytia a naplnenia Bohom spoznávajú, že neexistuje nič iné, čo by dávalo zmysel, iba dobro a láska, oboje v plnosti jestvujúce v Bohu ktorý dáva zmysel všetkému a všetkým a ktorý jediný skutočne Je; u ľudí, ktorí sa bez Boha zmietajú v desivej prázdnote pustého bezzmyselného bytia, je to brána k šialenstvu alebo k číremu zlu. Alebo utečú a vrátia sa späť do *matrixu* ilúzií. Alebo sa o nejaké podobné zobudenie sa ani

nepokúsia. Vlastne prečo by sa mali? Väčšinu to ani nenapadne. A je to možno dobré. Stále im tak totiž ostáva nádej na spasu.

Život plynie, každou sekundou. Míňa sa a nevráti - talent, ktorý nám bol zverený, aby bol zveľadený a využitý ako dobrá investícia a priniesol večný poklad v Nebi. Okrem dobra a lásky nič iné nemá zmysel, nie je hodné pozornosti. Poznanie, ktoré objavuje každý, kto sa na túto cestu odváži vydať a bár aj tápa v tme, ale rukami hmatá po Bohu, ktorý by ho v nej zachytil a podržal. "*Chod' synak... Mimo dobroty je všetko márne*" (láma Yongden). A takýto človek už nechce strácať čas, nechce premrhať ani minútu tohto vzácneho kapitálu, ale všetok ho vo najviac využiť na dobro, na skutky a diela lásky - na bytie s Bohom, v Bohu, pre Boha, ktorý Je.

Božie myslenie je "za"

Alebo inak, kde naše myslenie končí, je dlho, dlho nič - a potom začína to Božie. Je "*beyond*", úplne za ním v zmysle nie *vzdialenosti*, ale *inakosti*. Je odlišné. Nádherné cudzie. Niekedy si myslíme, že aj Boh zamýšľa v zásade rovnako ako my, len samozrejme Mu to nekonečne lepšie myslí a tak vie veci lepšie chápať a lepšie premyslieť. Ale nie. Božie myslenie nie je len nekonečné hlbšie a logickejšie a s nekonečne väčším poznaním. Ono je v prvom rade naozaj úplne iné, odlišné - pretože vychádza z úplne inej, Božej reality. Zatiaľ čo naše vychádza z reality sveta a človečenstva.

Ale keď prijmem novú identitu synov a dcér Boha, táto situácia sa úplne zmení. Sme synmi rovnako, ako nim je Kristus, ktorý je v ľudskom tele rovnako, ako sme my. Máme domov a vlasť v Nebi rovnako, ako ju má Ježiš, ktorý prišiel, aby s nami žil na svete, ako ešte chvíľu žijeme aj my. Máme jediného a skutočného Otca, toho nebeského, zrovna tak, ako Ježiš. A to nám

umožňuje začať myslieť Božím spôsobom. Naučiť sa tomuto úplne novému 'pocitu', postoju, vnímaniu, mysleniu Boha. Učíme sa predsa byť bohmi, nie? Odložiť ľudský spôsob myslenia a osvojiť si ten božský, synovský, odvážiť sa preň. Aj to je viera, odvážiť sa začať myslieť a následne aj žiť a konať už nie ľudsky, ale božsky. O tom duchovný život je, o tejto premene, preučení sa zo smrteľníka a pozemšťana na boha a nebešťana.

Na čom nám doteraz záležalo a čo sme neustále riešili, pozemské veci a pozemské túžby, tak zrazu sa sami od seba ocitajú kdesi preč, bokom, hneď, ako sa v mlčaní *zomretia a pochovania s Kristom* rozplynula ilúzia sveta, ktorá nás doteraz opantávala a kde "*bohom je brucho a hanba je slávou tých, čo zmyšľajú pozemsky*" (Flp 3, 19). A veci, na ktoré sme dovtedy nepomysleli alebo nám pripadali ťažké alebo ako obeta - dobro a láska preukazované v prostých skutkoch služby a delenia sa - nám zrazu pripadajú úplne prirodzené, "*ved' všetko, čo sa narodilo z Boha, premáha svet*" (1Jn 5, 4). Už to nie je ani obeta, lebo už sa nemáme kam za čím naháňať, pred čím utekať, sme tu a teraz, máme čas a nič nám nebráni konať to, čo je nám zrazu tak normálne a prirodzené, bez strachu, bez žiadostivosti, uvoľnene. V pokoji správnosti a dokonalosti. V Pokoji Boha a Jeho detí.

Ale celé to začína zmlknutím, zobudením sa a uvedomením si toho, čo je, bytia, svojho, reality okolo, Boha. Času. Zmyslu. Z tohto všetko vychádza. Tu je zjavné dobro i zlo. Z tohto vychádza normálnosť a odhaľuje sa, čo je nenormálne. Byť zobudený. A ako zobudený byť. S odvahou viery neutiecť späť do vírov, hmiel, preludov a zhonu sveta, kde "*všetko je márnosť a honba za vetrom*" (Kaz 1, 14), ale ostať v tomto sprvu tak cudzom svete Boha. Pretože tu je Boh. A tu je náš nový domov! Tu je všetko skutočné a živé a uvedomené. Sama Realita *prúdi*. Žiadostivosť aj strach sú mŕtve. Hlboká dôvera. Boží Pokoj naplňa všetko. Nie sú to city, povrchné a prchavé emócie. Je to omnoho hlbšie. Pocit samého bytia, samého spočinutia v Bohu.

V Božom Pokoji

Boží Pokoj je, *ako keď sa ukludní hladina jazierka a my užasneme, lebo sa v nej náhle zrkadlí celý Vesmír a jeho nekonečná hĺbina*. Tak sa v Božom Pokoji zrkadlí sám Boh, Jeho nekonečná Výška i Hĺbka.

V tomto pokoji nič ničomu neodporuje, všetko je zahrnuté. Všetko je rovnako súčasťou Božej Reality, súčasťou nášho života v Bohu, všetko súčasťou a miestom modlitby, nič viac nevyrušuje. Všetko spolu ladí tam, kde je iba číre bytie, tak, ako ho ustanovil Pán. A to preto, lebo zmĺkli, zomreli, vyhasli všetky strachy a žiadostivosti i hnev a pomsta, ktoré dovtedy tvorili ilúziu, ktorú sme volali svetom a životom, ale ona bola našimi putami. Ostal iba Boh a to, čo je v Ňom, to skutočné.

V tomto Pokoji ďakujeme Bohu za všetko, čo sa s nami deje a okolo nás, lebo všetko je pre nás brána k dokonalosti synovstva a most do Vlasti v Nebi. Kresťanstvo nie je o premýšľaní a filozofovaní. Je o žítí, o plnom žítí v tomto Pokoji, ktoré je miestom života.

A vo vzťahu k ľuďom? Konečne vidíme, konečne si uvedomujeme ľudí okolo seba, nielen ako nejaké rekvizity mihajúce sa okolo nás, ale skutočne a cítime k nim náklonnosť, porozumenie, súcit, - lásku! Začíname vidieť a chápať, že v našom živote práve oni sú PO Bohu tí najdôležitejší. A toto poznanie nám samým otvára bránu nebeského života, veď "*sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto nemiluje, ostáva v smrti*" (1Jn 3, 14).

Milujeme, lebo prosto takí sme. Nie je v tom už žiadna túžba po niečom, po sláve či uznaní či odmene. Prosto a normálne sme a konáme, čím sme - a v tomto Pokoji sme, skutočne sme a skutočne to prijímame, synmi Boha. Svätosť, dokonalosť, dobro a láska sa nám náhle stávajú normálne. Veď čo

iné, než dobro a láska ostávajú tam, kde človek netúži už ani po samom Pokoji, pretože doň vošiel a má ho? Preto sám Boh je Dobrom, preto je Láskou! A tak aj človek, slobodný prosto už len koná, čo je správne a čo mu samému je normálne. Vždy bolo - len strach a hnev a vášne to zatienili.

Ostáva už len jediný boj: navyknúť si zotrvať v tomto pokoji a aj samo telo preučiť takto zotrvať, aby nás svojou zotrvačnosťou nestáhovalo späť, ako vraví Písmo, že *"do pokoja vchádzame my, čo sme uverili"* (Hebr 4, 3) a inde: *"Ale krotím svoje telo a podrobujem si ho, aby som azda, kým iným kážem, sám nebol zavrhnutý"* (1Kor 9, 27). To je podstata Kristovej výzvy *"bdejte a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia! Duch je síce ochotný, ale telo slabé"* (Mt 26, 41). Veď len telo sa zdráha aj navonok tak žiť, hovoriť, konať! Vnútri sme už novým stvorením, ale telo nás stále ťahá správať sa vo svete ako keby sme stále boli tým predošlým, starým. Pred týmto nás varuje Ježiš, keď hovorí, že *"kto sa bude hanbiť za mňa a za moje slová pred týmto cudzoložným a hriešnym pokolením, za toho sa bude hanbiť aj Syn človeka, keď príde v sláve svojho Otca so svätými anjelmi"* (Mk 8, 38).

Prebudený človek...

... vidí veci, aké sú. Podobné ako v rovnomennom filme, aj on spoznáva, že veci ako postavenie, strach, žiadostivosť, chuť či nechuť, hnev a ostatné v skutočnosti neexistujú, iba v *matrixe* našej hlavy. V ilúziách, ktorými žijeme a ktoré ako ľudia medzi sebou zdieľame a ktorým hovoríme život a svet. Ale naozaj inde a inak neexistujú.

To, čo existuje, je *skutočný svet*, v ktorom sú veci náhle číre a čisté a ostré a jasné a veľmi jednoduché. Svet, v ktorom pred nami existuje len jedna úloha

a práca: dookola je množstvo ostatných ľudí, stále spiacich, stále považujúcich *matrix* za skutočný. Aj oni potrebujú byť zobudení a zachránení. A tak, zase rovnako ako v oboch filmoch, sa ponárame do *matrixu*, aby sme sa tam s nimi stretli a pokúsili sa ich zobudiť a zachrániť. Ale už len ponárame. Nežijeme v ňom. Už ho len navštevujeme. Jeho svet sa nás už nevie a nemôže dotknúť, nie po tom, čo sme uzreli, spoznali *skutočný svet* a začali v ňom žiť. Jeho nálady nad nami už nemajú moc, nedokáže nás už ani obľúzniť, ani zraniť, ani nič.

Tak, ako Ježiš: "*Prichádza knieža sveta. Nado mnou nemá nijakú moc, ale svet má poznať, že milujem Otca a robím, ako mi prikázal Otec*" (Jn 14, 30-31). Tak, ako aj o nás hovorí Písmo: "*Ste silní, Božie slovo ostáva vo vás a premohli ste Zlého*" (1Jn 2, 14). Tak, ako nám to želá Pavol: "*Nech teda nevládne hriech vo vašom smrteľnom tele, žeby ste sa poddávali jeho žiadostiam, ani nevydávajte svoje údy hriechu za nástroj nepravosti, ale oddajte sa Bohu ako živí, čo vstali z mŕtvych, a svoje údy dajte Bohu za nástroj spravodlivosti*" (Rim 6, 12-13). Postavenie, ľudské súdy a ohľady, ale aj smútok, beznádej či naopak žiadostivé nadšenie a túžba, všetko toto je stále viac za nami, preč. Je to súčasť *matrixu* a my sa z neho zobúdžeme, stále viac. Čo ostáva, je skutočnosť. Boh. Dobro. Zlo. Ľudia. Láska, nie ako pocit, ale ako trvalý postoj, spôsob bytia, rozhodnutie vôle, stav.

To, čo nás v tomto stave drží, je *bdelosť* - to, že ostávame prebudení, odolávame sklonu znovu zaspať, znova sa nielen *ponoriť*, ale stať *súčasťou* tohto *matrixu* v našej hlave, ktorý ilúziami a podobnými konštrukciami prekrýva objektívnu realitu, prekrýva skutočný svet, zakrýva, na čom skutočne záleží a nahrádza to svojimi preludmi. Prebudený človek si náhle uvedomuje, že nič z toho skutočne neexistuje, iba v našej hlave. A keď sa preberie a pohliadne za hranicu svojej lebky, náhle vidí to, čo je skutočné a začína konečne skutočne v skutočnom žiť. A objavuje iné a predtým nepredstaviteľné zázraky a samo bytie sa stáva rozkošou a zázrakom! Ved'

vstúpil do sveta Boha, Ktorý JE! Ťažké sa náhle stáva ľahkým, na pohľad neprekonateľné prekážky a spútanosti miznú ako riedky dym a dovtedy nezvyklé sa náhle stáva jediným rozumným a prirodzeným. A my začíname pomaly chápať slová Krista: "*Ak budete mať vieru ako horčičné zrnko a poviete tomuto vrchu: "Prejdi odtiaľto ta!" - prejde. A nič vám nebude nemožné*" (Mt 17, 20) – a čo iné je viera, než že "*poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí*" (Jn 8, 32)?

Nebo je všade okolo nás – len na "druhej strane". Na druhej strane *našej* lebky. Svet, v ktorom sme doteraz žili, existuje v jej vnútri. V našej myslí. A pravda, skutočnosť, Boží svet, je „*tam vonku*“, ako veril agent Mulder z Aktov X. Vonku z našej hlavy, za jej hranicou, tam, kde je *to skutočné*.

Láska znamená prijímať i dávať.

Lebo to je zdieľanie a spoločenstvo, že prijímame i dávame, delíme sa navzájom.

A je to niečo úplne normálne. Prirodzené. Už nie sme vo svete, kde dávajúci očakáva prejavy vďaky a pochvalu a uznanie, ani kde prijímajúci sa cítia ponížený a ťaží ho záväzok odplatiť dar späť, takže by často radšej nič neprijal a mal od toho všetkého pokoj.

Predstavte si spoločenstvo, kde každý spravuje to, čomu bolo zverené, ako časť spoločného, ako určené pre spoločné dobro. Kde je normálne za niekým ísť a požiadať o niečo úplne rovnako, ako aj sám od seba druhému ponúknuť

zase z toho, čo sami spravujeme. Tak, ako hovorí Písmo: "*Množstvo veriacich malo jedno srdce a jednu dušu. A nik z nich nehovoril, že niečo z toho, čo mal, je jeho, ale všetko mali spoločné*" (Sk 4, 32). A je to tak bežná a normálna rutina, ako býva v dobrej a fungujúcej rodine a domácnosti, kde niečo je spoločné, a zase niečo má každý svoje vlastné, ale bez rozpakov si to vzájomne požičiavajú a využívajú, pretože sú rodina, je to normálne.

Farnosť je miesto, kde sa učíme byť si navzájom takouto rodinou - na novom základe a tým je príbuzenstvo v Kristovom Tele a pokrvenstvo v Jeho Krvi. Aj preto túto rodinu v Jeruzaleme tvorilo "*množstvo veriacich*", nie hocikto. Iba tí, ktorí toto pokrvenstvo a príbuzenstvo prijali.

Keby sme stále žili vo svete, v jeho ilúziách, žiadostivosti, potom by takýto spôsob života bol nemysliteľný, alebo aspoň ťažký, ako keď "*v tých dňoch, keď počet učeníkov rástol, Helenisti začali šomrat' na Hebrejov, že pri každodennom obsluhovaní zanedbávajú ich vdovy*" (Sk 6, 1). Alebo sa budeme snažiť aj v Cirkvi myslieť a konať po svetsky, ako keď "*istý muž, menom Ananiáš, predal so svojou manželkou Zafirou pozemok a s vedomím manželky si stiahol z utržených peňazí a len istú časť priniesol a položil apoštolom k nohám*" (Sk 5, 1-2), lebo nehladal dokonalosť a lásku a zdieľanie, ale uznanie a slávu a zvieralo ho stále sebeckto, chtivosť a strach.

Ale ak sme zobudení? Ak nám nastal čas, "*už nadišla hodina, aby ste sa prebudili zo sna*" (Rim 13, 11)? Potom sa takéto vzťahy, konanie, zdieľanie stávajú normálnymi. A táto normálnosť je znakom nášho obrátenia, jeho privedenia ku zrelosti a plnosti - že už sme uzdravení od sveta a konečne myslíme aj vidíme normálne, čiže ako Boh.

Byť veriacim a nielen to, byť navyše aj obráteným človekom znamená, že sme vskutku *svätí*, čiže vyňatí zo sveta a jeho myslenia. Vidíme veci úplne inak, odlišne, *asi ako keď sa zobudený človek prechádza medzi lôžkami, na ktorých vzdychajú a prehadzujú sa ľudia stále ponorení do ťažkého spánku.*

Žijeme na rovnakej zemi ako oni, ale v úplne inom svete. Inak veci vidíme, inak veci chápeme, inak reagujeme, inak sa správame, inak hovoríme - lebo sme zobudení, oslobodení, *vykúpení* zo sveta. Sprvu, na začiatku, nás táto inakosť ohromuje a vari aj desí, máme nutkanie cúvnuť pred ňou a vrátiť sa do ilúzie bezpečia sna. Súčasne ale cítime, že tam, v tom novom, iskrí svetlo a plynie život.

A možno je to ťažké aj preto, že sprvu naozaj nevieme, ako sa, prebudení, správať medzi samými spiacimi, ako hovoriť s tými, ktorí ešte spia a veria v sen namiesto skutočnosti.

Telo, hmotný svet...

... majú, myslím, dôležitú úlohu v našom duchovnom živote. Kresťanstvo nie je gnosticizmus. Ak do nášho duchovného života nie je zahrnuté telo, ak do našej modlitby nie je zahrnutý stvorený a hmotný svet prúdiaci okolo nás, potom to nie je skutočné. Potom je to viac snívanie, než kresťanstvo.

"Keď na druhý deň videl, ako k nemu prichádza Ježiš, zvolal: "Hľa, Boží Baránok, ktorý sníma hriech sveta." (Jn 1, 29)

"Vzal si prirodzenosť sluhu, stal sa podobný ľuďom." (Flp 2, 7)

"On vzal na seba naše slabosti a niesol naše choroby." (Mt 8, 17)

Stranou Ježišovo jedinečné Vykupiteľské dielo... aj bez neho, ako jeden konkrétny človek, Ježiš bol všetko iné, než gnostik. Nevylučoval hmotu, hmotný svet, telesný život. Nerobil čiaru medzi hmotným a duchovným v zmysle nehmotného. Odmietal svet a to je niečo iné - a spolu s ním aj toto

delenie. Nazýval to *pokrytectvom*. On sám bol v tomto celostný. V sebe spájajal a zahŕňal všetko. Nič nevydeľoval - iba zlo, hriech.

Ako by naše *synovstvo* mohlo byť skutočné, keby nezahrnulo aj naše telo,... dom,... auto,... peniaze,...? A ako by náš život ako synov Boha nie zo sveta ale vo svete mohol byť skutočný, keby do seba nevedel pojať, v sebe zjednotiť a spojiť a po vzore Krista posvätiť a posväcovať všetko okolo nás, okrem hriechu, okrem zla? Ba vlastne týmto hriech a zlo prekonávať?

Anthony de Mello, akokoľvek miestami uletený, v tomto jednom trafil klinec po hlavičke vo svojej *modlitbe žaby*: "*Keď bol jednej noci brat Bruno pohrúžený do modlitieb, neustále ho rušilo žabie kvákanie. Nech sa snažil akokoľvek, nedokázal tie zvuky prestať vnímať. Naklonil sa teda z okna a kričal: "Ticho! Modlím sa." Keďže bol brat Bruno svätec, jeho rozkaz bol okamžite splnený. Každý živý tvor poslušne onemel a snažil sa vytvoriť ticho k modlitbe čo najpriaznivejšie. Teraz však Bruna z rozjímania vytrhol zas iný zvuk — jeho vnútorný hlas, ktorý hovoril: "Možno, že Bohu je žabie kvákanie rovnako ľúbe ako spev tvojich žalmov." "Čo by sa Bohu mohlo páčiť na kvákanie žaby?" opáčil Bruno v opovržlivo. Ale hlas sa nevzdával: "Prečo by inak podľa teba Boh tento zvuk stvoril?" Bruno sa rozhodol, že tomu ,prečo‘ príde na kľb. Znovu sa vyklonil z okna a rozkázal: "Spievať!" Nato sa vzduch rozochvel rytmickým kvákaním vyludzovaným žabami z celého d'alekého okolia. A ako sa tak Bruno započúval, ich hlasy ho prestali obťažovať. Zistil totiž, že, ak sa im nebráni, nočné ticho je ich umením vlastne obohatené. Tento objav zladil Brunovo srdce s celým vesmírom a prvýkrát v živote mu bolo dané porozumieť tomu, čo to znamená modliť sa."*

Skutočná modlitba v sebe spája a zahŕňa všetko a tak prekonáva hriech, krutý je vo svojej podstate rozdelením a postavením vecí proti sebe. Tak učí Písmo, že prvý hriech bol, keď Satan vniesol rozdelenie medzi ľudí a Boha a postavil ľudí proti Bohu. A naopak, záverečný akord a cieľ spásy je "*zjednotiť v Kristovi ako v hlave všetko, čo je na nebi aj čo je na zemi*" (Ef

1, 10). Nielen ľudí. Všetko. Obnoviť pôvodnú jednotu všetkého. Nie je o tom potom aj naša modlitba? Náš život ako kresťanov? *Vracat' veci na svoje miesto* a teda aj do ich pôvodnej *vzájomnej jednoty*. V sebe, pretože sme súčasť Krista a tak máme podiel na tomto ciele, zjednotiť všetko v Kristovi - aj skrze seba.

Spájať a zjednocovať všetko. Prekonávať rozdelenie. Čiže sebecko, pýchu, Ego, lakomstvo, nahrádzať to láskou, ku ktorej nás oslobodil Kristus. Voči zemi a stvorenstvu ako dobrí synovia Otca-Stvoriteľa. Voči ľuďom okolo nás ako skutoční bratia Brata-Vykupiteľa.

Táto jednota všetkého je vo svojej podstate prirodzená. Zlo a hriech ju robia neprirodzenou. Ale je ako samo bytie: My sme. Ľudia sú. Veci sú. Zem je. Boh Je. V skutočnosti nič ničomu nijako neprekáža. Všetko je už od počiatku nasmerované k jednote. K láske. A čokoľvek, čo je nadto, je len v našej hlave, ilúzia v našom srdci, ako hovorí Ježiš, že "*znútra, z ľudského srdca, vychádzajú zlé myšlienky, smilstvá, krádeže, vraždy, cudzoložstvá, chamtivosť, zlomyseľnosť, klamstvo, necudnosť, závisť, rúhanie, pýcha, hlúposť. Všetky tieto zlá vychádzajú znútra a poškrňujú človeka*" (Mk 7, 21-23) - a celý svet.

Aké nádherné je prosto iba byť. Iba byť. Vynorený, zobudený. V čírom jase skutočného sa všetko ostatné, hmla ilúzií, rozplýva. Bytie. Pravda. Žiadne súperenie, žiadne súdenie, žiadne sebecké nároky na druhých ani očakávania, žiadne urážanie sa, žiaden hnev, žiadna závisť, nič. Len bytie. Pravda. A jednota, harmónia, ktorú ani nemusíme vytvárať, pretože tu už od počiatku je. Všetko je jedno. Všetci sme bratia. Len sme to nevideli - lebo ani sami sme ešte *neboli*. Miesto bytia sme *spali*. Žili sme ilúziami, v nich sme ako námesační bojovali - o čo? A závan vetra a zdrap hmly!

Zakotvený...

Uvedomiť si seba, skutočne seba, aký som, v tele. Uvedomiť si skutočnosť, priestor, v ktorom v tele som. Uvedomiť si čas, ktorým plyniem, ktorý sa nevracia, ktorý je formou 'talentu', časti Večnosti, aby sme v ňom dorástli a osvedčili sa ako synovia. Plynúť prítomným. Vnímať. A toto všetko v Bohu, v ktorom "*žijeme, hýbeme sa a sme*" (Sk 17, 28).

Naozaj to chce vyhnúť sa rozptyľovaniu, odvrátiť sa od roztržitosti samého nášho života k jeho usobranosti, ako to popisuje Terézia Veľká. Zdá sa, že podmienkou toho je naozaj aj vonkajšia jednoduchosť a ticho, keď je okolo nás minimum vecí, ktoré by nás zbytočne rozptyľovali. A že ich dnes je, od mobilu až po starý problém majetku a prílišnej ustarostenosti o pozemský život. Všetky tieto veci nás uspávajú a vťahujú do sna tohto sveta. My však chceme ostať zobudení, ostať bdieť!

Myslím, že v každej situácii existuje to jedno dobré a správne riešenie, ktoré je úplne zjavné - ale nemôžeme ho vidieť, ak sme zmietaní strachom, obavami, žiadostivosťou, sebeckými očakávaniami a nárokmi. Tie tvoria chaos a ten vedie k bezradnosti. Ak ale chaos zmlkne a rozplynie sa a my náhle iba sme, zobudení, potom tento jeden správny skutok vidíme úplne jasne. Dokonca aj v tom chaose sme ho stále akosi tušili - a skôr sme sa zdráhali ho vidieť, než že by sme naozaj nemohli. Ale teraz ho vidíme jasne. Tajomstvo dobrého života je byť zobudený a tak slobodný a voľný a schopný v každej chvíli urobiť práve ten jeden čin, ktorý je správne urobiť.

Ak sme zmietaní snom tohto sveta, bude nám často aj samo toto konanie pridať ťažké a namáhavé. Ak sme zobudení zo sna a teda oslobodení od sveta, zrazu zistíme, že žiť a konať tak je ľahké a plynie to akoby samo od seba a je to plné pokoja a radosti a nechcem povedať, že odpočinku. Lebo

hoci telo pracuje, duša odpočíva v hlbokom pokoji toho, čo je správne. Ako hovorí Ján: "*Lebo láska k Bohu spočíva v tom, že zachovávame jeho prikázania. A jeho prikázania nie sú ťažké. Ved' všetko, čo sa narodilo z Boha, premáha svet. A tým víťazstvom, ktoré premohlo svet, je naša viera*" (1Jn 5, 3-4). Skutočná viera nie je názor, ale ozajstné zobudenie, prebudenie sa. Stav bytia. Existenciálna skúsenosť. A potom už len láskou, ku ktorej nás vedie pokoj a radosť a krása od Boha, konáme to jedno.

Úsilie prestať sa usilovať

Vari o tom je duchovný život, či nie? Nie prestať sa usilovať z lásky o dobro pre druhých ľudí a všetko stvorenstvo. Ale prestať sa usilovať o to, čo láske bráni a to je sebeckosť.

Viera nám umožňuje zobudiť sa z ilúzií sveta, ba sama je takýmto zobudením, pochopením, porozumením. A v ňom spoznávame, že všetko už máme. Všetko sme už dostali. Naše dedičstvo je už prichystané. Ako hovorí Ježiš, "*že všetko, o čo v modlitbe prosíte, ste už dostali*" (Mk 11, 24). Ba aj čo sa pozemského života týka, hovorí: "*Hľadajte teda najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko dostanete navyše*" (Mt 6, 33).

Zobudení porozumením viery spoznávame, že o nás je už postarané. Už nemusíme usilovať o nič pre seba. Nemusíme usilovať o večné veci, lebo sme ich už dostali. Sme deti Boha a spoludedičia Krista. Ale ani o pozemské, lebo zo sveta už odchádzame, nemáme tu po čom pre seba túžiť a to málo, ktoré nám ešte kvôli telu treba, nám chýbať nebude.

Konečne sme tak slobodní naozaj hľadať "*najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť*,"* čiže lásku, dobro blížnych - časné a ešte viac to večné, vzrast samotného Kráľovstva, čiže Cirkvi. Nemusíme sa viac usilovať a strachovať o seba a preto sa môžeme celým srdcom usilovať o Kráľovstvo, celým srdcom a bez strachu milovať. A, ako to v kresťanstve býva, čím menej taktó myslíme a usilujeme sa o seba a strachujeme o seba, tým viac si osvojujeme to večné dedičstvo, ktoré už bolo pre nás od počiatku pripravené.

Istota, bezpečie, ktoré sme v Bohu, našom Otcovi našli (a kvôli ktorým sa sťahujeme zo zeme od Neba), nás oslobodzujú od strachu, od sebeckta a liečia zo žiadostivosti po pozemských veciach a dávajú nám tak schopnosť žiť nebesky. Končí sa chaos a horúčka, ktorými sa náš život dovtedy zmietal. Nastupuje pokoj. Sloboda. Jednoduchosť pozemského života (nazývané aj pôst, chudoba,..), ktorý už nič viac nepotrebuje, po ničom viac netúži, všetko svoje bohatstvo má a vychutnáva si v Bohu. A tak sa v našom živote všetko vracia na svoje miesto, k svojej pravej a pôvodnej funkcii a aj tu nastáva hlboký pokoj, súlad, harmónia. Nič viac ničomu neodporuje, všetko funguje a slúži spoločne. "*Ved' všetko, čo Boh stvoril, je dobré a nemá sa zavrhnúť nič, čo sa prijíma so vzdávaním vďaky*" (1 Tim 4, 4).

Ale také niečo je možné naozaj iba v Bohu. Ved' zobudiť sa zo sveta znamená úplne rovnako zobudiť sa do sveta, ale už toho skutočného, Božieho. Čo sa nás samých týka, nemáme sa už kam ponáhľať, nemáme za čím utekať, lebo Kráľovstvo, do ktorého sme sa zobudili, je s nami a my v ňom. Žijeme ho tam, kde sme, v tom, čo robíme, nasleduje nás a my ho neopúšťame, nie nejakou pozemskou prácou či zmenou miesta na zemi. V každej chvíli, v tom, v čom sme, tam, kde sme, môžeme sa náhliť tým jediným smerom, na ktorom ešte záleží - nahor, k svätosti, k dokonalosti v dobre a v láske.

A tak človek *"duchovný posudzuje všetko a jeho nik nemôže posúdiť. Ved' kto poznal Pánovo zmysľanie, aby ho poučal? My však máme Kristovo zmysľanie"* (1Kor 2, 15-16).

Učiť sa žiť na Božej výšine.

Úplne odpútaný od sveta. Hľadáme na Boha a snažíme sa, nakoľko sa dá, porozumieť, pochopiť a – naučiť sa, navyknuť si takto byť. Lebo od Boha sa učíme byť bohmi.

Lebo to, čomu sa učíme, je tento vnútorný "pocit" Božích synov a dcér. Nie emócia. Nie nejaké nadšenie. Ako to ale nazvať inak, než "pocit", cítenie sa niekým, niečím byť? Tomuto a učíme, na toto si navykáme, aj na pohľad na Boha, na seba a na svet a všetkých ľudí a zmysel samého života, ktoré s tým súvisia.

A aj keď štúdium a rozjímanie tomuto veľmi pomáhajú a ukazujú cestu, sám tejto pocit sa rodí skôr z modlitby, z kontemplácie Boha, z Ducha Svätého v nás, ktorý nás takto učí a tak *"spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti"* (Rim 8, 16).

Existujú milióny pút, návykov starého človeka, starého života, v ktorých sme sa automaticky podriadovali očakávaniam okolia i vlastným pozemským túžbam. Ich opustenie je ako smrť, smrť nášho starého ja, tak to nazýva Písmo, *"že náš starý človek bol s ním ukrižovaný, aby bolo hriešne telo zničené, aby sme už neotročili hriechu"* (Rim 6, 6). A musíme to urobiť,

keď sa rozhodneme stať novým človekom, už Božím a začať žiť na *Božej výšine*, odpútání od sveta, ešte *vo* svete, ale už nie *zo* sveta.

Pre svet a pre ľudí sa tým staneme náhle cudzincami, pretože nás zrazu akoby nebudú poznať, budú sa nás pýtať, čo sa s nami stalo - "*čudujú sa, že sa už s nimi nevrháte do toho istého prúdu výstredností, a rúhajú sa*" (1Pt 4, 4) - a dokonca že sa zmenilo aj naše vystupovanie, reč, reakcie, postoje a názory. Ale musí to tak byť. "*Chcem si teraz nakloniť ľudí alebo Boha? Alebo sa usilujem páčiť sa ľuďom*" (Ga 1, 10)? Radšej nech nás svet má za cudzích a divných a čuduje sa nad nami, než Boh!

Kto teda sme? Synovia a dedičia Otca, s Ním už prebývame na Jeho Výšine. Bratia a sestry Syna, s Ním a v Ňom žijeme telom ešte *vo* svete. Otcovia a matky ľuďom okolo nás v Duchu, ktorý nás učí byť "*milosrdní, ako je milosrdný váš Otec*" (Lk 6, 36). A súrodencami si všetci, ktorí takto žijeme, navzájom. Táto podobnosť ale aj oddelenosť a odlišnosť od sveta nás spájajú rovnako, ako nás v Sebe spája Kristus i jeden Duch v nás.

Ale základom je oná Výšina. Pohľad, Boží *nadhľad* na svet. Nie z povýšenosti, ale *vyvýšenosti* nad svetom. Božia perspektíva, z ktorej nazeráme na svet, ktorého viac nie sme súčasťou, hoci v ňom ešte telom nakrátko žijeme, i na seba ako na slobodných od sveta, odpútaných, ktorých sa už svet ničím, v ničom a nijako nemôže dotknúť, nieto nám ublížiť či nás niečím zraniť.

Ako za dní Lota, ako za dní Noema...

Ti, ktorí zahynuli, nemuseli urobiť nič, len ostať, ako boli. Bolo to ti, ktorí sa zachránili, kto museli niečo urobiť: *Lot opustiť Sodomu, svoj dom, majetok, život, všetko. Noe musel vynaložiť nesmiernu námahu a zdroje a čeliť výsmechu svojho okolia a postaviť ohromnú loď.*

Ježiš k týmto dvom mužom prirovnáva naše časy a našu situáciu: "*Ako bolo za dní Noema, tak bude aj za dní Syna človeka. Ľudia jedli, pili, ženili sa a vydávali až do dňa, keď Noe vošiel do korába. Tu prišla potopa a zahubila všetkých. Podobne ako to bolo za dní Lota: ľudia jedli, pili, kupovali, predávali, sadili, stavali, ale v deň, keď Lot odišiel zo Sodomy, spustil sa oheň a síra z neba a všetkých zahubili*" (Lk 17, 26-29). Rovnaký je aj návod na záchranu: "*Neľahajte jarmo s neveriacimi! Ved' akú účasť má spravodlivosť na nepravosti?! Alebo čo má spoločné svetlo s tmou?! Aká zhoda je medzi Kristom a Beliarom?! Aký podiel má veriaci s neveriacim?! ... A preto vyjdite spomedzi nich, oddel'te sa, hovorí Pán, a nečistého sa nedotýkajte; a ja vás prijmem a budem vaším Ocom a vy budete mojimi synmi a dcérami, hovorí všemohúci Pán*" (2Kor 6, 14-15.17-18).

Zvody sveta na jednej strane a prenasledovanie a nenávisť sveta na druhej strane sú ako *lúčavka kráľovská*, ktorá dôkladne a do hĺbky aj kvôli nám samotným preverí, či po tom naozaj túžime, či naozaj sme ochotní kvôli Nebi opustiť svet. Ak netúžime, tak sa vrátíme do sveta - zo žiadostivosti po jeho rozkošiach, alebo zo strachu pred jeho hnevom. Ale ak túžime po Kráse Neba a po Rozkoši života, ale už toho nebeského, potom sa nevrátíme.

Nikdy. Radšej svoj život stratíme pre Krista na zemi, aby sme ho znovu našli obnovený už v Nebi.

Veď sme aj tak to zeme na odchode a ak sme ešte neodišli, tak len kvôli práci na Kráľovstve a kvôli našej vlastnej príprave na Nebo a spolu s Pavlom aj my opakujeme: "*Svoj [pozemský] život si však veľmi necením, len aby som dokončil svoj beh a službu, ktorú som dostal od Pána Ježiša: svedčiť o evanjeliu Božej milosti*" (Sk 20, 24) - lebo týmto dosahujeme oboje: budujeme Kráľovstvo a súčasne sami dorastáme do zrelosti jeho detí.

Do Neba iba nahý...

"A obaja, Adam i jeho žena, boli nahí a nehanbili sa jeden pred druhým."
(Gn 2, 25)

Práve preto - že boli nahí. Nie telom, ale dušou. Boli, čím boli. Úplne a iba. Až hriech, *prosópon*, ako mu vraveli otcovia, ich *zaodel* - do hladu a strachu a závidi a žiadostivosti a túžby ovládať druhého. Potrebovali šaty pre telo, pretože ich hriechom zaodetá duša už viac nezniesla nahotu tela bez toho aby jej tak či onak neprepadla. A pre jej nositeľ'a sa stala symbolom slabosti a zraniteľnosti - nového a neznesiteľného pocitu.

Do Neba môžeme vojsť opäť iba nahý. Nahí od všetkého. Znovu číre bytie. Čisté bytie. V Kristovi sa to dá. Bez Neho, mimo Neho nie. V Ňom hej. On je tá Skala, na ktorej sa dá byť, takto byť. Preto je jediná Cesta k Otcovi.

Musí z nás spadnúť všetko. Každá pretváarka. Každá nepriamosť. A ich príčiny, strach a túžba. A potom vojsť. Vystúpať na Božiu Výšinu, do tej nesmiernej Hlbiny. Prijat' to, čím nás už urobil, stať sa novým človekom,

tým pôvodným, starým a pre nás úplne novým, tým pred hriechom, pretože milosťou krstu sme dostali milosť vstúpiť do života po hriechu.

Je to tak úplne vyzlečenie zo seba, že ustáva aj to posledné podvedomé neustále sledovanie samého seba a hodnotenie samého seba, že akí sme a ako vyzeráme... a, áno, aj v porovnaní s inými. Tak, ako o ňom hovorí Pavol: "*Ani sám seba nesúdime*" (1Kor 4, 3). Už sa neporovnávame. Už sa nesúdime. Sme. Milujeme. A náš "*život je s Kristom ukrytý v Bohu*" (Kol 3, 3) spolu s nami, pretože sme samých seba úplne a bezvýhradne zverili do rúk Otca a sme tak po každej stránke sami od seba slobodní. Veľkosť, malosť, všetko toto stráca význam, je to za nami. Sú to kategórie sveta a my už sme svet nechali za sebou. V novom svete už iba *sme*.

Výsledkom je nový človek. Znovuzrodený. Nové stvorenie. Zomretý. Pochovaný. Vzkriesený. Nový. Iný. Cudzí - svetu. Domáci - Boha. Je to prázdnota opísaná Jánom z Kríža - úplná a dokonalá prázdnota od seba. Nie ako ovocie obety ani premáhania sa, ale ako výsledok spočínutia v Otcovi, ktorý nás naplnil tak, že už žiadne Ego viac nie je potrebné.

Stojíme pred svojím Otcem, Jeho synovia - a učíme sa byť ako On. Vlastne ani viac nepotrebujeme. Nepotrebujeme, aby nás niekto poučal o tom, čo by sme mali robiť. Veď všetko to úplne samozrejme vychádza z toho, kde sme a kým sme - synovia Otca na Výšine s Otcem, spoločným, rovnakým pohľadom hľadiaci na svet pod nami, pred nami. V tom je všetko. Sme synmi. Synmi na obraz Otca. Sme ako Otec. Preto v nás skrsávajú tie isté postoje, tie isté skutky. Tak ako u Ježiša, ktorý konal skutky Otca, konal vôľu Otca, pretože to úplne prirodzene a samozrejme boli Jeho skutky a Jeho vôľa, pretože bol Synom Otca. Preto "*každý, kto miluje, narodil sa z Boha a pozná Boha. Kto nemiluje, nepoznal Boha, lebo Boh je láska*" (1Jn 4, 7-8).

Prvá úloha pre syna

Aká je? Keď sa človek vyšplhá (či skôr je vyzdvihnutý) na výšinu k Otcovi, aká je v tomto jeho novom bytí a živote úloha?

Naučiť sa zotrvať pri svojom Otcovi! Odpútaný od sveta, pri Otcovi. Bol toto dôvod, prečo Ježiš hneď po krste išiel na púšť? Aby bol len so svojim Otcom? Najskôr hej, veď sa živil slovom Otca. A diabol ho vyskúšal v odpútanosti od všetkého pozemského.

Toto je naša prvá úloha v Dome Otca: naučiť sa byť, zotrvať s Otcom. *Navyknúť si*, povedal by Irenej.

Lebo ono ani tak nezáleží, čo presne konáme, ako s akou láskou, ako sväto, ako plní Ducha to konáme. A kde inde sa tomu môžeme naučiť a navyknúť si na slobodu k tomu potrebnú, ak nie v Dome Otca, pri Otcovi?

A zase prvé musí byť obrátenie. Rozhodnutie odísť k Otcovi, žiť myslou a srdcom u Otca, a aj keď telom stále vo svete, srdcom od neho už odpútaný.

Úplne opačné myslenie Boha

Kristus nazýva kríž svojou slávou a svojim vyzdvihnutím. "*Keď [Judáš] vyšiel, Ježiš povedal: "Teraz je Syn človeka oslávený a v ňom je oslávený*

Boh. A keď je Boh oslávený v ňom, aj Boh jeho v sebe oslávi, a čoskoro ho oslávi" (Jn 13, 31-32).

Nazvať kríž slávou? Inak si svet slávu predstavuje a kríž je opakom tejto predstavy. Túžiť po kríži? Kto to kedy videl? Ale Ježiš túžil a hovorí o ňom: *"Oheň som prišiel vrhnúť na zem; a čo chcem? Len aby už vzplanul! Ale krstom mám byť pokrstený a ako mi je úzko, kým sa to nestane"* (Lk 12, 49-50)! A v tejto vete je aj odpoveď.

Lebo naozaj, sám kríž a utrpenie nie sú ničím, po čom by bolo hodno túžiť. Sú zlom. A aj Ježiš na ne tak hľadá, keď sa modlí: *"Abba, Otče! Tebe je všetko možné. Vezmi odo mňa tento kalich"* (Mk 14, 36). Ale čo ak je tento kalich cestou a spôsobom niečoho iného, veľkého a krásneho? Napríklad lásky? Vernosti? Oddanosti? Milosrdenstva? Potom sa všetko mení a potom je aj kríž, aj utrpenie, dokonca nesenie hriechu všetkého ľudstva niečo, čo Kristus prijíma a je Jeho Slávou, že to koná a prijíma. A presne v tomto duchu Jeho modlitba aj pokračuje, *"hovoril: "No nie čo ja chcem, ale čo ty"* (Mk 14, 36)!

"Až príde Syn človeka vo svojej sláve a s ním všetci anjeli, zasadne na trón svojej slávy" (Mt 25, 31). Táto sláva Príchodu nebude v ničom iná od slávy Jeho Kríža. Navonok bude vyzerat' inak, ale stále to bude tá istá sláva dokonalého Dobra, dokonalej Svätosti, dokonalej Lásky, vernosti a milosrdenstva Boha. Stále ten istý Boh. Stále to isté konanie. Stále tie isté postoje. Iné podmienky, iná situácia v ktorej sa navonok inak prejaví, ale stále ten istý Boh, ta istá sláva.

Ježiš pokračuje a hovorí: *"Vtedy sa pred ním zhromaždia všetky národy a on oddelí jedných od druhých, ako pastier oddeluje ovce od capov"* (Mt 25, 32). Miluje ľudí, hoci nemusí. Vykúpil všetkých ľudí, hoci nemusel - ale je verný a milosrdný a v tom je Jeho Sláva Boha. Boh, ktorý zomrel za ľudí! A teraz Boh, ktorý vyzdvihuje a zbožšťuje ľudí, aby s Ním žili v Nebi! Ani to nemusí

- ale chce, lebo miluje a túži obdarovať svojim životom svoje stvorenia - a to je Jeho Sláva, Sláva Boha. Všetkých, ktorí sú toho zo svojho slobodného rozhodnutia schopní, ktorí rovnako milujú rovnakú slávu a túžia po nej, pri tomto *súde, posúdení* vyberá a povyšuje k sebe, všetkých, "*čo vytrvalosťou v dobrých skutkoch hľadajú slávu, česť a nesmrteľnosť*" (Rim 2, 7), pretože tak ako On túžia po rovnakej sláve!

Boh a svet majú úplne opačné hodnoty, opačné túžby, opačné predstavy o sláve. Preto spása vyžaduje radikálne rozhodnutie a obrátenie sa. Tak, ako životom podľa sveta kráčame opačným smerom preč od Boha - ved' "*priateľstvo s týmto svetom je nepriateľstvom s Bohom! Kto teda chce byť priateľom tohto sveta, stáva sa nepriateľom Boha*" (Jak 4, 4) - tak životom podľa Boha sa vzd'afujeme svetu a ani tuná inak to byť nemôže. A "*nik nemôže slúžiť dvom pánom; pretože buď jedného bude nenávidieť a druhého milovať, alebo jedného sa bude pridržať a druhým bude opovrhovať. Nemôžete slúžiť aj Bohu, aj mamone*" (Mt 6, 24) - už zo samej povahy vecí! Nie je možné súčasne milovať veci a túžiť po veciach, ktoré sú si dokonalým opakom a jedna vylučuje druhú!

A niet divu, že aj samo "*stvorenie túžobne očakáva, že sa zjavia Boží synovia*" (Rim 8, 19)!

Čriepky V

Predevanjelizácia, to, čo by malo predchádzať zvest' o Kristovi a potom Evanjeliu, by mohla (a vari aj mala) znieť takto: *Hnusí sa Vám tento svet? Nie príroda a tak, ale vzťahy, aké vládnu v spoločnosti – závišť, podlosť, sebecko, hlúposť, pýcha, nenávišť, hnev, zápasenie, podrazy, korupcia*

a všetko toto? Hnusí sa Vám to a chceli by ste niekam preč, kde nič z toho nie je? Áno? Tak potom máme pre Vás skvelú správu...!

Najprv musíš prijať a žiť život, Boží Život, skutočný život. Až potom sa z neho môže Božou mocou stať život *večný*. Bez toho by to bola. Iba večná smrť - a presne toto je Peklo.

Len žiadne nadšenie!

Veriaci v Krista nie je motivovaný žiadnymi pocitmi, náladami ani nadšením. Koná v hlbokom pokoji a to, čo ho vedie ku konaniu, sústavnému a trvalému a vari aj radikálnejšiemu, než pri akomkoľvek nadšení, je pokojná a hlboká istota viery a nádeje. A tá sa rodí z mlčania a zo spočínutia v Tom Skutočnom, zo zobudenia sa, keď city a nálady zmlknú a opadnú.

Nadšenie nás akoby na chvíľu robí niekým, kým nie sme. Akoby nás na chvíľu dvíhalo nad zem, na ktorej stojíme. Keď opadne a nič ho nenahradí, spadneme a ním a potlčieme sa. Ale Viera znamená, že spoznáваме, kto sme. A nádej, že vidíme cestu a cieľ, ktoré pred nami ležia. Už len prsto vo viere sme, čím sme spoznali, že sme. Konáme, čím sme. V nádeji kráčame, kam je pre nás kráčať prirodzene. Je to, *ako keď golfová loptička pod dlhom lietaní a strkaní konečne zapadne do jamky, ktorá je pre ňu od počiatku určená a kde jej jej pravé miesto*. A je to sama pôda pod našimi nohami, pôda identity, ktorá stúpa, ktorá nás dvíha.

Orientovať sa na nadšenie a snažiť sa nejako nabudiť je slepá ulička. Nikam nevedie. Vo svojej podstate sú to márne pokusy byť niekým, kým sami pred sebou nie sme, kým sa necítíme byť.

Preto sa nám Boh tu, na zemi, zjavuje len skromne. Nie úplne. Nielen preto, ale aj preto. Lebo keby sme Ho teraz videli, prepadli by sme nadšeniu ale možno aj strachu a hrôze. Takto sa najprv učíme oceniť Boží Život v ľudskom meradle uprostred sveta. Navyknúť si naň, zamilovať si ho kvôli nemu samému, pretože je sám v sebe dokonalý a plný. Potom, keď sa tak stane, môže byť znásobený Božou nesmiernosťou a urobený večným. *Asi podobne, ako si chlapec z predmestia zamiluje loptu a futbal na ulici, až potom príde klub, kde môže futbal hrať už vážne a možno dokonca zmluva,*

ktorá mu dá pozemskú obdobu večnosti. Ale tu už len robí, čo miluje - čo si zamiloval pred tým všetkým tam, v slume, na ulici.

A tak sme znova pri modeli plného a dokonalého života na obraz toho Božieho: žiadna žiadostivosť. Žiaden strach. Sloboda. Pokoj. Hlboké vedomie toho, kým sme a kam smerujeme. A ostatné, život i konanie, sú už len formalita, ktorá z nášho bytia vyrastá tak samozrejme, ako *jablká na ušľachtilej jabloni*. Tu končí každý rozdiel, dokonca rozpor medzi vonkajším a vnútorným, medzi duchovným a svetským. Všetko sa stáva vnútorné, všetko sa stáva duchovné a sám človek sa stáva jedným a celým.

Spravodliví - aj voči Bohu...

"Všetko, čo chcete, aby ľudia robili vám, robte aj vy im. Lebo to je Zákon i Proroci." (Mt 7, 12)

Platí to aj voči Bohu? Ježiš hovorí, že sú "*blahoslavení lační a smädní po spravodlivosti, lebo oni budú nasýtení*" (Mt 5, 6). Čo je spravodlivosť? Dáva tebe toľko, koľko prijíam od teba a ty dávaš mne. To zaznieva aj v Ježišovom Zlatom pravidle. Koľko chceš prijať, toľko aj sám daj. Lenže Bohu? Ako?

Ježiš nám dáva dve odpovede. Či jednu a tú istú dvakrát. Prvý raz, keď hovorí: "*Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili*" (Mt 25, 40). A druhý raz ešte jasnejšie: "*Istý človek vznešeného pôvodu odchádzal do ďalekej krajiny prevziať kráľovstvo a*

potom sa mal vrátiť. Zavolať si svojich desiatich sluhov, dal im desať mín a povedal im: "Obchodujte, kým sa nevrátim!"" (Lk 19, 12-13) - a inde ešte zdôrazňuje, že "zveril im svoj majetok" (Mt 25, 14). Čo je Boží majetok? "Pánovým podielom je ...jeho ľud, Jakub je údelom jeho dedičstva" (Dt 32, 9). Resp. jeho časť, zverená nám, oná *jedna mína*. Je ňou farnosť - a ľudia na jej území, ktorí v nej ešte nie sú, ale sú do nej určení. V tej chvíli sa kruh uzatvára.

Ako chcete, aby sa Boh správal k vám? Aby vás miloval? Odpúšťal vám, znova a znova dookola? Pomáhal vám, vždy po ruke? Chránil vás? Poučoval? Zomrel za vás a získal vám Večnosť v Nebi? No - tak potom sa takto správajte k farnosti! Buďte jej bohom na obraz Boha! Lebo ako chcete, aby sa Boh správal k vám, tak sa vy spávajte k Nemu, k Jeho Telu, k Cirkvi, k Jeho "najmenším bratom"! V tom je logika, logika *spravodlivosti*, ktorú Ježiš znova a znova opakuje, napríklad tu: "*Buďte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec! Nesúďte a nebudete súdení. Neodsudzujte a nebudete odsúdení! Odpúšťajte a odpustí sa vám. Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona. Lebo akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám*" (Lk 6, 36-38). "*Súd bez milosrdenstva čaká totiž toho, kto nepreukázal milosrdenstvo*" (Jak 2, 13) - práve podľa tejto logiky spravodlivosti novej zeme a nového neba, "*na ktorých prebýva spravodlivosť*" (2Pt 3, 13) a kde "*sa spravodliví zaskvejú ako slnko v kráľovstve svojho Otca*" (Mt 13, 43) a konečne "*budú nasýtení*" (Mt 5, 6) - presne podľa miery, akou oni sami merali!

Ako chceš, aby sa Boh správal k tebe, správaj sa aj ty k Nemu. Aj preto sa stal Telom - človekom, Cirkvou - aby si mohol.

Našli sme hodného uctievania!

"...vo dne v noci bez prestania volali: "Svätý, svätý, svätý Pán Boh všemohúci, ktorý bol, ktorý je a ktorý príde!" A vždy, keď tie bytosti vzdali slávu, česť a vďaku Sediacemu na tróne, Žijúcemu na veky vekov, padli dvadsiati štyria starci pred Sediacim na tróne, klaňali sa Žijúcemu na veky vekov, hádzali svoje vence pred trón a volali: "Hoden si, Pane a Bože náš, prijať slávu, česť a moc, lebo ty si stvoril všetky veci: z tvojej vôle boli a sú stvorené." (Zjv 4, 8-11)

Ak nechápeme symboliku, znejú tieto slová desne - ako otrocké uctievanie samofúbeho tyrana. Ale čo hovoria skutočne?

Katechizmus hovorí: *"Je dobré a správne úplne dôverovať Bohu a bezvýhradne veriť tomu, čo povedal. Bolo by však márne a pomýlené vložiť takúto vieru do nejakého tvora"* (KKC 150). Inými slovami, na svete neexistuje nik, komu by sme mohli bezvýhradne veriť, úplne sa odhaliť, úplne sa mu zveriť do rúk, dokonca ho uctievať. To posledné by bolo ponížením, znakom otroctva.

Ale Boh... Keď Ho konečne spoznáme... a uveríme tomu, čo vidíme, lebo bežne sa uveriť bojíme. Nakoniec, je to niečo, čo sme ešte nikdy vo svete voči nikomu neurobili. A stále sa zmietame v pochybnosti a podozrievaní: Je naozaj Boh takýto? Ako vyzerá? To, čo hovorí - naozaj to platí? Alebo ani nie? Môžeme Bohu naozaj dôverovať - alebo žijeme v neistote, ako sa zachová, čo urobí? Lebo presne toto cítime voči všetkým ľuďom a každému človekovi a keby sme to tak necítili a nevnímali, boli by sme blázni, ako to naznačil Katechizmus.

Ale keď konečne uveríme... a odvážime sa... tak náhle prepukneme v radosť a v obrovské uľahčenie, pretože konečne sme našli niekoho, kto je *hodný* toho, aby sme do Neho úplne vložili všetku svoju dôveru, svoj život, hodný skutočného uctievania, pretože ako jediný je takéhoto uctievania hodný a toto uctievanie nás ani neponižuje, ani nezotročuje, ale povyšuje a vyvyšuje na úroveň rytierov, ale *Boha!* Služobníkov, ale *Boha!* Synov a dcéry, ale *Boha!*

A toto je ten spev z úvodného úryvku: Spev a poklona a radosť a jasanie ľudí, ktorí našli stred Vesmíru, života, všetkého v Bohu, objavili niečo, čo ich uchvátilo a stále uchvacuje a bude - už až naveky, navždy! Našli svoju túžbu a omnoho viac. Svoju vášeň a ešte omnoho viac. Našli úplne všetko a viac, než všetko! A tak plní radosti spievajú, ich srdcia spievajú, ich duše spievajú, sám ich život, už večný a oslávený, spieva!

Palica do temnej noci

Keď príde kríza, noc, keď zhasne každé svetlo - o čo sa oprieme? Ak sme boli závislí na pocitoch a náladách a na nadšení, naisto padneme, hlboko padneme, do depresie, možno úplnej nevery.

Kde nie je svetlo, pomôže palica, o ktorú sa oprieme a ktorou ohmatáme, ako slepec, temnotu pred sebou.

Vedomie *identity*, toho, kto sme, je touto palicou i našou kotvou v temnote. Vieme, kto sme a konáme si svoju *povinnosť*, ktorá nám z toho prirodzene plynie ako dôsledok toho, kto sme. *Identita a povinnosť*. Tieto dve sú dvomi koncami našej palice do temných dní.

Videli ste film Mart'an s Mattom Damonom z roku 2015? Ostal sám, opustený v divokom a cudzom svete. Ale stále vedel, kto je. Robil, čo bolo treba. A - veril v záchranu? Možno nie úplne naisto, ale mal nádej. A kým ju mal, pokračoval. Na rozdiel od neho, naša nádej je istá a koniec, pre ktorý sme boli stvorení, tiež. Vieme, kto sme. Vieme, čo je našou úlohou robiť, pretože to prosto treba urobiť a patrí to k našej prirodzenosti takto žiť a takto konať. A vieme aj, kam smerujeme, ako vraví Pavol, "už mám pripravený veniec spravodlivosti, ktorý mi v onen deň dá Pán, spravodlivý sudca; a nielen mne, ale aj všetkým, čo milujú jeho príchod" (2Tim 4, 8).

Nepotrebujeme žiadne ďalšie uistenia. Nepotrebujeme žiadne nadšenia ani nálady. Tak prirodzene, *ako srdce tlčie a plúca naberajú vzduch*, my sami sme synmi a dcérami Boha a prirodzene, prosto, vari až spontánne konáme skutky synov a dcér Boha - aj uprostred *divokého a cudzieho Marsu tohto sveta*, aj uprostred noci, keď sa znesie a keď spojenie s Domovom zapraská a na chvíľu zhasne. Ako Jób: *"Som presvedčený, že môj Obranca žije a posledný sa zdvihne zo zeme"* (Jób 19, 25). Som presvedčený. Viem to. To je všetko. Viem. S istotou viem. Viac netreba.

Identita a povinnosť. Kto som a čo mám urobiť, práve teraz. Ostatné doplní a završí Boh, keď znovu *"vyjde slnko spravodlivosti, ktoré má na krídlach uzdravenie"* (Mal 3, 20). V tom je pokoj, pokojná istota, *"v tomto je trpezlivosť svätých, ktorí zachovávajú Božie prikázania a vieru v Ježiša"* (Zjv 14, 12). Prikázania a viera. Povinnosť a identita. Oboje jedno, pretože *"On nás urobil súcich za služobníkov Novej zmluvy, a nie litery, ale Ducha; lebo litera zabíja, kým Duch oživuje"* (2Kor 3, 6). Zákon prikazoval Božie veci ľudským synom a museli im byť prikázané, lebo im boli cudzie. Zákon a ľudia neboli jedno ale dvoje. Ale teraz už nie. V Duchu sme sa stali Božimi synmi a tieto veci sa nám náhle stávajú normálne a prirodzené - hneď, ako prekročíme onú čiaru, hranicu, urobíme onen krok, skok viery, ktorou túto identitu prijmem za svoju.

Byť synom Boha znamená prosto práve tu a práve teraz podľa toho konať. A práve týmto prostým a pokojným konaním, bez strachu, bez pozemskej žiadostivosti, v prostom pokoji a istote, sa uskutočňuje naše synovstvo. A zase ako synovia nachádzame radosť a rozkoš aj v tých najprostejších činoch, pretože ich konáme ako synovia a nimi žijeme, vyjadrujeme svoje synovstvo, v nich synmi opravdivo sme. Preto sama identita, sama "*viera bez skutkov je neúčinná... je mŕtva*" (Jak 2, 20.26). Identita vedie k povinnosti a zodpovednosti. A zase povinnosť a jej konanie je spôsob, akým skutočne sme tým, čím sme.

Vždy ten istý posun

Motívom Ježišových slov je vždy jedna a tá istá zmena, jeden a ten istý posun, vyjadrený rôznymi slovami a obrazmi: Posun od sluhu k synovi. Od otroka k pánovi. Od uctievača k nasledovníkovi, priateľovi, spoločníkovi, partnerovi. Od obsluhovaného k tomu, ktorý koná a slúži. Jednoducho, prechod z ľudskej strany na stranu Božiu. O tom nakoniec zbožštenie je, nie?

Podobenstvá o talentoch, o mínach, nám ukazujú stále tú istú schému: sluha je pozvaný, aby žil a konal ako jeho pán. A dostane k tomu aj možnosť. Je mu zverená skutočná sloboda aj skutočná zodpovednosť. A keď sa osvedčí a ukáže, že má vlastnosti podobné jeho pánovi a dokáže žiť a pracovať ako on, je definitívne povýšený na jeho úroveň a stáva sa takým ako on.

"On mu povedal: "Správne, dobrý sluha; pretože si bol verný v maličkosti, maj moc nad desiatimi mestami."" (Lk 19, 17).

"Jeho pán mu povedal: "Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad malom, ustanovím ťa nad mnohým: vojski do radosti svojho pána." (Mt 25, 21)

"Kto je verný v najmenšom, je verný aj vo veľkom, a kto je nepoctivý v malom, je nepoctivý aj vo veľkom. Ak ste teda neboli verní v nespravodlivej mamone, kto vám zverí pravé bohatstvo? A ak ste neboli verní v cudzom, kto vám dá, čo je vaše?" (Lk 16, 10-12)

Zem je tá maličkosť. Jej kúsok, ktorý nám bol zverený, farnosť, náš oikos vo svete, sú onen talent, oná mína. Tu sa osvedčujeme, či máme *vlastnosti* a postoje Boha, krátko a stručne, či máme lásku podobnú tej Božej, ako prikazuje Ježiš: *"Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vy vzájomne milovali, ako som ja miloval vás. Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať."* (Jn 13, 34-35) a ako to aj pre nedovtipných vysvetľuje Ján: *"Čo je láska, poznali sme z toho, že on položil za nás svoj život. Aj my sme povinní dávať život za bratov"* (1Jn 3, 16).

Okrem tohto príkazu a vysvetlenia už nič viac ani vedieť nepotrebujeme. Kto má takúto lásku, takúto vášeň pre ľudí okolo seba, nepotrebuje, aby mu niekto prikazoval, že nemá myslieť na zlo, že ma byť po vzore Boha služobníkom všetkých, že má aj sám seba budovať, aby dokázal slúžiť najlepšie, ako len je v rámci jeho možnosti a schopnosti možné. Ak miluje, toto všetko mu je prirodzené *ako dýchanie*. A ak nemiluje, aj keby sa mu to denne hovorilo, aj tak to budú pre neho iba prázdne slová...

Toho, kto takto prejde na Božiu stranu, kto takto nasleduje a napodobňuje Boha ako milované Božie dieťa a zamýšľa ako Kristus, ako syn, *"toho, kto zvíťazí, posadím vedľa seba na mojom tróne, ako som aj ja zvíťazil a zasadol som s mojím Otcom na jeho tróne"* (Zjv 3, 21), hovorí Pán. Kto preukáže

Božie *vlastnosti*, tomu budú dané aj Božie *schopnosti*, účasť na Večnosti, Sláve, Spoločenstve a Živote samej Trojice v Trojici.

A to je všetko. "*My vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto nemiluje, ostáva v smrti*" (1Jn 3, 14). Boh nás volá prejsť na Jeho stranu a my ak uveríme, tak prejdeme a začneme na Božej strane žiť. Boh nás volá byť Jeho synmi, bohmi, a my, ak uveríme, tak sa nimi staneme, prijmemo to a začneme podľa toho ako bohovia na obraz Boha, synovia na obraz Otca, hľadiet' na svet a ľudí, myslieť tak, konať tak, milovať tak. Toto je obrátenie, ku ktorému viera smeruje a bez ktorého viera sama je nanič. A Boh nám, ak to urobíme, už v tomto svete dá podiel na svojich vlastnostiach, ako vraví Ježiš, že "*tých, čo uveria, budú sprevádzať tieto znamenia: v mojom mene budú vyháňať zlých duchov, budú hovoriť novými jazykmi, hady budú brať do rúk a ak niečo smrtonosné vypijú, neuškodí im; na chorých budú vkladat' ruky a tí ozdravejú*" (Mk 16, 17-18), lebo "*nie vy ste si vyvolili mňa, ale ja som si vyvolil vás a ustanovil som vás, aby ste išli a prinášali ovocie a aby vaše ovocie zostalo; aby vám Otec dal všetko, o čo ho budete prosiť v mojom mene. Toto vám prikazujem: Aby ste sa milovali navzájom*" (Jn 15, 16-17). A presne o tomto je oná podmienka "prosiť v Ježišovom mene": s Ježišovou láskou, Božou láskou, ako synovia Boha, ako bohovia.

"*Mnohí mi v onen deň povedia: "Pane, Pane, či sme neprorokovali v tvojom mene? Nevyháňali sme v tvojom mene zlých duchov a neurobili sme v tvojom mene veľa zázrakov?" Vtedy im vyhlásim: Nikdy som vás nepoznal; odíďte odo mňa vy, čo páchate neprávosť!*" (Mt 7, 22-23)

Mať vašeň pre lásku. Mať vašeň pre ľudí, pre Božiu Rodinu Cirkvi i pre tých, ktorí sú ešte mimo. Si? Máš? Je to tvoj prípad? Je toto tvoja záľuba, životná záľuba, vašeň, tá najväčšia na svete - byť Ježišom v tvojom tele uprostred sveta, byť bohom v tele? Je? Lebo ak hej, potom úplne prirodzene a samozrejme táto vašeň ovláda a riadi v tvojom živote úplne všetko a ona

rozhoduje, o čo usiluješ, po čom túžiš, za čím ideš, na čom pracuješ, do čoho vkladáš svoje peniaze a na čo vynakladáš svoj majetok a svoj čas a svoje sily! Ona jediná!

Toto je tá jediná otázka ohľadom tvojej kvalifikácie pre Nebo a život v ňom! "*Miluj, a rob, čo chceš*" (sv. Augustín). Nemiluj, a žiadne skutky ti nepomôžu. Láska nikdy nebude bez skutkov, ale skutky bez lásky ostanú mŕtve.

"Ak budeš poslúchať Jeho vážne prikázania a budeš dobrým nasledovníkom Jeho dobroty, budeš mu podobný a On ťa oslávi. Boh predsa nie je žobrák, on aj teba urobil Bohom na svoj obraz!" (sv. Hipolyt)

Sluha uctieva. Partner spolupracuje.

Aj toto je jeden z posunov. Zmena pohľadu na Boha. Prejavuje sa všade, v živote, konaní, modlitbe, v pohľade na adorácii. Zmena, o ktorej píše Pavol: "*Lebo my sme Boží spolupracovníci*" (1 Kor 3, 9). A nielen o sebe, ale aj o iných, napríklad spomína "*Timoteja, nášho brata a Božieho spolupracovníka*" (1 Sol 3, 2). Toto je tá zmena, prechod od sluhu k partnerovi, od otroka k synovi, od uctievača k nasledovníkovi a spoločníkovi.

Modliť sa nie ako *prijímateľ*, ale ako *konateľ*. Nie ako *sluha*, ale ako *syn* a *brat*. Nie ako *objekt* Božieho konania, ale ako *subjekt* spoločnej práce s Bohom. Nie ako ten, kto prosí, ale ako ten, kto dáva a ponúka seba: "*Potom*

som počul hlas Pána, ktorý hovoril: "Koho mám poslať, kto nám pôjde?" I povedal som: "Hľa, tu som, pošli mňa!" (Iz 6, 8).

Sluha alebo otrok je možno pasívny a trpný, ba možno sa vnútorne vzpiera a vyhýba práci, ktorú mu pán uloží. Ale syn? Brat? Kresťanstvo je *aktívne*, je to konanie, dielo, skutok, preto *"ako telo bez ducha je mŕtve, tak je mŕtva aj viera bez skutkov"* (Jak 2, 26), lebo nie je kresťanská, nie je synovská, je to otrocká viera niekoho, komu sú stále ešte Boh i Kráľovstvo *cudzie*.

Aké je to, modliť sa nie ako cudzí a trpný *prosebník*, ale ako *spoločník*, aktívny a zaangažovaný na Otcovom Diele, syn, brat a *spoločník*? Je to veľká zmena, že? Znamená to aj v modlitbe byť *domácim Boha*, členom onoho *"vnútorného kruhu"* Kráľovstva a Rodiny Boha. *Je to ako rozdiel medzi zákazníkom, ktorý si objednal majstra a jeho partu a teraz im hovorí, ako by si predstavoval to, čo ich žiada urobiť - a medzi členmi party, ktorí spolu pracujú, spolu hovoria a potom si spolu zájdu na pívko a posedia pri ňom."*

A veru, ako inak by sme mohli mať účasť na živote Veľkého Hýbateľa a Stvoriteľa, Veľkého Konateľa, Veľkého Bojovníka, ktorý zvíťazil a vytrhol nás z moci tmy, než že sa Mu sami staneme podobní? Ako vraví Ježiš: *"Veru, veru, hovorím vám: Aj ten, kto verí vo mňa, bude konať skutky, aké ja konám, ba bude konať ešte väčšie"* (Jn 14, 12) a inde: *"Toho, kto zvíťazí, posadím vedľa seba na mojom tróne, ako som aj ja zvíťazil a zasadol som s mojím Otcom na jeho tróne"* (Zjv 3, 21).

Je to úplne iný pocit, keď aj v adorácii cítite, že tu nie ste ako uctievač a prosebník a sluha, ale s Ježišom patríte k sebe, patríte k Nemu, ste tu a sedíte s Ním a pred Ním ako *spoločníci*, ako *druhovia*, ako *spolubojovníci* a *spolupracovníci*, nie oproti, ale na Jeho strane s Ním! Ale či nie je práve o tomto samo kresťanstvo?

Agresivita v službe Evanjelia?

Existuje ženská spiritualita. Tá dnes v Cirkvi prevážila. *Stretnúť sa, zapáliť sviečku, zaliat' si čaj, k tomu koláčiky, podieľať sa, pomodliť sa,...* to je niečo, čomu žena dobre rozumie. Odjakživa ona tvorí domov, udržiava rodinný krb, spája spoločenstvo, ochraňuje, udržuje, lieči a láska. Ale čo muž?

Muž je *bojovník*. V jeho prirodzenosti je dobývať. Získavať. Skúmať a bádať. Zažívať dobrodružstvo. Aj ona pozná spoločenstvo, ale je to spoločenstvo bojovníkov. Aj on pozná zdieľanie, ale je to zdieľanie zálesákov a dobrodruhov pri táborovom ohni. Podobné, a predsa iné. Niektorí ľudia, ktorí to nechápu, tomu hovoria "toxická maskulinita" - ale ona toxická nie je, ani náhodou. To len ak sa ju pokúsite *zatvoriť do izby s čajom a koláčikmi*, môžete zažiť nepríjemné prekvapenie - *asi ako keby ste si mysleli, že môžete doma na poduške namiesto mačiatka držať neskroteneho tigra plného sily, ktorý ešte nezabudol na slobodu a opojnú vôňu džungle*. Potom sa môže stať, že sa naozaj ocitnete zavretí v jednej izbe s divokou a zúfalou šelmou!

Niekde v hĺbke tejto odlišnosti je *agresivita*. Bojíme sa jej, bez toho, aby sme jej rozumeli. Apriórne je vnímame ako zlú - v ženskom svete, v ženskom rozmere spoločenstva v Cirkvi, ktoré hľadá a oceňuje "skroteneho muža, môže sa stať kňazom" ako píše Robert Bly vo svojej knihe *Železný Ján*. Lenže ona nie je zlá! Podobne ako *transformácia sexuálneho pudu, ovládnutého a presmerovaného na vyššie veci sa stáva zdrojom ohromnej energie*, aj agresia: prosto je. Nie je ani dobrá, ani zlá. Je to sila. Energia. Schopnosť a prvá zbraň bojovníka, jedno či telesného alebo duchovného.

Nieкто ju nasmeruje na zlé veci, ovládaný strachom alebo žiadostivosťou. Potom má potenciál ničiť a ubližovať. Ale čo ak sa upriami na vyššie veci? Ježiš hovorí: "*Od dní Jána Krstiteľa podnes trpí nebeské kráľovstvo násilie a násilníci sa ho zmocňujú*" (Mt 11, 12) a Pavol prisvedčuje: "*Ja teda tak bežím, nie ako na neisto, tak bojujem, nie akoby som bil do vetra*" (1 Kor 9, 26)

Búchači v posilovni to vedia. Na ušiach majú slúchadla. Počúvajú hudbu. Nie gregorián ani Enyu. Pri nich by sa im len ťažko trénovalo. Spravidla metal. Niečo tvrdé. Jednoduché a burcujúce inštinkty lovca a bojovníka. Áno, vyvoláva to v nich agresiu - s ktorou sa potom púšťajú do boja so železom, s telom, s únavou, so slabosťou. A rastú. Agresia sa stáva ich sluhom.

V čom sa od nich líši muž, bojovník Kristov? Ved' samo Písmo nás vyzýva bojovať boj viery a varuje nás, že boj nás nevyhnutne čaká! Nie s *telom a krvou*, ale s hriechom, telom, s diablom. Nie o mamon sveta, ale o duše, nesmrteľné duše, o ich spásu a záchranu, aby sme získali "*aspoň niektorých*". Cieľ je iný. Ale agresia, ktorá mobilizuje všetky naše sily, celého ducha i celé telo, koncentruje vôľu a pumpuje adrenalin, je tá istá.

Spiritualita muža je spiritualita bojovníka. Dobyvateľ. On dobýva a objavuje. Žena udržiava, zhromažďuje, zdomácnuje. Jeden bez druhého sú stratení, alebo aspoň osirelí. Tak, ako je aj farnosť alebo malé spoločenstvo, ak v ňom jedno preváži a druhé sa vytratí.

Nebojme sa agresie. Nebojme sa tela. Nebojme sa mužskosti. Nebojme sa voľnosti a slobody lovca, sily hrdinu, agresie bojovníka! Nebojme sa železa. Nebojme sa potu. Nebojme sa prachu. Nebojme sa samého života, žitého s po krikom svedectva na perách a s mečom Ducha zdvihnutým vysoko nad hlavu! Toto je naša charizma. Môže byť zneužitá - ak si nás zotročil hriech.

Má byť využitá - keď nás Kristus oslobodil! *A kludne si k tomu do slúchadiel pusťme aj ten metal, ak nám to pomôže...*

Ako hovorí Vladimír Šatura, ľudský život aj syna Boha má tri rozmery: *pohrúženie*, ako je modlitba, adorácia, rozjímanie, *hľadanie do ohňa* a pod. Potom *extáza*, čiže vytrženie. A nakoniec *výkon*. Boj a zápas. A jeho motorom je *agresia* a nástrojom *telo* - a cieľ, cieľ je ten Boží! Dá sa to, v istote *viery*, vo vyzývavej *nádeji*. V *láske*, ale bojovníka! Iná je láska otca, iná láska matky. Iná láska bojovníka a vyzývateľa, iná láska utešiteľky a uzdraviteľky z rán. Iná láska muža, iná láska ženy, hoci je to stále tá istá láska, len jej dve strany, dve podoby.

Je zlé, ak muž tak nejakو cíti, že by sa mal stať ženou, aby mohol byť kresťanom...

Mužská aj ženská podoba kresťanstva, obe sú povolané byť veľké a hrdinské a vznešené, ďaleko za hranicu *čajička a koláčikov* - veď od človeka pretvoreného Kristom a naplneného Duchom a adoptovaného Otcom ani nič menšie nie je hodné očakávať! Ale spôsob žitia a konania tohto hrdinstva je odlišný - a len jeden s druhým vo vzájomnom doplnení je v spoločenstve úplný.

Nepochopenie toho - ako často prinieslo ako výsledok, že z farnosti a spoločenstva veriacich sa vytratil život a stali sa niečím na spôsob *sadrovej sochy!*

Neudusme sebe túžbu dobývať veľké ríše až po končiny sveta! *Džingis-chán dobýval zem tým, že železným mečom a ohňom zabíjal ľudí*. Naša cesta je podobná, aj keď súčasne úplne iná: rozšíriť náš svet, našu Ríšu, Kráľovstvo, až do končín zeme tým, že mečom a ohňom Ducha premôžeme Zlého a zachránime všetkých v Kristovi. Neudusme v sebe túžbu konať a dobývať! Len ju správne využime! *Budme agresívny* - na spôsob Krista v Duchu!

Nebojme sa života. Nehanbime sa za život, za to, že sme naozaj živi uprostred mŕtvych! "*Lebo vy ste povolani pre slobodu, bratia, len nedávajte slobodu za príležitosť telu. Oslavujte teda Boha vo svojom tele*" (Gal 5, 13; 1 Kor 6, 20)!

Patrónom kresťanskej agresivity by mohol byť kľudne hoci aj Gedeon: Najprv svoju agresivitu a hnev vybíja na Bohu: "*Prepáč, môj pane! Keď je Pán s nami, prečo nás toto všetko postihlo? A kde sú všetky jeho divy, o ktorých nám rozprávali naši otcovia, keď hovorili: "Pán nás vyviedol z Egypta"? Teraz nás Pán opustil a vydal do ruky Madiánčanov*" (Sdc 6, 13)! A čo na to Boh? Nekarhá ho. Len mu povie, aby svoju agresivitu nasmeroval správnym smerom: "*Chod' s touto svojou silou a vyslobod' Izrael z ruky Madiánčanov! Posielam ťa!*" (Sdc 6, 14).

Naozaj to tak je!

Kresťan je človek, ktorý žije naplno a užíva si život. Ale nie na spôsob otroka, jedlom, pitie, žiadostivosť. Je predsa Kristom oslobodený! Objavil väčšie a nádhernejšie veci!

A tak *pôstom* necháva za sebou otročenie jedlu a nápoju. A evanjeliovom *chudobou*, jednoduchosťou dáva zbohom závislosti na veciach a vlastní. Vyberá sa na cestu plného *bytia* a dokonalosti, už sa *neporovnáva* s nikým okrem Boha a *nesúperi* s ničím, iba so svojím starým ja, ktoré prekonáva - a všetko v rozkoši toho, kto je konečne slobodný pre veľkosť, v radosti toho, kto konečne a skutočne môže, môže sa vzniesť a nemusí sa plaziť v prachu!

Ale to sa dá iba vo viere a nádeji. A k tomu najvyššiemu, nezemskému, iba nesení Bohom, v tej istej viere, v nádeji, ale už v Jeho Dar. Tu kresťan žije, naplno žije, skutočný život, nebojí sa ho ani sa zaň neostýcha.

Preto je kresťanstvo činné, veľmi činné a plné energie - *podobne ako pes, ktorý kým je na reťazi, možno leží a sníva, ale keď reťaz spadne, od radosti skáče a behá*. Preto sú kresťania, oslobodení Kristom z reťazí hriechu a klietky sveta, plní spevu a chvály, ale ešte viac plní konania, napredovania, budovania, zdokonaľovania, všetkého, čo plný a dokonalý život obnáša!

"Napokon, bratia, radujte sa, zdokonaľujte sa, povzbudzujte sa navzájom..."
" (2Kor 13, 11)

"... budujte sami seba na svojej presvätej viere a modlite sa v Duchu Svätom." (Júd 1, 20)

"... aby ste boli dokonalí a neporušení a v ničom nezaostávali." (Jak 1, 4)

Je to posun v našej myslí, keď sme sa odvrátili od vecí sveta, ktorým sme dovtedy slúžili a posunuli sme sa ďalej, zdvihli sme svoj zrak od zeme a pohliadli vyššie, upriamili sme sa na dokonalosť a svätosť a na ich krásu - a veci sveta ostali za nami. Ktoré z nich tomuto nášmu úsiliu a vášni po dokonalosti ešte vedia napomôcť, sú použité. A ktoré nie, sú ako zbytočnosť zanechané. Ale naša myseľ, naša túžba, naše srdce sa už presunuli inam. Ďalej. Vyššie.

"Ak ste teda s Kristom vstali z mŕtvych, hľadajte, čo je hore, kde Kristus sedí po pravici Boha! Myslite na to, čo je hore, nie na to, čo je na zemi! Ved' ste zomreli a váš život je s Kristom ukrytý v Bohu." (Kol 3, 1-3)

Kristus sa stal našim Bohom. Naším Kráľom. Úplne si nás podrobil. Nie silou. Krásou. Hľadáme naň a vidíme krásu a slávu a nádheru, ktoré nevieme vyjadriť ba ani obsiahnuť. Sme toho plní a túžime byť toho plní, plní Krista.

Túžime sa Jemu vo všetkom podobať, s Ním sa úplne zladíť, Jeho nasledovať, Jemu sa podriaďovať, len aby sme smeli na Neho hľadiť. A On, On nám dáva nekonečné viac: že môžeme mať na Ňom samom účasť! Preto je náš Kráľ - spôsobom, akým nikdy žiaden pozemský nie je, nebol, nebude a ani byť nemôže. A tak *"v láske všestranne vrastajme do toho, ktorý je hlavou, do Krista"* (Ef 4, 15). *"A my všetci s odhalenou tvárou hľadáme ako v zrkadle na Pánovu slávu a Pánov Duch nás premieňa na taký istý, čoraz slávnejší obraz"* (2 Kor 3, 18).

Bojíme sa veľkosti?

Niekedy mám sám v sebe ten pocit. Ako malí ľudia, ktorí sa zmierili s tým, že sú malí, navykli si byť malí (a šedí, nie vyložene zlí ale ani nie dobrí), dokonca si z toho urobili akúsi cnosť a mantru, kde byť malým je čosi hodné obdivu a pochvaly a robí ich to lepšími od tých ostatných (čo, ak na veľkosť stále nazeráme očami sveta, nemusí byť až tak ďaleko od pravdy, aj žalm konštatuje, že *"lepšie to málo, čo má spravodlivý, než veľké bohatstvá hriešnikov"* (Ž 37, 16).)

Možno je to aj pod vplyvom protestantizmu, ktorý učí, že hnoj si a hnoj naveky ostaneš, si neschopný čohokoľvek dobrého a aj ten najlepší skutok, aký dokážeš, je stále hriechom (ako učil Luther) a jediné, v čo môžeš dúfať, je, že Boh pre tvoju vieru láskavo zakryje toto hnojisko Kristovým plášťom, aby ho nebolo v Nebi vidieť a aby sa z neho všade naokolo nešíril smrad, ale vnútri budeš stále hnojom a ničím viac... a že na to, aby sa tak stalo, stačí len uveriť, že to s nami Boh raz urobí...

Keď potom pred nami Boh vyjaví skutočnú Veľkosť, ku ktorej nás povoláva, skutočnú Krásu a Vznešenosť, pre ktorú nás vyvolil - tak sa nám z toho točí

hlava a cítime bázeň, čo by nebolo zlé, ona však prerastá v strach. Utekáme preč a hovoríme, že nie, to nie je pre nás, my na to nie sme, my sme len mali ľudia, malí smrteľníci, my nič veľké nechceme a aj v Nebi (keby to bolo možné) nám postačí len kdesi v kútiku sedieť ako sluhovia, len aby sme nemuseli do svetla Božej Slávy a do spoločenstva Jeho svätých! Spoločenstvo svätých? Och, vyznávame ho v Kréde, ale... ale patriť doň? To nie je pre nás... Tak to aspoň, myslím, cítime. Niektorí nevedome, ale niektorí aj vedome, ba sa v tom aj znova a znova utvrdzujú.

Byť synom Boha a žiť Život Boha je krásne a ľahké a vo svojej podstate normálne a prirodzené a deje sa tak vo veľkej uvoľnenosti. Ale kým k tomu prideme, naozaj je potrebné úsilie - prekonať svoj strach, nabrat' odvahu urobiť krok od komplikovanosti a neprirodzenosti hriechu, na ktoré sme si ale akosi zvykli a zmierili sa s nimi, k jednoduchosti a prirodzenosti svätosti, ktoré sú ale pre nás sprvu nové, cudzie, nezvyklé a máme z tejto premeny strach. *Je to vari ako človek, pripútaný reťazami k zemi, ktorému sa síce reťaze nepáčia, ale ešte viac sa bojí, že by mal byť z nich oslobodený a stáť na nohách iba tak, bez opory reťazí, bez toho, aby ho reťaze držali. To prvé nemá rád, ale zvykol si. Z toho druhého sa mu točí hlava a má hrôzu.*

"Keď to videl Šimon Peter, padol Ježišovi k nohám a povedal: "Pane, odíď odo mňa, lebo som človek hriešny." Hrôza sa totiž zmocnila jeho i všetkých, čo boli s ním, nad úlovkom rýb, ktoré chytili. Takisto aj Zebedejových synov Jakuba a Jána, ktorí boli Šimonovými spoločníkmi. Tu Ježiš povedal Šimonovi: "Neboj sa, odteraz budeš loviť už ľudí." A keď pritiahli lode k brehu, opustili všetko a išli za ním." (Lk 5, 8-11)

Neboj sa... Áno. Neboj sa. V tomto krátkom príbehu je vidieť toto všetko. Neboj sa. Viera znamená prekonať tento panický strach pred veľkosťou toho, na čo sme natrafili, k čomu sme volaní a čo máš vyrušuje a vytrháva z našej už navyknutej malosti a mizérie, s ktorými sme sa už zmierili. Niekedy dokonca aj naša modlitba môže byť miesto modlitby takýmto útekom:

namiesto nasledovania Krista a kroku smerom k Vykúpeniu si sadneme, pevne zatvoríme oči a povieme si: Dobre, veď sa budem modliť... *aby som nemusel ísť a pritom mal pocit, že vďaka nej niečo robím a že však som kresťanom, veď aha, modlím sa!*

Áno, modlitba sa naozaj môže v praxi zmeniť na formu úniku, spôsob utekania a doslova obrany pred Spasiteľom, ktorý nás ako vtedy Petra prišiel povolať k Životu! Len si to predstavte: *Peter namiesto zanechania lode a sietí a nasledovania Krista Mu odpovie, že však sa za to bude modliť...* Niekedy tomu podliehame aj úplne otvorene, keď napríklad na rôzne výzvy ako cirkev reagujeme tým, že však *budeme sa za to modliť* a dokonca máme predstavu, že toto by mala byť tá správna reakcia Cirkvi a farnosti, *nemiešať sa do ničoho a miesto toho iba zorganizovať nejakú pobožnosť a nejaké modlitby*. Na konanie sú tu predsa iní, nie my. My sa za to *pomodlíme*. A ako raz povedal jeden ateista, získame tak pocit, že sme niečo urobili (a sme kresťania) bez toho, aby sme museli naozaj niečo urobiť (a kresťanmi naozaj byť). Veru, aj kostol či modlitba sa môžu pre nás stať *Jonášovou loďou*, kam utekáme a skrývame sa pred Pánom! Aj preto je na každej omši na konci vyslanie: *Chod'te! A nie hocijako, ako v mene Boha! Oslavovať Pána samým životom! Ohlasovať Pánovo Evanjelium! Byť! Konat'! Neutekať!*

Výsledkom je začarovaný kruh, keď na jednej strane pre strach neodpovedáme na Božie pozvanie, a na druhej strane nás to v hĺbke naplňa pocitom viny a len nás to utvrdzuje v tom, že pre nás, zlých a hriešnych, tie veľké veci naozaj nie sú. Alebo na ne prestaneme hľadieť úplne a samých seba presvedčíme, že tá naša malosť a obmedzenosť je úplne v poriadku a dokonca je to vari až cnosť a niečo hodné obdivu, skutočná kresťanská skromnosť a pokora... (čím sme sa dostali znovu na začiatok tejto našej úvahy)! A znova nám znejú slová Písma: "*Čo ma oslovujete: "Pane, Pane," keď nerobíte, čo hovorím*" (Lk 6, 46)? "*Lebo ako telo bez ducha je mŕtve, tak je mŕtva aj viera bez skutkov*" (Jak 2, 26).

Plný život

Na začiatku, ako hriešnici, sme boli alebo sa aspoň snažili byť čo do sveta *veľkí*. A čo do Neba a Boha sme boli úplne *malí*, vzdialení, stratení.

Potom nás Boh pozval, aby sme sa stali, aby sme boli pred Jeho Tvárou a v Jeho Kráľovstve *veľkí*. A čím viac to prijímame a stávame sa veľkými podľa Boha, tým viac sa stávame *malými* čo do sveta. Presne tak, ako tento proces stručne popísal Ježiš: "*Kto je medzi vami najväčší, bude vašim služobníkom. Kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený*" (Mt 23, 11-12).

Učíme sa žiť plný život. Bez bičov *žiadostivosti*. Bez úzkostí *strachu*. V istote viery a dôvery v Otca, ktorého synmi odteraz sme. Sme čo do sveta *malí*, lebo jeho veľkosť nám už nič nehovorí. A jediné, čo ostáva, je život a láska. Dokonalosť a delenie sa s ňou. A ich ovocie a prejav, ktorými sú odpustenie a milosrdenstvo. Dokonalosť, ktorej nás učí Boh, nás vedie k láske, k deleniu sa s touto nádherou nového života. A naopak láska nás vedie k dokonalosti, k túžbe stále lepšie a dokonalejšie slúžiť tým, ktorých milujeme, na ktorých nám skutočne záleží - na ľuďoch okolo seba a obzvlášť našich súrodencoch v Rodine Boha.

Na ktorých nám *záleží*. Áno, toto je prvý prejav lásky s základ k jej službe: že nám na tých druhých záleží, že sú nám drahí, vzácní, dôležití. Prečo? Kvôli Otcovi, ktorý ich miluje, kvôli ich malosti, s ktorou súcitíme, kvôli dlhu voči iným, ktorí podobne pomohli a pomáhajú nám, kvôli tomu, že láska je to jediné, čo náš život ako deti Boha naplňa. Sebecstvo je preč, skončilo. Ostali už len dokonalosť a láska ako vyjadrenie a žitie toho, čím sme. Dohromady svätosť. Stávame sa im otcami na podobu a obraz nášho Otca.

A tak prosto už len sme, čím a kým sme, v čomkoľvek, čo práve žijeme a robíme, plne prítomní, *prúdiaci*, vzrastajúci stále viac v tejto prostote plného bytia, plného života. Rozdiely padajú, modlitba sa stáva všetkým, činnosť sa stáva kontempláciou a kontemplácia činnosťou. Ale toto všetko je možné len v Bohu, len ako ovocie obrátenia a viery. Pokoj a konanie sú jedno. V pokoji spočívame a súčasne prosto v tom istom pokoji konáme, čo práve konáme. V pokoji, pretože už niet strachu ani bičov žiadostí. Za ničím sa nenáhlime, pred ničím neutekáme, z ničoho sa nestrachujeme. Láska je plná pokoja a skutočný pokoj je láskavý, plný lásky a dobra.

Oboje je *agresívne* - čiže aktívne pristupuje a ako pravý bojovník vkladá do tej jednej veci celé srdce, celé bytie, silu, pozornosť, všetko. A nie, nie ako námahu, ale ako rozkoš *prúdenia*. Nie ako vzopätie, tak tomu bolo predtým, ale ako *uvolnenie*. Nie v zúrivosti ako u ľudí sveta, ale v pokoji a ľahkosti. Pokojná agresivita! Ale práve taká je! Uvolnenie, ktoré umožňuje ponoriť sa a vložiť úplne a celí do toho, čo práve prišlo na rad vykonať. Vo svojej podstate je agresivita tohto druhu (a nie tá svetská plná žiadostivosti a strachu a sebeckta a nenávisti, jej karikatúra) čírou radosťou a plesaním, vari až extázou uprostred prostej normálnosti. Okamih, v ktorom za zápas mení na balet a boj na vytrženie a človek splýva v dokonalosti s Dokonalosťou.

"... a přece se smál, když to říkal. Vždyť se ho opět zmocnila radost z boje, byl přece dosud nezraněn, byl mladý a byl král: pán bojovného lidu. A hle! Když se vysmál zoufalství, pohlédl opět na černé lodě a vzdorně proti nim zvedl meč." (J. R. R. Tolkien, *Návrat Krále*)

A tak žije človek. Syn. Ten, ktorý našiel svoj Stred, Ťažisko, Skalu. Boha, svojho Otca.

Mystika apatheie

Mystika... To je okamih, keď umlúkne všetko. Smäd, strach, emócie, Ego, všetko. Okamih, keď človek vzdá seba a ilúzia sa rozplynie. A náhle sa prebudí, precitne vo Veľkom Mlčaní číreho bytia a všetko je číre, jasné, ľahké, všetko do seba zapadá. A sám človek, život, konanie sa konečne naozaj stávajú normálnym a prirodzeným, normálne prirodzeným a prirodzene normálnym.

Apatheia je dokonalá bdelosť, pokoj, v ktorom vnímame svet, veci, ľudí, Boha všetko s neuveriteľnou ostrosťou a jasom.

Apatheia je dokonalá viera, v ktorej absolútne dôverujeme Bohu a Jeho Prozreteľnosti, takže nás nič neznepokojuje. Konáme, čo konáme a čo konať vládžeme, žijeme, čo žijeme a ako najlepšie vieme, ale nie sme znepokojení ničím, ani keď je ovocia hojnosť, ani keď nevidíme žiadne, lebo vieme, že Boh má moc zavrieť všetko tak, ako má byť.

Apatheia je dokonalý život, keď naozaj žijeme, úplne, naplno, radostne, oslobodene, bez strachu, bez unikania, be vyhýbania sa životu, ako to robíme, keď nás ešte ovládajú smäd a strach. Sme úplne a plne tu a teraz, tak, ako vraví Kristus, že *"nebuďte ustarostení o zajtrajšok; zajtrajší deň sa postará sám o seba"* (Mt 6, 34).

Apatheia je nakoniec láska. Veď Boh je láska a iba v láske sme v Bohu a bez Boha by bola apatheia nemožná. A naopak, existuje len jedna činnosť, jeden motív, ktorý nám ostáva a tým je láska, rozkoš a nádhera lásky, ktorá nie je obetou ani zapretím sa, ale slobodou a radosťou a pasiou a stáva sa zmyslom našej oslobodenej existencie. A v nej nachádzame zmysel a skrze jednotu s Bohom i rozkoš nového Života.

Je to zvláštny stav, kde sa hlboký pokoj a nehybnosť spájajú s onou očistenou *agresiou* a činnosťou, aktivitou - a dohromady sú jedno, plnosť bytia, plnosť života, bez najmenšieho odporovania. Apatheia ako sloboda a vnútorná nehybnosť človeka spočívajúceho v Bohu - a zároveň aktivita a konanie človeka, žijúceho a milujúceho takisto v Bohu. A všetko jedno, jedna vlastnosť, jedna kvalita, ktorú si môžeme nazvať *božskosťou*. Je to niečo tak paradoxné, *ako keby ste si ako meditačnú hudbu pustili tvrdú metalovú kapelu*. Nehybnosť plná pohybu, spočívanie plné života, kontemplácia plná aktivity, mlčanie plné slova, prázdnota plná obsahu, uvoľnenosť plná energie, konanie plné slobody, odpútanosť plná zanietenia, pokoj plný radosti, nádej plná istoty. Všetko jedno. Priamo. Otvorene. Pravdivo. Skutočne. Telo plné ducha a duch plný tela a vo všetkom jeden človek, jeden syn Boha.

Apatheia a rozkoš lásky

Neriešim minulosť. Neriešim budúcnosť. Oboje je v rukách môjho Boha, vina je odpustená, škoda uzdravená a premenená, budúcnosť zaistená. Ostáva iba prítomnosť, žitá naplno, slobodne, s pasiou a radosťou a hlbokým pokojom, lebo ona je Božia, v nej sa stretá s nami Boh, v nej môžeme žiť prostú lásku a mať v nej účasť na blaženosti Boha-Lásky.

Ľudia, ktorí sa zaoberajú sebou, to ešte nedokážu. Láska je pre nich boj a obeta. Zdržiava ich od náhlenia sa za svojimi žiadosťami. Otravuje ich v ich ustarostenosti o seba a svoju budúcnosť. Alebo v ich depresii nad minulosťou. Nabúrava ich lakomstvo.

Ale u detí Boha, slobodných od seba, plynúcich v láske Boha, je láska spoločenstvom s Bohom, spoločným tancom Boha a človeka. V nej

nachádzajú cieľ, ktorý tak dlho hľadali. Kam by šli? Kam by sa náhlili? Tu, práve tu je všetko.

Len byť úplne slobodný od sveta. Lebo ak milujeme čokoľvek na tomto svete, je to známka toho, že náš starý človek ešte stále nezmrel a ešte stále v nás prežíva sebeckosť a s ním aj žiadosť, aj strach. A diabol toto využije, zadrápí sa do toho, bude nás v tomto lákať i vydierať. Ale ak sme od sveta slobodní, potom sme konečne zreli objaviť krásu lásky - už nie ako skutku, ktorý vyžaduje námahu a obeť, ale ako nebeského života, ktorý prináša rozkoš, pasiu, radosť a Pokoj v Bohu, našom Otcovi a Kristovi, našom Bratovi a v Duchu, našom Živote.

Toto je rozišiel medzi Nebom a Peplom. Pre Peklo je láska *povinnosť*, bremeno, obeť a nakoniec ju zvrhne pre svoje lakomstvo, ako príliš namáhavú a brániacu ísť za svojimi chůtkami a závislosťami a sebeckosťou. A pre Nebo, naopak, je láska *vrcholom radosti* a blaženosti a kvôli nej blažení v Nebi zanechali všetko sebeckosť, samých seba.

Tu, v láske, nachádzame svoj domov, miesto spočinutia. Tu na nás čaká Boh, Dom nášho Otca. Tu je náš Pokoj. Tu je Nebo. Prítomnosť tak intenzívna, až nás bezmála vytrháva z tela a nesie k Trónu Jediného, ktorý sa v tej istej láske stal našim Otcom. A v tej chvíli nás už naozaj k svetu nič nepúta, sme hotoví a pripravení ísť, "*zomriete a byť s Kristom, a to by bolo oveľa lepšie*" (Flp 1, 23).

Nebo... tak blízko!

Keď sa zastavia všetky myšlienky... Prestane všetko dumanie... Umŕknú naše predstavy a fantázie... Vtedy ostane len Pán a my zrazu a náhle stojíme

pred Ním a On pred nami a veľkosť toho presahuje každé slovo a každú myšlienku či predstavu.

Tu je všetko zrazu jasné, čisté a číre ako samo svetlo, jednoduché ako sám letný deň za úsvitu. Slová nestačia a ani nie sú potrebné tam, kde tento jas Boh, obzvlášť tryskajúci z Eucharistie, naplňa samo srdce, samu dušu. Kto by špekuloval, ak môže vidieť a práve vidí?

Adorácia je pobyt v Nebi. Srdce v nej stúpa do Neba a jeho jasu. Po skončení sa naše telo vráti do sveta, ale daj, Pane, aby sa naše srdce už nevrátilo, daj, aby naše srdce už ostalo. Daj aj nám počuť, čo si daroval sv. Anžele z Foligna: "*Prebývaš na výšinách môjho majestátu!*"

Božia Prítomnosť v Eucharistii je tak obrovská, mocná a pritom blízka a intímna a nežná a prenikavá, kráľovská i domácka súčasne. Kto už len vyjadrí sladkosť adorácie? Tam sa stretá podobný s Podobným. Prijatím Jeho Tela nás robí Sebe podobnými, aby sme potom mohli v tejto blízkosti a podobnosti žiť a prebývať. A všetci svätí s Ním, všetci svätí s nami. V adorácii tak už teraz zažívame to, čo svet zakúsi až na samom Konci: "*Pán, môj Boh, a všetci jeho svätí s ním*" (Zach 14, 5)!

Tu nás Kristus vyučuje tomu, čo slovo neobsiahne, čo presahuje všetky slová a knihy. Tak, ako nám prisľúbil: "*Tešiteľ, Duch Svätý, ktorého pošle Otec v mojom mene, naučí vás všetko a pripomenie vám všetko, čo som vám povedal*" (Jn 14, 26). Duch prúdi z Neho, naplňa nás, učí nás a spája nás s Ním, uvádza nás do Boha, do Neba, do Kráľovstva. A my chápeme, že čas zeme, čas sveta skončil, pre nás. Už netúžime, už nepotrebujeme. Zem ostala za nami i svet na nej. Naše srdce sa práve dotýka Neba. Nadto už viac niet. Kto by *túžil po kôrkach*, keď sa jeho duša hostí pri Pánovom Stole? "*Túžim zomrieť a byť s Kristom, a to by bolo oveľa lepšie*" (Flp 1, 23).

Láska. Nič viac. To je všetko.

Láska. Na tom záleží. Ona je životom Neba. Všetko ostatné v nás Boh vie doplniť, ale lásku nemôže bez nás ani za nás. Volá nás k nej, ale nemôže nás k nej donútiť ani ju v nás nejako stvoriť za nás a miesto nás, lebo láska je v samej svojej podstate slobodná.

Láska nás potom ženie k svätosti, aby sme sa páčili a nezarmucovali Toho, ktorého milujeme.

Láska nás vtáhuje do spoločenstva Cirkvi, lebo túžime byť blízko a žiť s tými, ktorých milujeme.

Láska nás poháňa k misii a k službe, jednak z lásky k ľuďom, jednak z lásky ku Kristovi, ktorý za nich život dal a Krv vylial, ako by sme teda mohli nečinne postávať a neurobiť čo je v našich silách, aby sa toto Jeho dielo zavŕšilo?

Láska nám ukazuje cestu, pretože kde niet sebeckta, kde nás nezviera strach a neoslepuje žiadostivá túžba, tam v hlbokom pokoji ostáva iba prosté dobro, ktoré zrazu tak jasne vidíme. Ako keď sa *jadro vylúpnje z orecha*, tak vyjde na povrch obraz pravej svätosti tam, kde zmĺkne sebeckto a jeho strach a žiadosti! Kvôli nim bola kedysi namáhavá a nejasná, teraz je však dobro tak jasné a ľahké!

V láske je tak všetko. Ona sama si vystačí. A bez nej nie je nič.

Možno budeme v tomto všetkom neobratní a budeme určite robiť chyby. Ale radšej s chybami milovať, než bezchybne nemilovať a ostať zatrateny. Veď v Nebi sa žije Láska, Boh sám je Láska, ako by sme bez nej mohli v Nebi žiť?

Láska. Prosto láska. Prosto len milovať - a skutočne milovať. Kto miluje, prešiel zo smrti do Života a splnil Pánov príkaz. Kto nemiluje - ostáva s smrťou.

A ak sa pýtaš, ako milovať, ako sa naučiť láske, odpoveď je: stačí opustiť to, čo láske bráni, *strach a žiadostivosť!* Vierou v Boha v Bohu mizne jedno aj druhé. A čo v nastalej *uvolnenosti* a pokoji ostáva, je láska. Pokoj a dobro sv. Františka, čiže láska. Pokoj od prvého, dobro druhého. Od Boha a v Bohu pokoj a sloboda od sebeckta, a v láske, ktorá sa za tým všetkým objaví, jej ovocie, ktorým je dobro. Bez viery niet skutočnej lásky zrovna tak, ako bez lásky ako ovocia to nie je skutočná viera. "*Bez viery je totiž nemožné páčiť sa Bohu, [ale] keby som mal takú silnú vieru, že by som vrchy prenášal, a lásky by som nemal, ničím by som nebol*" (Hebr 11, 6; 1Kor 13, 2)

V tom je zmysel aj modlitby a adorácie: nechať v Božej Prítomnosti rozpustiť náš strach i sebeckto a stať sa tak schopnými lásky. Preto "*bdejte a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia*" (Mt 26, 41)!

Čo je na svätosti ťažké?

Nič. Možno je ťažká bez viery, skutočnej viery, bytostnej, ako o nej vraví Pavol, že "*vo svojom srdci uveríš*" (Rim 10, 9). Možno je ťažké a náročné, obzvlášť vari pre nás, ľudí tejto doby, takto uveriť. Vlastne nei možno, ale istotne. Ale svätosť? Na nej nie je nič ťažké - inak by aj Nebo bolo ťažké!

Sám Ježiš hovorí: "*Nájdete odpočinok pre svoju dušu. Moje jarmo je príjemné a moje bremeno ľahké*" (Mt 11, 29-30).

Svätosť je prirodzená a krásna a plynie ako voda, ako živý potok i pokojná rieka. Svet okolo i naša prirodzenosť v nás sú stále nastavené na svätosť. To hriech je neprirodzený a je ťažké ako hriešnik žiť. Len si to nie vždy uvedomíme - *ako zvieru, ktoré sa v kletke narodilo a celý život v kletke žije a pripadá mu to normálne*. A ak aj, čo s tým môžeme urobiť? Bez Boha, bez Krista si iba povzdychnúť, že holt, svet je taký - a sklopiť uši a ísť ďalej...

Keď to seba zlúpeme všetky vrstvy a nánosy hriechu, pod nimi sa objaví práve svätosť. Prirodzená, normálna, samozrejmalá. Nezničená a čakajúca. Pokojná a krásna. Obnovená Kristovou milosťou v krste. "*Cirkev si praje, aby sme pochopili, že ako prišiel prvý raz na svet, tak je v ktorúkoľvek hodinu, v každom okamihu pripravený prísť k nám znova a skrze svojho Ducha bývať v našej duši s celým bohatstvom milostí, ak odstránime prekážky zo svojej strany*" (sv. Karol Boromejský).

Stačí byť maličkým

"V tej hodine zaplesal v Duchu Svätom a povedal: "Zvelebujem ťa, Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým. Áno, Otče, tebe sa tak páčilo." (Lk 10, 21)

Stačí byť maličkým. Lebo falošná veľkosť Ega veci komplikuje a zatieňuje a prehadzuje. Naplňa nás zhomom a úzkosťou.

Ale kto sa zastaví a prebudí, uzrie pred sebou stáť Otca. A kto k Nemu ako dieťa príde, nájde Múdrost' a Život. Veď len z Ega a jeho zhomu a smádu je

všetok hriech! Ono sa zrodilo zo stromu v Raji, toho prvého. Jeho smrť je začiatkom požívania dobier toho druhého, Stromu Života, Kristovho Kríža, z ktorého vyviera krv očistenia a voda života.

"Preto odložte všetku nečistotu a akúkoľvek zlobu a v tichosti prijmite zasiat slovo, ktoré má moc spasit' vaše duše." (Jak 1, 21)

Sekularizmus

A z neho dnes len jedno: predstava, že náboženstvo by malo byť súkromnou vecou, ktorá vo verejnom priestor nemá miesto (teda okrem samotného sekulárneho náboženstva a jeho najrôznejších vier a siekt). A tak sa vedie vojna proti Vianociam, vojna proti symbolom kresťanstva na verejnosti, dokonca krížik na krku môže byť obrovským problémom a stáť človeka miesto.

U nás sa tento trend zlúčil s návykom ešte z čias socializmu, kde vyznávanie kresťanstva bolo kdesi na hrane legálnosti a kde si ľudia navykli na verejnosti byť súdruhmi a len doma, za zatvorenými dverami, aj kresťanmi.

A do tretice súčasná etiketa radí veci ako politické presvedčenie, vieru, zdravotný stav spolu s vecami týkajúcimi sa smrti do kategórie spoločenského tabu. Je to súkromná vec každého človeka o ktorej sa na verejnosti v spoločnosti nehovorí.

Výsledok môžeme niekedy cítiť až ako akúsi *bariéru*, ktorá nám až vnútorne bráni navonok sa ako kresťan prejavovať, otvorene a bez zábran sa tak správať a hovoriť - pripadá nám to prosto akési nepatričné, nevhodné. Dokonca aj medzi kresťanmi, napríklad po omši vonku pred kostolom,

možno dokonca aj medzi členmi rodiny. Akoby náboženstvo bolo naozaj niečo tak vnútorné a osobné a súkromné, že sme v tom každý ponechaný sám na seba, bez pomoci, bez zdieľania. Bezmála o všetkom ostatnom hovoríme, zdieľame sa – hudba, filmy, práca, jedlo, šport, záľuby, ... – ale nie náboženstvo, nie svoj duchovný život, vzťah s Bohom. A možno dokonca keby to niekto okolo nás skúsil, tak by sme to vnímali až akoby útok, zásah do našej súkromnej sféry, ako formu chválenia sa či naopak formu výčitky voči nám. Nie je to tak?

A keď už na to príde, možno ani zrazu nevieme, ako by sme sa mali "ako kresťania" vlastne správať, chovať, hovoriť. Všetkých poučovať, presviedčať? Ku všetkému sa vyjadrovať a súdiť? Do každej vety nejakomontovať náboženstvo? Liezť všetkým na nervy? Alebo ako?

Problém je v tej otázke "ako kresťan". My sa nemáme "ako kresťania" správať, ale nimi byť. Byť nimi, v celej slobode a radosti a pokoji a naplnenosti detí Boha. A tu niekde akoby vznikal začarovaný kruh.

Jeden z púštnych otcov prirovnáva človeka k hrncu a zlé myšlienky v ňom k hadom a škorpiónom a vraví, že ak hovoríme, rozlieza sa táto háveď von a škodí, ale keď mlčíme, tak ostáva hrniec nášho ja zatvorený a zlé myšlienky sa v ňom postupne zadusia a zaniknú.

Lenže ono je to tak aj s dobrými myšlienkami, ba aj so samotným životom a teda aj kresťanstvom, ktoré životom v samej podstate je: Ak sa nevyjadrí navonok, uduší sa a zahynie. Potom ho nahradí už len nejaké mŕtve obradníctvo, ritualizmus, dokonca už len folklór a povera s vonkajším kresťanským náterom.

A tak sa navonok neprejavujeme, lebo vlastne ani nemáme čo a jak a nevieme ako, a zase toto je výsledkom toho, že skutočné kresťanstvo sa v nás zadusilo (a najskôr ani nikdy nevyklíčilo), pretože sa zadusilo.

Byť kresťanom, skutočne a vnútri a životom - a toto žiť a týmto byť a toto konať otvorene, bez okolkov, bez zábran, nie umelo, ale prirodzene a samozrejme ako samo dýchanie - to je čosi fascinujúce, mimozemsky podmanivé. A byť kresťanom skutočne je byť ako vznešeným mimozemšťanom, ktorý "je vo svete ale nie to sveta", budí pozornosť kde sa objaví, vyvoláva obdiv práve pre svoju inakosť. Nepotrebuje sa nikomu vnucovať, nepotrebuje na seba upozorňovať, vôbec nie všetko komentovať, súdiť, kritizovať... Nie. Sám priťahuje ľudí ako kedysi Ježiš, samým svojím zjavom a životom a postojmi, všetko u neho tak samozrejme prirodzeným. Nič umelé. Nič strojené. Nič násilné.

Aby sa tak stalo ale musíme urobiť tri veci. Spoznať skutočné Evanjelium a veriť. Nabrat' odvahy a čo viere sa obrátiť. A potom s rovnakou odvahou prekonať sami v sebe, vo svojej myslí, túto "bariéru sekulárnosti" a nechať toto všetko vytrysknúť navonok. Inak aj keby sme veriaci a obrátení boli, zadusíme to v sebe a oboje časom odumrie a zahynie.

Čriepky VI

Tri piliere pastorácie:

Kerygma, čiže ohlasovanie, obrátenie, vyučovanie.

Spoločenstvo ako *miesto*, kde sa žije.

Činnosť ako *spôsob*, akým sa žije. *Misia*, ktorou je záchrana sveta a budovanie farnosti ako prvá a hlavná záľuba. A potom ostatné naše bežné *záľuby* ako spôsoby tohto spoločného žitia a budovania.

Boh sa stal človekom. V tomto vtelení žil ako jednotlivý človek, a súčasne sa spojil s každým jedným človekom na tejto zemi ako keby to bol on sám.

Týmto spojením vzal na seba naše životy a ovocím tohto spojenia bol kríž, keď niesol všetku bolesť a všetko naše utrpenie.

A naopak, ako jednotlivý človek podstúpil takú istú cestu a žil taký istý život aký žijeme my a bol podrobený rovnakej skúške, akej v nejakej podobe sme podrobení aj my a tou skúškou bol kríž, aby nakoniec mohol vstať z mŕtvych, aby sme sa tak pripojením k nemu zase mi mohli spasit' a zbožštit'.

On sa teda spája s nami za cenu nesenia aj našej bolesti, zla, hriechu, aby sme sa zase my mohli spojiť s Ním a mať účasť na Jeho zmŕtvychvstaní. Kríž teda jednak bol pre Krista skúškou, víťazstvom, ktoré Mu ako človekovi otvorilo bránu ku vzkrieseniu a zbožšteniu a my sa s Ním môžeme spojiť a mať v Ňom na tomto účasť; a jednak je znamením obety, ktorú priniesol ako Vykupiteľ, keď prijal na seba zlo a utrpenie ľudstva ako cenu tohto spojenia s nami.

Kristus je ako Vykupiteľ ukrižovaný a mučený našimi životmi, v nás - aby sme my mohli byť vzkriesení, vykúpení, zbožšteni Jeho životom, v Ňom ako v Bohu, ktorý sa stal jedným konkrétnym človekom.

Kto som. To je základ. A potom, *čo chcem.* To vychádza z toho prvého. Prvé je *viera*, poznanie. Druhé je *nádej*, chcenie. Od týchto dvoch sa odvíja všetko, život, myslenie, konanie, všetko!

Ak žijeme apatheiu, potom jediné, čo môžeme žiť, je láska. Boh je láska. Láska je život Boha, život Neba, jeho rozkoš a blaženosť. Apatheiu môžeme

žiť naplno len vtedy, ak sme pochopili toto a žijeme Boží Život lásky a on nás naplňa. A naopak, bez apatheie nedokážeme žiť Boží Život lásky. Možno sa dokážeme premôcť a obetovať v skutkoch lásky, ale samá láska, slobodná, ľahká, voľná, nesebecká, život a radosť to Neba, nám stále uniká.

Slovníček a vysvetlivky

telo – ak nie je uvedené alebo zjavné inak, používam ho v jeho biblickom zmysle slova: nie na označenie toho, čo je hmatateľné a hmotné, ale na označenie toho, čo je stvorené, smrteľné, závislé, krehké a následkom hriechu dokonca porušené, zranené, slabé a smerujúce k smrti. Synonymami sú *vonkajší človek, starý človek, telesný človek,...*

duch – ak nie je uvedené alebo zjavné inak, používam ho v jeho biblickom zmysle slova: nie na označenie toho, čo je nehmatateľné, neviditeľné a nehmotné, ale na označenie toho, čo je božské, večné, nestvorené, plné Boha a slávy, zbožštené, dokonalé, nesmrteľné. v prvom rade Boh je Duch. Odvodene potom aj zbožšťovaný človek sa stáva božským, čiže duchovným. Synonymami v prípade človek sú *vnútorný človek, nový človek, nové stvorenie, duchovný človek,...*

Ego – označujem ním práve tohto vonkajšieho človeka, ktorého sme si stvorili sami zo svojich myšlienok a ilúzií vo svete bez Boha, ktorý je ovocím hriechu. Jeho opakom je vnútorný človeka, naše pravé Ja, stvorené Bohom a od Boha, avšak hlboko pochované a takmer umŕtvené pod nánosom hriechu v nás, obalené ako nejaká múmia nespočetnými „vrstvami“ vonkajšieho človeka. Kristus prišiel oživiť a vzkriesiť nášho vnútorného človeka, naše pravé Ja a oslobodiť ho od hriechu, vonkajšieho človeka, čiže Ega.

Filautia – doslova znamená *milovať seba*. Postoj, ktorým starovekí cirkevní otcovia opisovali povahu hriechu: sebastrednosť, čiže inak aj pýcha. Postoj, kedy dávame do stredu seba a všetko sa točí okolo našich záujmov, toho, čo sa nám páči, čo chceme,... Vráťane náboženstva, keď sa aj modlíme za svoje

záujmy a chceme, aby Boh slúžil našim túžbam a záujmom a plnil naše priania.

svet – je používané v tom význame, ktorý mu dáva Písmo. Označuje zvyčajne ľudskú spoločnosť, ovládanú hriechom, ktorej vládcom je Diabol, „boh tohto sveta“ – možno ešte prípadne jej neblahé vplyvy a efekty na stvorený svet.

zem – označuje stvorenú objektívnu hmotnú realitu, hmotný svet, v ktorom žijeme, stvorenstvo, ktorá je na rozdiel od sveta *dobrá*, stvorená a chcená Bohom, aj keď viac či menej trpiaca a zasiahnutá zlom a hriechom človeka.

prúdiť, prúdenie – autorom pojmu je Mihály Csíkszentmihályi, univerzitný profesor psychológie maďarského pôvodu žijúci v Chicagu, člen Americkej a Maďarskej akadémie vied. Prúdenie – angl. *flow* – je podľa neho taký stav, keď sa človek úplne ponorí do tej činnosti, ktorú robí. Jeho vlastná definícia tohto stavu znie: „*Prúdenie je základom dokonalého zážitku, čiže jav, keď sa pri činnosti tak uvoľníme a rozviažeme, že všetko ostatné popri tom stráca význam, zážitok si naplno užijeme a v aktivite, ktorú robíme, chceme za každú cenu pokračovať výlučne iba pre samotnú aktivitu.*“

dumanie – týmto termínom označujem to, čo sa v angličtine povie *overthinking*. Priveľa myslenia. Nie v zmysle, že sme géniovia a neustále nad niečím veľmi užitočne uvažujeme. *Overthinking* je, keď nad všetkým priveľa špekulujete, neustále sa tým dookola zaoberáte, až natoľko, že vás to oberá o silu, zasieva do vás strach, obavy, neistotu, až vás to nakoniec pritlačí k zemi ako bremeno nad vaše sily – miesto toho, aby ste jednoducho išli a proste urobili to, o čom vám rozum hovorí, že to urobiť treba a že sa to urobiť dá. Alebo slovami internetovaj definície: „...*keď priveľa uvažujete namiesto toho, aby ste išli a urobili čo treba. Je to spôsob myslenia, ktorý*

zbytočne plytvá vašim časom a energiou a bráni vám konať a napredovať vo vašom živote.“

apatheia – termín, používaný stoikmi i v kresťanstve. Možno ho nepoužívam v úplne ortodoxnom zmysle slova, ale pre mňa je apatheia toto: Keď človek žije v Kristovi a nachádza v Ňom také naplnenie svojho života, že už mu nič viac nechýba, po ničom inom netúži ani nedychtí, je naplnený a spokojný a motívom jeho konania a života už nie je *smäd* a *nedostatok* ako predtým, ale *radosť* a *rozkoš* z toho, že môže žiť tú plnosť života, ktorou ho Boh naplnil, ako vraví aj Písmo: *"Ježiš im povedal: Ja som chlieb života. Kto prichádza ku mne, nikdy nebude hladovať, a kto verí vo mňa, nikdy nebude žízniť"* (Jn 6,35) a *"Všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána. Preň som všetko stratil a pokladám za odpadky, aby som získal Krista."* (Flp 3,8)

hesychia – *„Hesychie (hesychía) - pokoj srdce, stav, v němž mysl není znepokojována ničím vnitřním ani vnějším. Je to osvobození srdce od špatných myšlenek, od vášní a od působení okolního světa. Je to stav přebývání u Boha a v Bohu. Hesychie je jediným způsobem, jak může člověk dosáhnout zbožštění. Hesychie těla je prostředkem k tomu, aby člověk dosáhl hesychie mysli.“* (Michal Dvořáček)

oikos – Pojem používaný obzvlášť v systéme farských evanjelizačných buniek. Označuje sa ním naše najbližšie okolie, tých 10 – 12 ľudí spomedzi *rodiny, susedov, kolegov a priateľov*, ktorí sú nám najbližší a s ktorými zvyčajne aj trávime najviac času.

srdce – na rozdiel od našej kultúry, kde srdce vnímame ako synonymum a sídlo citov, pre Bibliu a kresťanstvo je srdce stredom ľudského bytia, jeho najhlbším ja, samým bytostným stredom, miestom, kde skutočne a najplnšie sme, odkiaľ vychádza všetko ostatné naše konanie. Vnímať niečo srdcom

v kresťanstve neznamená pociťovať niečo ani sa toho „dotýkať“ citovo, ale bytostne.

Farské evanjelizačné bunky (FEB) – Jeden zo spôsobov, ako štrukturovať farnosť do podoby spoločenstva spoločenstiev. Autorom koncepcie je taliansky kňaz Piergiorgio Perini. V súčasnosti je tento spôsob pastorácie oficiálne uznaný a odporúčaný Cirkvou a má svoje stredisko v rámci Pontifikálnej rady pre laikov. Podstatou sú malé skupinky farníkov, ktoré sa raz týždenne schádzajú, sú zo strany kňaza formované, podieľajú sa na živote farnosti a sústredujú sa na jej hlavné poslanie, ktorým je apoštolát hlavne svojho okolia (oikosu) a uvádzanie ľudí do života s Bohom.

skutky – V Písme takto prekladáme dva pojmy: *praxis*, to sú bežné všedné skutky, to čo robíme a konáme bežne, keď sa nevenujeme mimoriadnym veciam, ako je napríklad účasť na bohoslužbách a podobne, jednoducho bežný všedný život; *ergata* sú potom naše *diela*, v zásade to, na čom pracujeme, o čo usilujeme, do čoho investujeme svoje peniaze, čas a sily, to, na čom nám záleží. Významovo by sme sem mohli priradiť ešte *lógiá*, slová, to, o čom sa bežne a radi zhovárame, lebo je to náš život, žijeme tým, záleží nám na tom, dokonca to milujeme: „*Ludia sa budú v deň súdu zodpovedať z každého daromného slova, ktoré vyslovia. Lebo podľa svojich slov budeš ospravedlnený a podľa svojich slov budeš odsúdený.*“ (Mt 12,36-37)

MTD – Moralisticko-terapeutický deizmus. „V roku 2005 sociológovia Christian Smith a Melinda Lundquist Dentonová skúmali náboženský a duchovný život amerických tínedžerov pochádzajúcich zo širokej škály prostredí. Zistili, že vo väčšine prípadov sa tínedžeri pridržali nejasného pseudonáboženstva, ktoré označili ako moralisticko-terapeutický deizmus (MTD). MTD má päť základných princípov: - Existuje Boh, ktorý stvoril a riadi svet a dozerá na život človeka na Zemi. - Boh chce, aby ľudia boli navzájom k sebe dobrí, milí a féroví, tak ako to učí Biblia a väčšina svetových náboženstiev. - Ústredným cieľom života je byť šťastný a mať zo

seba dobrý pocit. - Boh nemusí byť v živote človeka zvlášť prítomný, okrem prípadov, keď je potrebný pre vyriešenie nejakého problému. - Dobrí ľudia po smrti idú do neba. Zistili, že takéto krédo je obzvlášť prevládajúce medzi tínedžermi patriacimi ku katolicizmu a hlavnej línii protestantizmu.“ (Rod Dreher, Benediktova voľba)

komunita – pojem, ktorým označujeme stav vzájomných vzťahov medzi ľuďmi (a teda nie nejakú konkrétnu skupinu ľudí). Rôzni psychológovia ho definujú takto: „*Je to stav bytia, hlbokej jednoty s druhými, stav otvorenosti, v ktorom osoby rezonujú navzájom napriek ich rozdielnostiam.*“ (Francis Varela) „*Komunita je skupina dvoch alebo viacerých ľudí, ktorí sú bez ohľadu na ich pôvod, minulosť, ideológiu, vek, rasu, pohlavie, sexualitu alebo politickú príslušnosť schopní akceptovať, transcendovať a oslavovať ich rozdielnosti, odlišnosti čo ich uschopňuje komunikovať efektívne a otvorene, spolupracovať na dosiahnutí cieľov, ktoré boli vytýčené pre spoločné dobro.*“ (Júlia Halamová); „*Ako dôsledok mnohí členovia skupiny budujúcej komunitu prežívajú pocit svojej jedinečnosti a hlbokej spoločnej jednoty, ktorý veľmi zriedkavo alebo vôbec necítili v iných skupinách. ... Komunita je spôsob ako byť spolu, zachovajúc si individuálnu autenticitu aj interpersonálnu harmóniu tak, aby ľudia boli schopní využívať kolektívnu energiu mnohonásobne väčšiu ako je jednoduchý súčet ich individuálnych energií.*“ (M. Scott Peck) Ide teda o „stav“, vzťahy, vyznačujúce sa: na jednej strane slobodou a samostatnosťou jednotlivcov bez toho, aby to narušovalo ich vzájomnú jednotu; a súčasne hlbokou jednotou, ktorú spoločne vytvárajú bez toho, aby kvôli tomu strácali svoju slobodu, samostatnosť a jedinečnosť. Cirkve vo svojej podstate je a má byť dokonalou komunitou po vzore Dokonalej Komunity, *Trojice*.

pseudokomunita-chaos-prázdnota-komunita: Štyri etapy na ceste k stavu komunity, ako ich popisuje M. Scott Peck (porov. knihu *V jiném rytmu*): Predstierané spoločenstvo (pseudokomunita); zmätok (chaos) vzájomný boj

a zápas jej členov o dominanciu; zmierenie, vyprázdnenie (prázdnota) a nakoniec prijatie, spoločenstvo (skutočná komunita). „*Fenomén komunity - spoločenstva umožňuje vytvoriť a zažiť nehierarchické, veľmi hlboké medziľudské väzby, ťažko realizovateľné v súčasnom sociálnom prostredí.*“ (wikipedia)

spiritualita konania – taký môj koncept, ktorý hovorí, že budovať Božie Kráľovstvo – a teda zjednocovať ľudí okolo Krista – sa dá len tak, že spolu žijeme. Spolu žiť ale znamená spoločne niečo konať. Dnes, keď v podstate zanikol spoločný život a spoločná práca na dedine a každý žije inde a pracuje inde, je potrebné zvoliť si inú vhodnú činnosť, často sú to šport alebo záľuby – a tú potom robiť takým spôsobom, aby viedla k priateľstvu, k spoločnému životu, ku Kristovi a ku Kráľovstvu. Jezuiti, Saleziáni, ale mimoriadne úspešne napríklad Skautské hnutie, môžu byť príkladmi presne takejto *spirituality konania*.

Ikigai – „*V japončine znamená ikigai „dôvod existencie“ a je to „dôvod ráno vstať“.* Je to vaša cesta k seberealizácii, ktorá je pre všetkých vo všetkých ohľadoch jedinečná. Ikigai každej osoby je iný, založený na rôznych presvedčeniach a hodnotách a často sa skladá zo štyroch základných faktorov: Čo milujete? V čom ste dobrí? Čo svet potrebuje? Za čo môžete dostať zaplatené? Nájdenie priesečníka medzi týmito vecami vám môže pomôcť žiť šťastným, zmysluplným a naplňujúcim životom.“ (Oliver Olejník a goalcast.com)

Rebríček dominancie: „*Hierarchia dominancie, hoci sa môže zdať, že ide o kultúrny či spoločenský fenomén, funguje už takmer 500 miliónov rokov. Bojovali sme o postavenie skôr, než sme mali kožu, ruky, pľúca či kosti. Len málo vecí je prirodzenejších než kultúra. Hierarchie dominancie sú staršie než stromy. Časť mozgu, ktorá sleduje naše postavenie v hierarchii dominancie, je preto výnimočne stará a dôležitá. Predstavuje hlavný riadiaci systém regulujúci naše vnímanie, hodnoty, pocity, myšlienky a činy.*“

Hlboko v našom vnútri, v samom základe nášho mozgu, pod myšlienkami a pocitmi, funguje neskutočne staré počítadlo. Presne monitoruje naše postavenie v spoločnosti - pre potreby tejto diskusie na škále od jednej do desať. Ak ste číslo jeden, čo predstavuje najvyššie možné postavenie, ste neuveriteľne úspešní. Ak sa, naopak, nachádzate na spodnej, desiatej priečke, bez ohľadu na to, či ste muž alebo žena, nemáte kde bývať (alebo nejde o žiadne lukratívne miesto). Ak práve nehľadáte, konzumujete otravné jedlo. Ste v biednom fyzickom a psychickom stave. Prapôvodná časť vášho mozgu, ktorá sa zameriava na hodnotenie dominancie, si všíma, ako s vami ostatní zaobchádzajú. Na základe toho určí vašu hodnotu a priradí vám nejaké postavenie.“ (Jordan Peterson, 12 pravidiel pre život)

Etapy duchovného rastu podľa M. Scotta Pecka:

PRVÉ štádium nazýva chaoticko-asociálnym. Do tejto etapy sme sa narodili. Vyznačuje sa tým, že jediným hybným motorom nášho konania je naše vlastné chcenie. Poznáte to: *malé dieťa niečo chce a v tomto smere koná bezohľadne a sebecky. Kričí, plače, mláti rukami a nohami a je mu úplne jedno, či práve ruší rodinnú oslavu, alebo budí rodičov uprostred noci... dieťa ešte nedokáže brať nejaké ohľady na iných. Rozhodujúce pre neho je to, čo práve chce, jeho okamžitá nálada, okamžitý nápad...* Táto fáza je chaotická preto, lebo v nej chýbajú normy konania a správania a samotný život postráda nejaký „pevný a záchytný bod“ v podobe istoty: „toto je správne a toto nie je správne“. Je takisto asociálna, lebo znemožňuje (pochopiteľne) vytváranie spoločenstva s ostatnými ľuďmi. Neznamená to, že by ľudia v tejto fáze nevedeli byť disciplinovaní, alebo cieľavedomí – ale len vtedy, ak idú za niečím, čo práve oni sami chcú, alebo za čím práve zatúžili. Podľa odhadov asi 20% ľudí má smolu a z tejto fázy sa nevymotajú ani do dospelosti. Ostatní – spravidlaešte ako deti – „postupujú“ ďalej...

DRUHÉ štádium je formálno-inštitucionálne. Základnou potrebou človeka je totiž potreba pocitu istoty a bezpečia. *Predstavte si len, že by vás nejaký*

stroj času „uniesol“ do nejakého roku 5284, do sveta, v ktorom nič nepoznáte, neviete, ako veci slúžia a čo na čo funguje, čo je nebezpečné a čo nie, ako sa správať, kam ísť, čo robiť, kde nepoznáte nijakého človeka, nemáte domov, nikam nepatríte, nikomu nerozumiete... to je situácia zrelá na zbláznenie sa. Potrebujeme žiť v istote: v istote vzťahov, v istote spoločenstva, ku ktorému patríme, v istote ohľadom našich skutkov a toho, či sú dobré, alebo zlé, či nám prospievajú, alebo ubližujú... Pre ľudí v tejto fáze vývoja je dôležitá vonkajšia príslušnosť k nejakej inštitúcii, či organizácii a dodržiavanie vonkajších pravidiel. Preto sa táto fáza nazýva formálna a inštitucionálna. Hodnoty nadovšetko cenené sú: istota, stálosť, poriadok, zákon... ak jestvuje predstava Boha, je to spravidla predstava Boha, ktorý udržiava poriadok, Boha – Sudcu, ochrancu spravodlivosti, odplatiťa.... Dost' veľa ľudí aj v dospelom veku ostáva stále v tejto rovine, poskytujúcej pocit istoty a bezpečia, plynúcehoz nemenných pravidiel, vážených inštitúcií... Príkladom môže byť človek, ktorého duchovný život spočíva v tom, že si načas „odbavuje“ svoje modlitby, plní dôsledne svoje „náboženské povinnosti“, náleží k tej správnej cirkvi, dodržiava presne definované pravidlá... a desí sa čo i len náznak myšlienky, ktorá by toto všetko mohla spochybníť, alebo narušiť! Niekedy ale ani strach „nezabráni“ tomu, aby človek vstúpil do nasledujúcej fázy vývoja...

TRETIE štádium je štádium skepticko-individuálne. V tejto etape začína (spravidla ešte stále) mladý človek úplne zákonite pochybovať o hodnotách, ktoré doteraz vyznával – a to veľmi úspešne. Vieme už totiž, že jeho „vierovyznanie“ spočívalo do veľkej miery naozaj iba vo vonkajšej príslušnosti „niekam“ a na dodržiavaní nejakých vonkajších pravidiel. Pri kritickom skúmaní tohto stavu nie je problém dospieť k záveru, že zvyk „odrecitovať nejakú akože modlitbu“ sám o sebe predsa nemôže mať nejaký duchovný dopad a pod. Človek odmieta tieto formálne a inštitucionálne prvky ako neautentické a prežitie a často pohŕda tými, ktorí sa nimi ešte stále riadia. To je skeptická stránka tejto etapy. Individuálne je preto, že človeka

neuspokojuje „príslušnosť niekam“ na úrovni inštitúcie, organizácie, či cirkvi a hľadá miesto, kde by jeho vzťah mohol byť do hĺbky osobný. Toto obdobie je ale zároveň aj veľkým obdobím hľadania – hľadania skutočných hodnôt, niečoho, čo je reálne, autentické, hlboké. Človek ich bude schopný hľadať všade: od okultizmu cez drogy, vzťahy v pouličnom gangu, vedu, zábavu až k peniazom a majetku. Práve toto hľadanie môže urobiť z tejto fázy nebezpečnú a bolestivú etapu života – pokiaľ sa mladý človek nedočká opravdivej pomoci!

Posledné, ŠTVRTÉ štádium, nazýva Scott Peck mysticko-spoločenským. Je to etapa, kedy sa rodí osobný vzťah medzi človekom a Bohom ako medzi osobou a osobou. Kedy človek začína znova objavovať cirkev (ktorú v tretej etape odvrhol) – ale už nie ako inštitúciu. Tak, ako sa zákonníctvo druhej etapy zmenilo na osobný vzťah k živému Bohu, tak aj chápanie cirkvi sa mení z inštitúcie na spoločenstvo, komunitu s hlboko osobnými vzťahmi. V tejto fáze sa obnovuje záujem o náboženstvo – už nie v zmysle formálnej príslušnosti niekam, ale v zmysle dobrodružnej a vzrušujúcej cesty k svojmu vlastnému zduchovneniu.

Benediktova voľba Roda Drehera – „*Pre náboženských konzervatívco* by bolo lepšie „budovať prosperujúce subkultúry“ ako sa snažiť o obsadenie mocenských pozícií. [...] „Je dôležité vyhnúť sa panikáreniu, ale ľudia si skutočne musia uvedomiť závažnosť hrozieb, ktorým kresťania čelia, a skutočnú, hlbokú náročnosť politického prostredia,“ hovorí Kinzer. „Musia sa vnútorne stotožniť s tým, čo v realite znamená byť v postavení minority, a je skutočne zásadné začať tak uvažovať.““ Krátko a stručne, byť kresťanom v dnešnom svete znamená vytvárať malé, čo najviac sa podporujúce a čo najsebestačnejšie enklávy civilizácie, kresťanstva, duchovna a skutočnej vzdelanosti uprostred sveta, ktorý znova upadá do barbarstva – tak, ako top pred tisíc rokmi urobil sv. Benedikt a benediktínska rehoľa a tak na Západe zachránila civilizáciu.

Eros – „Aby sme sa vyhli nedorozumeniu, musíme správne definovať, čo rozumiem pod slovom eros. Dovolil by som si definovať eros, ako lásku k človeku vyjadrenú ľudským (zmyslovo vnímateľným) spôsobom. Eros sa vzťahuje k sexualite, ale nekryje sa s ňou. Eros dokáže sexualitu preniknúť, humanizovať a v konečnom dôsledku prevýšiť. Je to energetický potenciál, ktorý nespôsobuje len pohlavnú príťažlivosť, ale vzťahuje (vedie) človeka ku komunikácii, ku svetu, ku prírode, k povolaniu a sociálnemu cíteniu, k umeniu. Bez takto chápaného erosu by neexistovalo ani náboženstvo, ktoré by bolo schopné dotknúť sa ľudského srdca a pohnúť ním.“ (Bernardín Šmíd, OFM)

exámen – Modlitba spytovania svedomia nazývaná tiež Modlitba exámen je veľmi cennou súčasťou duchovného dedičstva, ktoré nám zanechal sv. Ignác Loyolský. Podľa Ignáca je spytovanie svedomia predovšetkým spätným pohľadom na pomáhajúcu a obšťastňujúcu lásku, ktorou sa Boh každý deň dotýka nášho srdca. Tento pohľad síce nevyklučuje hodnotenie nášho vonkajšieho správania, ale prevyšuje ho.

Malá cesta – „Chcem hľadať spôsob, ako prísť do neba po malej, úplne novej ceste. Chcem hľadať spôsob, ako prísť do neba po malej, úplne novej ceste. Žijeme v storočí vynálezov; dnes už netreba namáhavo stúpať po schodoch. Bohatým schody výhodne nahradí výťah. Aj ja by som chcela vynájsť výťah, ktorý by ma vyniesol až k Ježišovi, lebo som príliš malá, aby som vystupovala po namáhavom schodišti dokonalosti. Preto som hľadala vo svätých knihách nejakú zmienku o vytúženom výťahu. A natrafila som na slová, ktoré vyšli z úst večnej Múdrosti: Kto je malý, nech príde ku mne (Prísľ 9,4). A tak som prišla, tušiac, že som našla, čo som hľadala. A pretože som chcela vedieť, môj Bože, čo si počneš s takým malým človečikom, ktorý odpovie na tvoje zavolanie, pokračovala som v pátraní, a hľa, čo som našla: "Ako keď matka teší dieťa, tak ja budem tešiť vás. Na rukách vás budem nosiť a na kolenách kolísať." (Iz 66, 13,12) Výťah, ktorý ma vynesie až do

neba, to sú tvoje ruky, Ježišu. Na to nepotrebujem byť väčšou. Naopak, musím zostať malou, ba stať sa ešte menšou... Naša malá cesta je cesta duchovného detstva, cesta dôvery a úplnej oddanosti... Treba urobiť všetko, čo je v našich silách: dávať bez počítania, stále sa zriekať seba, slovom, dokazovať lásku všetkými malými skutkami, ktorých sme schopní. Ale pretože toto všetko je len maličkosť, je nevyhnutné - keď sme dali všetko, o čom sme si mysleli, že musíme dať - aby sme si priznali, že sme "neužitoční sluhovia" /Lk 17,10/, a predsa dúfali, že Boh nám z milosti dá všetko, po čom túžime. Toto je nádej malých duší, ktoré "bežia" po ceste detstva. Hovorím "bežia", a nie "oddychujú" na nej. Aby sme mohli kráčať po "malej ceste", musíme byť pokorní, chudobní v duchu a jednoduchí.“ (sv. Terézia z Lisieux)

Svätosť – V Písme sa vyskytuje v dvoch rôznych významoch. Prvý je *oddelenosť* od sveta. Táto podoba svätosti je predpoklad a počiatok kresťanského života a v tomto zmysle sú kresťania nazývaní *svätými*. Druhý je dokonalosť ako je dokonalý Boh. Táto druhá podoba svätosti je cieľom kresťanského života, preto o nej Písmo hovorí, že o ňu máme usilovať, lebo bez nej nik neuvidí Pána.